

Ozi-Ọma, Jonu deru

Okfu, ghọru madzu

¹ Lẹ mbulembu bẹ Okfu Nchileke ono nọhawa. Okfu ono yẹle Nchileke nọhawa. Okfu ono aburu Nchileke.

² Onye ono bẹ yẹle Nchileke shihawa lẹ mbulembu nọduta.

³ Ọ bụ l'ẹka iya bẹ Nchileke shi kee iphemiphe ọbule. Ẹ tọ dudu iphe lanu, e keru ekeke ọphu ẹka iya ẹ-ta adudu.

⁴ Ọo ya bẹ ndzụ shi l'ẹka iya. Yọ buru ndzụ ono, shi iya l'ẹka ono bẹ bụ iphoro, nọru ndiphe.

⁵ Iphoro ono echi l'ẹkpuru-ọchi ono; ọphu ẹkpuru-ọchi ono ta dúbua ike sakputa iya.

⁶ O nweru nwoke ọbu, Nchileke yeru t'ọ bya. Ẹpha iya bụ Jonu.

⁷ Iphe ọ byaru bụ tẹ ya bya ekfua kẹ iphoro ono. Ọ byaru tẹ ya bya ekfuaru iya ọha; k'ọphu ẹphe a-nu ozi ono; kweta.

⁸ Ẹ tọ kwa Jonu bụ iphoro ono. Iphe ọ byaru kwa tẹ ya bya akaru ẹphe ẹge iphoro ono dū.

⁹ Ọ bụ iphoro ono bẹ bụ ọgbodo iphoro; bụ iya bụ iphoro ono, byaru lẹ mgboko-a bya anọduru ndiphe kpamukpamu ono.

¹⁰ Ọo ya bụ lẹ Okfu Nchileke ono nọhawa lẹ mgboko-a. Ọ bụ l'ẹka iya bẹ Nchileke shi kee mgboko; obenu lẹ ndiphe ta madu onye ọ bụ.

¹¹ Ọ byakfutaru ndu nk'iya; ndu nk'iya ajịka l'ẹphe ta anatadu iya.

¹² Obenu l'iphe bụ ndu nataru iya nụ; woru onwẹphe ye iya l'ẹka b'ọ sụakwaru t'ẹphe bụru ụnwu Nchileke.

¹³ Abubu ono, ẹphe bụ ụnwu Nchileke ono ta bụkwa ẹge aamuje madzụ b'a mụru ẹphe; tọ bụ l'ọo ẹgu nwa meru; a mụa ẹphe; ọphu ọ bụkwa ẹge madzụ ritaru iya l'ọbu. Onye mụru ẹphe bụakwa Nchileke.

¹⁴ Ya ndono; Okfu ono abya aburu madzụ; ayi l'iya ebua. Ayi gude ẹnya ayi phua ọdu-biribiri iya, bụ ọdu-biribiri ruberu iya nụ; keshinu ọ bụ iya bụ Nwa nwoke lanụ, Nna iya, bụ Nchileke mụtaru. Iphe bụ ndzụ iya bụlephu eze-iphe-oma; mę ire-lanụ.

¹⁵ Jónu abya ekfulahaa kę Nwatibe Nchileke ono; ara iya arara asuje: “Ọo ya bụ onye ọbu, ya shi ekfuru unu okfu iya teke ono, ya sụru unu: ‘Onye abya nụ bę ka iya l'ishi ka iya l'okpa; kę l'ọ nọha-oduru b'a mụderu yębe Jónu.’ ”

¹⁶ Eze-iphe-oma nk'iya nyiberu anyibę. Yọ bụru l'eze-iphe-oma iya ono bę ooshije emeru ayi eze-iphe-oma; mbụ; o -megee; yo mekwasekwa-phu kę etsushi iya tukobe iya.

¹⁷ Nchileke shi l'ẹka Mosisu tųaru ayi ekemu. Ọphube eze-iphe-oma; mę ire-lanụ eshikwanu l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu bya.

¹⁸ Ẹ to nwekwa onye gudeje-wa ẹnya phua Nchileke; gufu Nwa lanụ ono yęle Nchileke, bụ Nna tųgbaberu bụru nanụ ọgbodo aburu ono bę bụ onye koshiru ayi ẹge Nchileke dụ.

Ozi, Jõnu Baputizimu ezi

(Mát 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Tõ dù iya bù; ndu Ju shi Jerúsalemu eyefu ndu achijeru Nchileke eja; mẽ ndu shi l'eri Lívayi phẹ t'ẹphe je ajia Jõnu onye ọ bù. Ẹphe erua je aji iya Jõnu.

²⁰ Jõnu eyelekwaruphu ẹphe ọnu. Ẹ tọ jikakwa lẹ ya te yeduru ẹphe ọnu l'iphe ẹphe jiru iya. O gbe kakwaru ẹphe hoo-haa: "L'ẹ tọ kwa yẹbedua, bù Jõnu bẹ bù Onye Ndzọta ọbu, Nchileke kweru ụkwa iya lẹ ya e-zi t'ọ bya ọbu."

²¹ Ẹphe aji iya: "Yọ bụhunuru onye b'ì bù? ? Bù nggu bù Eláyija?"

Yọ sụ ẹphe: "Wawa! Lẹ ya ta abụkwa Eláyija."

Ẹphe ajipyabe iya ọdo: "Bù nggubedua bù onye nkfuchiru Nchileke ọbu, ẹphe ele ẹnya iya ọbu too?"

Yọ sụkwaphu ẹphe: "Wawa!"

²² Ẹphe asụ iya: "Yọ bụkpohunuaru onye b'ì bù? Yeru ẹphe okfu l'ẹda t'ẹphe wolaaru ndu, ziru ẹphe. ?Nanụ ege i kfkupooru okfu ẹhu ngu ọbu?"

²³ Jõnu asụ ẹphe: "Ọo yẹbedua bù onye ono, Azáya deru nk'iya l'ẹkwo; sụ:

" 'Olu onye ono, echi mkpu l'echi-ẹgu; sụ:

Unu mee ụzo,

Nnajiufu e-shi t'ọ kfuru ntumu.' "

²⁴ Ya ndono; ndu ono, byaru ọji Jõnu aji ono kwa ndu Fárisii bẹ ziru ẹphe.

²⁵ Ẹphe aji Jõnu: "Ọ -buru l'ẹ t'ì bụdu Kuráyisutu; tìi bù Eláyija; tìi bù onye nkfuchiru Nchileke; ?nanuhunu ege ọ dù; bẹ iime baputizimu?"

²⁶ Jónu asu ephe: “Iye! Yẹbedua bu mini be ya gude eme baputizimu. Obenu l'o nweru onye unu l'iya tuko noḁu, unu ta madu; bu iya bu onye obu, abya nu obu.

²⁷ Onye ono, abya nu ono be kakwa yebe Jónu nshinu. O katabe iya nshinu; k'ophu bu le ya te dzukpoduanu ke te ya furita efurita toshia ya eri akpokpa iya.”

²⁸ Eke iphe-a l'o ha mekotaru bu le Bétani l'azu Enyimu Jodanu azu iya ophu, bu eke Jónu shi emeshi ndiphe baputizimu.

Jisosu bu Nwaturu Nchileke

²⁹ Ya ndono; yo be echile iya; Jónu aphu Jisosu eke ooje abyakfuta iya; suwaphu: “Unu lekwa onye bu Nwaturu, shi l'eka Nchileke. O kwa yebedua meru onwiya Nwaturu, oo-gude chia eja gude nwefu iphe du eji, ndiphe meru.

³⁰ L'o kwa iya bu onye obu, ya shi aturu unu onu iya obu: ‘L'o nweru onye abya nu, bu onye ka iya l'ishi ka iya l'okpa; ke l'o noha-oduru b'a maderu yebe Jónu.’

³¹ Yebedua l'onwiya te shikwa maru onye obu. Obenu l'o bu k'ophu ndu Izurelu a-maru iya be ya byaru bya egude mini eme baputizimu.”

³² Jónu ekfukwaaphu iphe o gude enya iya phu: “Le ya phuru Ume Nchileke eke o shi l'imigwe du l'o bu ndo; bya anodu iya l'ehu.

³³ Yebedua, bu Jónu te shikwa maru iya; obu l'onye ono, ziru iya te ya bya egude mini mee baputizimu ono suru iya: ‘O bu onye ono, ya aphu Ume Nchileke; yo shi l'imigwe bya anodu

iya l'èhu ono bu iya bu onye obu, e-gude Ume-du-Nso mee baputizimu obu!'

³⁴ Nta-a be ya gudewa enya iya phu; l'ekfukwaphu l'oo ya bu Nwatibe Nchileke."

Ndu mbu, etso Jisosu

³⁵ Yo bekwa echile iya; Jõnu yele ndu etsoje uzo iya umadzu ebo atuko vudo l'eke ono.

³⁶ Yo phu Jisosu eke oosweta; su: "Unu lekwa Nwaturu obu, shi l'eka Nchileke obu."

³⁷ Umadzu ebo ono, etsoje iya nu ono anulephu iphe ono, o kfuru ono; paru Jõnu haa; tsoru Jisosu.

³⁸ Jisosu aghaa enya; phu l'ephe etso iya; ji ephe: "?Bu ngunu be unu achõ?"

Ephe asu iya: "Rabayi; ?bu awe be iraduje?"
Iphe Rabayi bu bu: O-zi-iphe.

³⁹ Yo su ephe: "Unu byanu bya aphu iya." Ya ndono; ephe etsoru iya je je aphu eke oraduje; ephe l'iya anofufuwaru mboku ono. Teke ono, ephe byaru ono bu l'oke-eswe urenyashi.

⁴⁰ Epha onye lanu l'umadzu ebo ono, nuru okfu Jõnu; gbatoru Jisosu ono bu Anduru, bu nwunne Sayimonu Pyita.

⁴¹ Anduru eje achõ-vukebewaphu nwunne iya; mbu Sayimonu; su iya: "L'ephe phwakwaru Mezaya obu." Iphe Mezaya bu bu: Kurayisutu, bu iya bu l'oo ya bu onye ono, Nchileke kweru ukwa iya ono.

⁴² Yo duta Sayimonu dutashiaru Jisosu.

Jisosu elee ya enya; su iya: "O bu nggu bu Sayimonu Jõnu. Iphe aa-õdu eku ngu nta-a bu

Kéfasu. Iphe Kífasu bú bú Pyita.” Iphe Pyita bú bú: mkpuma.

Jisosu eku Fílipu yele Natániyelu

⁴³ Yo be echile iya; Jisosu achíta kẹ oje Gálili. Yọ phụa Fílipu; sụ iya: “T’o tsoru iya.”

⁴⁴ Fílipu ono bú onye Bétusáyida; bukwaruphu lẹ Bétusáyida ono b’o shi mbụ Ánduru yele Pyita.

⁴⁵ Fílipu ekwe iya hm; je achọlahaa Natániyelu. Yọ chọ-vule iya phụ bya asụ iya: “L’ephẹ phụakwaru onye ọbu, Mósísisu deru okfu ẹhu iya l’ekwo ekemu; ndu nkfuchiru Nchileke edekwaa ya phụ. Ọo ya bú onye ọbu, bú Jisosu kẹ Názaretu, bú nwatibe Jófẹfu.”

⁴⁶ Natániyelu aji iya: “?O nwekpooru iphe dụ mma, e-shi lẹ Názaretu?”

Fílipu asụ iya t’ọ byanụ bya egude ẹnya iya phụ iya.

⁴⁷ Jisosu aphụlephu Natániyelu ẹke ooje l’abya; sụ iya: “Ọwaa ọkpobe onye Ízurelu, ẹ-te nwedụ ẹkworo.”

⁴⁸ Natániyelu asụ iya: “?Nanụ ẹge i meru maru iya?”

Jisosu asụ iya: “Ya phụhawaru ngu ru teke i nọ l’ukfu oshi figu phụ; tẹmanu Fílipu abya ekua ngu.”

⁴⁹ Natániyelu asụ iya: “Ọ bú nggubedua bú Nwatibe Nchileke ọbu! Ọ bú nggu bú Eze ndu Ízurelu!”

⁵⁰ Jisosu asụ iya: “?Bụ l’ọo lẹ ya sụru ngu lẹ ya phuru ngu l’ukfu oshi figu phụ bẹ kpataru iphe i kwetaru. Ịi-phụkwaru iphe ọdo, ka ọwaa.”

51 Sù iya: “Kamenu; tẹ ya karu ngu: l'unu a-phụ igweli ẹke o gheru onu; unwu-
ojozi Nchileke enyiba enyiba l'imigwe;
l'enyizitakwaphu enyizita awụ awụ-kfuta yẹbe
Abụbu-Ndiphe.”

2

Eeke nwanyi lẹ Kena

¹ A nọlephu ujiku labụ; yo be k'ẹto ya; yo nweru ẹke, eeke nwanyi lẹ Kéna Gálili. Nne Jisọsu anọdukwaphu l'ẹke ono.

² Jisọsu yẹle ndu etsoje ọzo iya; b'e zikwaru-
phu t'ẹphe bya ome ẹswa-nwanyi ono; ẹphe
atuko bya.

³ Mee ẹswa-nwanyi ono agvulephu; nne Jisọsu
abya asụ iya: “Lẹ ndu-a te nwehekwa mee.”

⁴ Jisọsu asụ iya: “Nwanyi! Hanụ ya. L'ògè
teke ya e-me iphe ono, ẹnya dọ ngu ono te
erukwa-a.”

⁵ Nne iya ono asụ ndu akwa nri l'ụlo ono:
“Iphe, bụ iphe ọ sọru unu t'unu mee; unu
mekwaa ya.”

⁶ Yo nweru eze ite ọkpopya ishingu, e gude ọra
kpụshia, sụgbaaru l'ẹke ono. Ọ bụ egbe ite ono
bẹ ndu Ju egudeje eme nsọ kẹ ọsafu onwonye
mmerushi. Iphe ejije ite ono nanụ bụ ọkporo
galonu; m'ọ kwanụ ọkporo galonu l'iri. ⁷ Jisọsu
asụ ndu ono, akwa nri-nwanyi ono: “Unu gude
mini kujishia eze ite ono ekujishi l'ọ ha.” Ẹphe
ekujishia ya; yo jigbaa gungu gungu.

⁸ Yò sù ẹ̀phe: “Ngwaa; unu gbatawa iya ru je anù onye ishi ẹ̀swa-nwanyi-a.” Ẹ̀phe ekwe gbata iya je anù iya.

⁹ Onye ishi ẹ̀swa-nwanyi ono abya etsua ọ̀nu lẹ̀ mini ono, ghọ̀waru mẹ̀e ono; yọ̀ gbachia ya ẹ̀nya ẹ̀ke egbe mẹ̀e onanu shi. Ọ̀ bụ̀phu ndu ono, l'akwa nri, bụ̀ ẹ̀phe kutaru mini ono bẹ̀ maru ẹ̀ke o shi. Tọ̀ dụ̀ iya bụ̀; yọ̀ bya ekua nwoke ọ̀phu alù nwanyi ọ̀bu;

¹⁰ sù iya: “Ibe ngu evujeodu ọ̀zo pashia mẹ̀e ọ̀phu dụ̀ mma t'a nguodu. Teke mẹ̀e nọ̀tsulephu madzù l'ẹ̀nya; teke ono; yọ̀ pashia ayarabuku. Nngụ̀bedua gbe kpado mẹ̀e ọ̀phu dụ̀ mma byeye egbe nta-a!”

¹¹ Jisọ̀su meru iphe-ọ̀phulenya mbùlembu iya ono lẹ̀ Kéna Gálili gude koshi ọ̀du-biribiri nk'iya. Ndu etsoje ọ̀zo iya ekweta nk'iya.

¹² E metsulephu iphe ono; Jisọ̀su yẹ̀le nne iya; mẹ̀e unwunne iya ndu k'unwoke; mẹ̀e ndu etsoje ọ̀zo iya atụ̀gbua jeshia Kapániyọ̀mu. Ẹ̀phe eje anọ̀ nwa abalì olemole l'ẹ̀ke ono.

Jisọ̀su achìshi ndu nghọ̀

l'eze-ùlo Nchileke

(Mát 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Yo rua teke Ajì Esweta, ndu Ju dọ̀wa ntse; Jisọ̀su atụ̀gbua jeshia Jerúsalemu.

¹⁴ Yo rua; je abahù l'eze-ùlo Nchileke; bya aphua ndu, nọ̀ l'ẹ̀ke ono ere eswi; mẹ̀e aturu; mẹ̀e ndo. Yọ̀ phụ̀kwaaphu ndu agbanwe okpoga; ẹ̀ke ẹ̀phe nọ̀ l'ẹ̀ke ono agbanweshi okpoga l'eli okpokoro ẹ̀phe.

15 Yò bya achĩa ụdo; meta ẹchachi; gude iya chikashia ẹphe l'ẹphe ha; chikashia aturu ẹphe; mę eswi ẹphe ono l'eze-ulo Nchileke ono; bya aghakashĩa ọphu bu akpuru okpoga, ndu ono gude agbanweshi okpoga ono; nwuta okpokoro ẹphe kpubetsua ifu l'alị.

16 Yò bya abaaru ndu ọphu ere ndo mba; su ẹphe: “Unu chishia iphe ono l'ẹke-a. ?Bu onye ziru unu t'unu gude ulo Nna iya mee ulo aswa.”

17 Ẹnya agbarua ndu etsoje ụzo iya l'iphe ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke ono, sụru: “L'obu, ya yeru ulo ngu evukwa iya ọku l'ehu.”

18 Ya ndono; ndu Ju asụ iya: “?Nanụ iphe ii-meru koshi ẹphe, ẹphe e-gude maru l'iphe ono, i meru ono b'i meru l'oruberu iya.”

19 Jisọsu eyeeru ẹphe ọnu; su: “Unu chik-poshia eze-ulo Nchileke-wa; ọ bu abalị ẹto kpụu bę ya e-gude kpukwazi iya; yọ dụ ẹge ọ dühawa.”

20 Ndu Ju ono asụ iya: “Ahaa! ?Ị sụru l'ọo abalị ẹto bę ii-gude kpọ-kwazi ulo-wa; mbụ ulo ọphu naru ẹphe ụkporo afa ugbo ẹbo l'afa ishingụ b'ị sụru l'ọo abalị ẹto nkinyi bę ii-gude kpuphu iya azu?”

21 Obenu l'ẹphe ta madu l'eze-ulo Nchileke ọphu Jisọsu ekfuru bę bu onwiya gędegede.

22 Ọo ya kparu iphe teke ono, ọ nwuhutsuaru, Nchileke meru iya; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono bę ndu etsoje ụzo iya nyataru l'ọ kfuhawaru ẹphe iphe ono; ẹphe ekweta iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; kwetakwaphu okfu ọphu shi Jisọsu l'ọnu.

*È tọ dudu onye
Jisọsu ta amaru*

²³ Teke ono, Jisọsu nọkwadu lẹ Jerúsalemu, aagbakwadu Aji Esweta ono b'a dukpo igweligwe kweta nk'iya. Ishi iya aburu l'ephẹ phuru iphe-ophulenyia, o meshiru.

²⁴ Obenu lẹ Jisọsu te gudedu ire ephẹ ẹka; okfu l'ọ makotaru ẹge onyemonye ọbule dọ.

²⁵ È tọ bọdu kẹ t'a bya akọlahaaru iya ẹge madzọ dọ; kele yẹbedua l'onwiya makotaru iphe nọ madzọ l'obu.

3

Nikodímọsu akpakfuta Jisọsu

¹ O nweru nwoke lanu, epha iya bu Nikodímọsu. Nikodímọsu ono tso l'òkpà ndu Fárisii. Ọ bukwaphu onye ishi ndu Ju.

² Yo be l'enyashi ujiku lanu; yo gbeshi byakfuta Jisọsu; bya asu iya: "L'ephẹ makwaru-a l'ì bu onye ezije mmamiphe; l'ọo Nchileke ziru ngu t'ì bya. Ishi iya bu l'ẹ t'ọ dudu madzọ, e-meghe egbe iphe biribiri ọwaa, i meebe-e; a gufu lẹ Nchileke yeru iya ẹya ẹka."

³ Jisọsu asu iya: "Kamenu; tẹ ya karu unu: ọ -buru l'ẹ ta mọdu madzọ ọdo bẹ onye ọbu ta abyakwa bya aphụ ẹke Nchileke bu eze."

⁴ Nikodímọsu asu iya: "Nanu ẹge ee-shi mua madzọ ọdo teke ọ kahwaru akahu? Ọo-bahu nne iya l'ephẹ je anọdu t'a mua ya k'ugbo ẹbo tọ?"

⁵ Jisọsu asu iya: "Kamenu; tẹ ya karu ngu: ọ -buru l'ẹ t'e gudedu mini yẹle Ume-dụ-Nsọ mua

madzụ ọdo bẹ onye ono ta abyakwa bya abahụ l'ẹka Nchileke bụ eze.

⁶ Onye madzụ mụru; mę iphe shi madzụ l'ẹka tükokwa buru kę madzụ. Iphe Ume-dụ-Nsọ mụru; mę iphe shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ atükokwanu buru kę Ume-dụ-Nsọ.

⁷ T'ẹ b'ọ dukwa ngu biribiri lę ya sụru l'a mụfutaje unu ọdo.

⁸ Phẹphẹre anọduje ephe ala ẹke, dụ iya mma; nggu anulephu ụkporo iya; ọbe tị makwa ẹke o shi eshishi; tị ma ẹke oophe ala. Ono kwa ẹge ọ dụ iphe bụ onye Ume-dụ-Nsọ mụru ndono.”

⁹ Nikodímọsu asụ iya: “?Nanụkpoo ẹge ee-me tẹ ọwaa mee?”

¹⁰ Jisọsu asụ iya: “?Ị bụ onye ezi iphe lę Ízurelụ; iphe ọwaa te do ngu ẹnya?”

¹¹ Kamenu; tẹ ya karu ngu: l'ọo iphe ayi maru bẹ ayi ekfujẹ; buru iphe ayi phuru l'ẹnya bẹ ayi atujẹ ọnu iya. Obenu l'unu te kwetadu iphe ayi ekfu.

¹² Ọ -buru lę ya kfuru unu iphe kę mgbokoa; unu te kweta iya; ?nanụkwanu ẹge unu e-shi kweta teke ya kfuru unu ẹge iphe kę imigwe dụ.

¹³ Ẹ tọ dukwa onye bahujewaru l'imigwe; a gufu onye ono, shi l'imigwe bya ono; bụ iya bụ yẹbedua, bụ Abubu-Ndiphe.

¹⁴ Ọ kwa ẹge ono, Mosisu gudeje mgboro wolia agwọ ono, e gude ope kpua l'echi-ẹgu ono; bụ ẹge e wolifutaje Abubu-Ndiphe;

¹⁵ ẹge bụkwanu: onye woru onwiya ye iya l'ẹka; onye ọbu enweru ndzụ gbururu jeye.

16 “Lẹ Nchileke yenukaru ndiphe obu; yetaberu iya ẹphe; k'ọphu ọ bu Nwa lanu, o nweru kpau b'o woru nu; k'ọphu onye wokwanuru onwiya ye Nwa iya ono l'ẹka ta aladu l'iyi; yo nwechiaru ndzu gbururu jeye.

17 Iphe Nchileke gude zi Nwatibe iya t'ọ bya lẹ mgboko ta bukwa t'ọ bya ekpee ndiphe ikpe. Iphe ọ byaru buchikwaa t'ọ buru l'ẹka iya bẹ eeshi dzọ ndiphe.

18 Onye nọ iya l'ẹka b'ẹ ta anmakwa ikpe; ọ bu l'onye te kwetadu woru onwiya ye iya l'ẹka b'a nmahaakwaruru ikpe; okfu l'onye ono te kwetadu kẹ Nwa lanu ono, bu Nwatibe Nchileke ono.

19 Ẹge Nchileke e-bu ikpe ono bu l'iphoro ono byaru lẹ mgboko; ndiphe ajika iya; gbe hatachia ẹkpuru-ọchi; kẹ l'ọo ejo iphe bẹ ẹphe chiru ẹka ye.

20 L'iphe bu onye eme ejo iphe bẹ akpoje iphoro ashi; onye ono te eshitajedu ẹke iphoro nọ; e -menyaa; ejo iphe obu, oomebe lufuta iphe.

21 Obenu l'onye eme ire-lanu alufutaje bya anodu l'ẹke iphoro nọ; k'ọphu onyemonye obule a-phugbaru iya; maru l'iphe oome bẹ shi l'ẹka Nchileke.”

Jisosu yẹle Jõnu Baputizimu

22 E meebetsua; Jisosu yẹle ndu etsoje uzo iya atugbua jeshia alı Judıya. Ẹphe akpoọ ukfu l'ẹke ono; yoo meshi madzu baputizimu.

23 Jõnu l'onwiya emekwaphu baputizimu nk'iya lẹ Inonu. Inonu ono nonyabe Selimu ntse ntse. Yo nodu l'ẹke ono emeshi baputizimu;

okfu lẹ mini tufuru ẹphe ẹhu l'ẹke ono. Madzụ awụ awukfu iya l'ẹke ono; yoo meshi ẹphe baputizimu.

²⁴ Teke ono abụkwanuru teke ẹ ta tũduaru Jõnu chee lẹ mkpõro.

²⁵ Tõ dũ iya bũ; ndu etsoje ụzo Jõnu; ẹphe l'onye Ju lanũ atũkfuluru ẹgo kẹ nsõ ọsafu onwonye mmerushi.

²⁶ Ẹphe aphũta iya jekfuta Jõnu; bya asũ iya: “?Ị nyatakwaduru-a onye ọbu, nggu l'iya shi nõdu l'azũ Jõdanu; mbũ onye i shi atũ õnu iya-a? Ọ kwa iya nõ l'ẹke-a nta-a eme baputizimu; madzũ awũ ejekfu iya-a.”

²⁷ Jõnu asũ ẹphe: “Ẹ tõ dũkwa onye nweru iphe ọ bya a-nata; ẹ-ba bũ iphe Nchileke nũru iya.

²⁸ Unubẽdua l'onwunu kabekwa buru ndu ẹto, nũru teke ya sũru; l'ẹ t'õ kwa yẹbe Jõnu bũ Kuráýisutu ọbu, bũ onye Nchileke kweru ụkwa iya; ọbu l'e ziru iya tẹ ya vuru iya ụzo bya.

²⁹ Ọ kwa nwata-okoro, eje ọlu nwanyi bẹ nwanyi ono, aabya oke nji ono nõru. Ọnya nwata-okoro ono abyajekwa; o -vudo l'ẹke ọnya iya ono nõ anũ iphe ookfu; ẹhu atso iya ẹtu. Ọ bũ yẹbe Jõnu bũ ọnya Jisõsu. Yõ buru iphe ono meru iphe ẹhu atso iya ẹna atsofu iya l'ishi nta-a.

³⁰ Ẹpha Jisõsu kafũtaje ode ude eje; kẹ yẹbe Jõnu aka ọla alị eje.”

Onye shi l'igwe bya

³¹ “Onye ono, shi l'igwe bya ono bẹ bũ iya bũ onye kakõta nshinu l'a ha. Onye shi lẹ mgboko-a bũlephu kẹ mgboko-a; iphe ọnoduje ekfu

abuleruphu ke ndu mgboko-a. Onye onanu shi l'imigwe bya ono bu iya kakota nshinu l'a ha.

³² Oo iphe o nuru le nchi; phua l'enya be onoduje ekfu; obe e to nwedu onye kweru nata ozi iya.

³³ Onye nataru ozi, oozi be gude-wa ono kweta l'oo Nchileke bu iya.

³⁴ L'onye ono, Nchileke yeru ono be bu onye ekfu okfu, Nchileke kfu. Ishi iya aburu le Umedu-Nso, Nchileke nuru iya b'e to hatadu ahata nu iya.

³⁵ Nchileke, bu Nna yeru Nwatibe iya ono obu; woru iphemiphe obule ye iya l'eka.

³⁶ Onye wowaru onwiya ye Nwatibe iya ono l'eka be nwewaru ndu gbururu jeye. Obenu l'iphe, bu onye e ta nduru Nwatibe Nchileke ono okfu be ndu te erubekwa eka. O bu oke ehueghughu ke Nchileke be a-noduwaru onye obu l'ehu gbururu jeyewaru."

4

Jisosu yele nwanyi Sameriya

¹ Ndu Farisii abya anua le ndu, awu etso Jisosu; yo meshi ephe baputizimu be ka l'igwe karia ndu ophu awu etso Jonu; yo meshi ephe baputizimu;

² e guderu l'e to nwedu onye Jisosu gude eka iya mee baputizimu; gbahaa ndu etsoje uzo iya emeje iya ephe.

³ Jisosu anulephu iphe ada nu le ke baputizimu ono l'eke ndu Farisii no; gbeshi le Judiya lashia azu le Galili.

4 Ụzo, o shi eje Gálili ono dabuharu Samériya.

5 Ya ndono; Jisọsu ejenyaa; bya erua mkpụkpu ndu Samériya lanụ, eekuje Sáyika. Sáyika ono nọnyabe alị, Jékọpu nuru nwatibe iya, bu Jófesụ.

6 O nwekwaruphu wẹlu, Jékọpu turu, nọ l'ẹke ono. Teke Jisọsu ruru ẹke ono bu l'enyanywu-ogvuru-l'ishi. Yọ bya bya eru iya; ike ije agvụ-wa iya. Yọ bya anọzita l'iku wẹlu ono.

7 Yo nweru nwanyi, byaru oseta mini lẹ wẹlu ono. Nwanyi ono bu onye Samériya. Jisọsu asụ iya t'o kee ya nụ mini tẹ ya ngua.

8 Teke ono bẹ ndu etsoje ụzo iya jeru l'ime mkpụkpu; ọkpata nri, ẹphe e-ri.

9 Nwanyi Samériya ono asụ iya: “?Nanụ ẹge o gude nggu aburu onye Ju l'ekfuru yebe onye Samériya tẹ ya kee ngu mini t'ị ngua?” Iphe meru iphe nwanyi ono kfuru ẹge ono bu lẹ ndu Ju; ẹphe lẹ ndu Samériya te emegbadu iphe.

10 Jisọsu asụ iya: “Ha! Ndege ị -maru iphe-oma, Nchileke emejeru madzụ; ọdumeka buru l'ị -maru onye ọbu, sụru ngu t'i kee ya nụ mini tẹ ya ngua; m'ọ buru nggubedua ge egbe rọo ya; yo chebe ngu mini, anụje ndzụ t'ị ngua.”

11 Nwanyi ono asụ iya: “Ya sụru ẹge-a: ẹge ẹ ti nwekwanu iphe ii-gude seta mini; wẹlu bu ọwaa, bu ẹnya ruru ọkpa te ru-wa; ?bu awe b'i shi nweru mini ọphu, anụje ndzụ ọbu?”

12 ?Tị bya aka ochechoroche ayi Jékọpu, bu iya turu ayi wẹlu-wa; tẹbe iya bya angua ya mini; unwu iya angua ya; elu iya angukwaa ya phụ?”

13 Jisọsu asụ iya: “L'iphe bu onye nguru mini lẹ wẹlu-wa bẹ mini a-gụkwa ọdo.

14 Obenu l'onye nguru mini ophu o bu yebedua a-nu iya eya be oo-bu egu mini gbururu jeye. Le mini ophu ya a-nu onye ono a-noduwa iya ru l'ehu; buru nwogvu, a-nodu amushi mini, anuje ndzu gbururu jeye."

15 Nwanyi ono asu iya: "Byiko; nunu iya egbe mini onanu te ya nua; k'ophu oo-bu iya egu mini gbururu jeye; ya ahakwanua ogbatoshije eke-a le ya abya okuta mini."

16 Jisosu asu iya t'o je ekua nji iya te yele iya yiru bya.

17 Nwanyi ono asu iya: "Me ya ta alukwa nji." Jisosu asu iya: "I kfuru ire-lanu; li suru le tii ludu nji.

18 Iphe meru iphe ya suru l'o bu ire-lanu b'i kfuru bu li lwaru unwoke ise. Temanu be onye ophu nggu l'iya bu nta-a ta bukpokwanu m'oo nji ngu. Iphe i kfuru bu ire-lanu."

19 Nwanyi ono asu iya: "Nta-a be ya mawaru li bu onye nkfuchiru Nchileke.

20 Nna ephe oche phe be bu l'eli ugvu-a be ephe shi anoduje abaru Nchileke eja. Unubedua, bu ndu Ju abya asu l'o bulephu le Jerusalemu be aa-noduje abaru Nchileke eja."

21 Jisosu asu iya: "Nwanyi; kwe nk'iya. L'oge eruakwa teke e-to duhedu onye a-nokwadu l'ugvu-a l'abaru Nchileke, bu Nna eja; ta ano le Jerusalemu abaru iya eya.

22 Unube ndu Sameriya abaru iphe unu ta madu eja. Ole ephebe ndu Ju bu iphe ephe maru be ephe abaru eja; okfu le ndzofuta bu le ndu Ju b'o shi.

23 Obenu l'oge obu abyakwaa; mbúkwa nta-a gèdegede; teke ndu abaru Nchileke, bú Nna eja òkpobe abaru e-gude Ume-dù-Nsò; gude obu ephe l'ò ha abaru iya eja ege ò gbaru. L'ò kwa egbe ndu dù ege ono bẹ bú ndu ò dù Nchileke mma t'ephe bajeru iya eja.

24 Nchileke bú Ume. Ndu abaru iya eja gudefutaje Ume-dù-Nsò abaru iya eja ogbodo abaru."

25 Nwanyi ono asu iya: "Ya makwaru-a lẹ Mezaya obu a-bya; bú iya bú onye eekuje Kuráyisutu. Teke ò byaru bẹ òo-tùko iphemiphe obule kòkotaru ephe."

26 Jisòsu asu iya: "M'ò kwa yèbedua, ekfu eyeru ngu nù-wa bẹ bú Kuráyisutu obu."

27 Ephe egude iya ekfu; ndu etsoje ọzo Jisòsu alata. Yo ji ephe enya l'ephe bya aphua lẹ Jisòsu yee nwanyi ekfu okfu. Obenu l'ẹ to nwekwanu onye jiru nwanyi iphe ocho? M'ò kwanu ji Jisòsu iphe meru iphe ookfu eyeru iya?

28 Tò dù iya bú; nwanyi ono agwòbe ite, ooku mini l'ẹke ono; gbagbua gbaba lẹ mkpukpu ono je echiku madzù; sù ephe:

29 "Unu byakpòduaphu bya aphu nwoke, kòshikotaru iya iphe, bú iphe ya shi meta keshinu. Ya ta makwa ?òo-bù iya bú Kuráyisutu obu, Nchileke kweru ukwa lẹ ya e-zi t'ò bya obu."

30 Ephe eshi lẹ mkpukpu ono kù-gbuhu wù-kfuta Jisòsu.

31 Nwanyi ono atugbutsulephu; ndu etsoje ọzo Jisòsu arọ Jisòsu t'ò kabèru ria nri!

32 Jisòsu asu ephe: "Lẹ ya nweru nri, ya eri, ephe ẹ-ta madu."

33 Ya ndono; ndu etsoje ụzo iya akpakashilaha onwephe ishi; sụ: “?Oo-nwenua onye kabẹ wotaru iya nri tọ?”

34 Yọ sụ ephe: “Iphe bụ nri iya bụ tẹ ya mee iphe dụ onye ono, ziru iya nụ ono mma l'obu; mę tẹ ya mekota ozi, o ziru iya; mefu iya l'ishi.

35 ?Tọ bụdu unu anmaję etu; sụ: ‘Mgbę ọ bụwa ọnwа eno; yo rua teke eegwotaje iphe e meberu l'ali.’ Obe ya ekfuru unu t'unu palikpoduaphu enya gbua igo l'egu; phụ ege iphe e meberu iya kashiwaru akaka; dұwa kę akpata!

36 Onye akpata iphe ono akpata bę aakfujе ugwo ozi iya. Onye ono achikobe nebyi iphe anodu ekalanu ngaberu ndzụ gbururu jeye. Oo ya bụ k'ophu ndu akụ iphe akuku; mę ndu ophu akpata iya akpata a-tuko teko-o eswa nanu.

37 O bụ eke ono bę okfu obu, e kfuru reru; mbu okfu ono, suru: ‘L'onye lanu emebe emebe l'ali; onye ophu l'akpata iya akpata.’

38 Ya ziru unu t'unu je akpata iphe e meberu l'egu eke unu te jedu ozi iya. O kwa ndu odo jeru ozi l'egu ono. Ole o kwa unubedua bę unu l'ephe gbawa mgba eri uru iphe ephe seru akanya iya.”

39 Igweligwe ndu Sameriya, shi lę mkpukpu ono abya bya eworu onwephe ye Jisosu l'eka; okfu lę nwanyi ono suru ephe: “L'ọ koshikotaru iya iphe bụ iphe ya shi meta keshinu.”

40 Yo be teke ndu Sameriya byakfutaru Jisosu; ephe arọ ya t'ephe l'iya notanyafua. Yo kwe; ephe l'iya anọ abali ebo lę mkpukpu ono.

41 Ephe akafukpooru l'igwe gude kę okfu, shi iya l'onu kweta.

⁴² Eṗhe asụ nwanyi ono: “L'ẹ tọ buhekwa iphe oṗhu i kfuru kparu iphe eṗhe kwetaru. Iphe kparu iphe eṗhe kwetaru bukwa l'eṗhe gudewa nchi eṗhe nua; byakwaphu bya amawaru l'oo oswi-okfu l'oo onye owaa bu onye obu, bu iya bu okpobe Onye Ndzota ndu mgboko-a l'oswiya.”

*Jisosu agwo nwatibe onye ishi
(Mat 8:5-13; Luk 7:10)*

⁴³ Yo notsulephu abali ebo l'eke ono; gbeshi; yo buru iya oje Galili.

⁴⁴ Le Jisosu l'onwiya kfuhaakwaru: “L'onye nkfuchiru Nchileke b'e ta akwabejekwa ugvu l'ali iya.”

⁴⁵ Yo rua Galili; ndu Galili anata iya ohuma; okfu l'ephebedua phukotaru iphemiphe obule, o mekotaru le Jerusalemu teke ono, a gbaru aji ono; kele eṗhebedua jekwaruphu le Aji Esweta ono.

⁴⁶ Yo bya atughua lashia azu le Kena, bu iya bu mkpukpu phu, o mejeru mini; yo ghoo mee phu. Yo nweru onye ishi lanu le ndu ishi govumentu, ehu ta dudu nwatibe iya mma le Kapaniyomu.

⁴⁷ Nwoke ono anulephu le Jisosu shiwa le Judiya bya Galili; jekfushia ya je aroo ya; t'o byaruta bya emee nwatibe iya ke nwoke t'ehu du iya mma; l'o nookwa dzeedzee ndu.

⁴⁸ Ya ndono; Jisosu asu iya: “Unu 'egud-edu enya unu pha iphe-ophulenyaa; me iphe-ohubama, dugbaa biribiri be unu te ekwetakwa.”

⁴⁹ Nwoke ono asu iya: “Nwoke oma; byiko byaru t'ephe je; e menyaa; nwatibe iya ono anahu iya nwuhu.”

⁵⁰ Jisòsu asụ iya: “Tụgbua lashia; lẹ nwatibe ngu a-nòduru ngu-a ndzụ.”

Nwoke ono ekwelekwaphu okfu, Jisòsu kfuru iya tụgbua; yọ bụru iya alala.

⁵¹ Yọ nòdukwadua l'uzo; ndu ejeru iya ozi abya iya ndzuta bya asụ iya lẹ nwatibe iya ono kòrohuakwaru.

⁵² Yọ bya aji ẹphe egbe teke nwata ono dọberu agbakerehu. Ẹphe asụ iya: “L'ọ bụlekwaphu l'orifu-nri eswe unyaphua* bẹ ẹhoku ono zehuru iya l'ẹhu.”

⁵³ Nna nwata ono amawaruphu l'ọ bụ oge teke ono gèdegede bẹ Jisòsu sụru iya tẹ ya la; lẹ: “Nwatibe iya a-nòduru iya-a ndzụ.” Tọ dọ iya bụ; nwoke ono yẹle ndu ọlo iya abya eworu onwẹphe ye Jisòsu l'ẹka.

⁵⁴ Onanu aburu iphe-ọphulenyia k'ẹbo, Jisòsu meru k'ọphu o shi lẹ Judiya rua Gálili.

5

*Jisòsu agwọ nwangvuru,
nọ l'iku okpuru*

¹ E meebetsua; yo be l'oge aji ndu Ju; Jisòsu atụgbua jeshia Jerúsalemu.

² Lẹ Jerúsalemu ono b'ọ nweru nwa okpuru, nọ iya nọ. Ọnu-uzo ẹke, eeshije abahu iya dọ ise. Iphe ndu Híburu eekuje okpuru ono bụ Bétusáta. Ọ nọ lẹ mgboro Ọnu-oguzo Aturu.

³ Ndu iphe eme adu l'igwe zẹgbaaru l'ẹke ono: mbu ndu ishi; ndu ngvuru; mẹ ndu ibe-ẹhu lanu

* **4:52** 4:52 Teke ono bụ ẹnyanwu ọgbufu l'ishi; m'ọ kwanu teke kọlọkọ kuru nanu l'eswe unyaphua.

nwuhutsuaru anwuhu. Epe atuko zeshia l'eke ono; kwaberu teke mini ono a-tunga atunga;

⁴ ke l'e ta anojedu ophu baru nwishi; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu ephezita l'okpuru ono bya atungaa mini ono atunga. Yo buje; onye iphe eme, vuru uzo tsee okpa le mini ono teke ojozi-imigwe ono tungatsuaru iya; yo korohu l'iphe eme iya nu.

⁵ Yo nweru nwoke lanu, no l'eke ono, nyawaru nnya ukporo afa l'afa iri l'esato.

⁶ Jisusu abya aphua ya; maru l'o shiwa teke teru enya dabutaru l'eke ono; bya asu iya: “?O du ngu mma t'e mee ngu t'i korohu to?”

⁷ Nwoke ono, iphe eme ono asu iya: “Nwoke oma; o kwa le ya te nwedu madzu, bu onye akwota iya ye le mini ono teke a tungaru iya. Ke l'obuje teke ya a-odu eme te ya ye iya okpa; onye odo evuwaru iya nu uzo.”

⁸ Jisusu asu iya: “Gbeshi gwota utute ngu wata oje ije.”

⁹ Teke ono teke onophu; nwoke ono akorohuwaphu; gwotawaphu utute iya; jelahaa ije.

Mboku, iphe ono meru bu mboku otu-ume.

¹⁰ Ya ndono; ndu Ju asu nwoke ono, e meru; yo korohu l'iphe, shi eme iya nu ono: “Ntanu kwa mboku otu-ume; ?ti madu li dakawaru ekemu li pa utute ngu eje ege ono?”

¹¹ Yo su epe: “L'o kwa nwoke ono, meru iya; ya akorohu ono be suru iya: “Te ya gwota utute iya wata oje ije.’ ”

12 Ẹp̄he aji iya: “?Bụ egbe madzụ nḡunu bẹ nwoke ọbu bụ, s̄uru ngu t'ị gwota utute ngu wata oje ije?”

13 Ọphu ka n̄u bụ lẹ nwoke ono, e meru; yọ koroḥu ono ta maḥedunu onye meru iya ẹya n̄u. Ip̄he kparu iya n̄u aburu lẹ Jis̄osu byaru bya ap̄h̄u ẹge a zar̄u l'igwe dzua l'ẹke ono; t̄o nwehu pyofu.

14 A nonyaa; Jis̄osu abya ap̄h̄u nwoke ono ọdo l'eze-ulo Nchileke; s̄u iya: “Lekwa; ị koroḥuakwaru nta-a. Be eyehenuphu ẹka l'ome ip̄he d̄u ẹji ọdo; e -menyaa; ip̄he ọdo, ka n̄ọ dakfuta ngu.”

15 Nwoke ono atuḡbua; je ak̄ōoru ndu Ju l'ọ b̄u Jis̄osu b̄u onye ọbu, meru iya; ya ak̄ōrohu ọbu.

16 Ọ b̄u ip̄he ono kparu ip̄he ndu Ju ch̄ilahaaru nta Jis̄osu; okfu l'ọ b̄u mb̄oku ọtu-ume b'o meru ip̄he ono.

17 Ya ndono; Jis̄osu as̄u ẹp̄he: “Nna iya ejelek-waa ozi ẹge ooje iya; yẹbedua l'ejekwaphu.”

18 Ip̄he ono, Jis̄osu kfuru ono emee ndu Ju akaf̄ukpooru ọcho ẹge ẹp̄he e-shi gbua ya. Ip̄he kparu ip̄he ẹp̄he wataru ọcho ishi iya ta ab̄ukwa l'ọ t̄ururu ns̄o mb̄oku ọtu-ume ẹp̄he; ọphu ka ẹp̄he ẹhuka b̄ukwa l'o gbe ekufuanu Nchileke “Nna iya”; b̄u iya b̄u lẹ yele Nchileke ha ẹnya-nhamunha.

Ike kẹ Nwa ono

19 Ya ndono; Jis̄osu as̄u ẹp̄he: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ẹ to nwekwa ip̄he Nwa ono egudeje ike kẹ ẹka iya eme l'onwiya, ẹ-ta b̄udu ip̄he ọ

phuru, Nna iya eme; ke l'ọ kwa iphe Nna eme; bukwaphu iphe Nwa emeje.

²⁰ Nna be yeru Nwatibe iya obu; l'ekoshije iya iphemiphe obule, oome l'onwiya. Oo-koshifukwaa ya ru iphe ka owaa nshinu t'o mee; k'ophu ọo-du unu biribiri.

²¹ L'ọ bu ege ono, Nna emeje ndu, nwuhuru anwuhu; epe eshi l'onwu teta gbeshi; yo nu epe ndzu ono; bu ege Nwatibe Nchileke ono a-nu ndu du iya mma ndzu.

²² E to dukwa onye Nna ekpeje ikpe l'onwiya; k'ikpe b'o wookwaru ye Nwatibe iya ono l'eka;

²³ k'ophu ndiphe mgburumburu a-kwabeje Nwa ono ugvu ege epe akwabeje Nna. Onye, ta akwabedu Nwa ono ugvu ta akwabekwa Nna, bu iya bu onye ziru iya nu.

²⁴ "Kamenu; te ya karu unu: iphe bu onye anu okfu iya bya ekweta k'onye ono, ziru iya te ya bya ono be nweru ndzu gbururu jeye. E to nwehedu l'onye ono evudo t'e kpee ya ikpe; o shiwa l'onwu baa le ndzu.

²⁵ Kamenu; te ya karu unu: teke obu abyakwaa; mbu; l'o ruakwaru teke ndu nwuhuru anwuhu a-nu olu ke Nwatibe Nchileke ono. Iphe bu ndu nuru iya nu a-no ndzu.

²⁶ Ke l'ọ bu ege ndzu shi Nna l'onwiya l'eka; bu ege Nna mekwaruphu te ndzu shi Nwa ono l'eka.

²⁷ O nuru Nwatibe iya ono ike t'o kpeje ikpe; bua ikpe; ke l'oo ya bu Abubu-Ndiphe.

²⁸ T'owaa ba adukwa unu biribiri; l'oge abyaakwa teke iphe bu ndu ze l'ime ili l'epe ha a-tuko nua olu iya;

29 shi l'ime ili lufuta. Ndu ophu shi eme ohuma e-teta nweru ndzu. Ndu ophu shi ye eka l'ejo iphe phu etetakwaphu t'e kpee ephe ikpe; nma ephe ikpe."

Iphe ekoshi l'ike no
Jisosu l'eka

30 "E to nwekwa iphe ya egudeje ike k'eka iya eme. O kwa ege Nchileke suru te ya kpee ikpe be ya ekpeje iya; ikpe iya aburu ikpe vudo nhamunha. Ishi iya bu le ya te ekpedu ege du iya mma l'obu. O bulephu ege o du onye ono, ziru iya nu ono mma l'obu be ya ekpeje.

31 "O -buru le ya bya aghachi; wata otu onu onwiya; o kwa iya bu l'iphe obu, ya ekfu obu ta budu ire-lanu.

32 Obenu l'o nwekpooruru onye odo, bu iya atu onu iya; mbu l'ophu ya tuberu nvu bu l'iphe onye ono e-kfu l'ehu iya be bu okpobe okfu.

33 Unu yeru ndu ozi t'ephe byakfuta Jonu; Jonu ekfuwaru unu k'okpuberu okfu ono.

34 Iphe ya ekfu ta bukwa le ya eme te madzu bya atulaha onu iya; iphe ya gude adzota okpa l'okfu ono, Jonu kfuru ono kwa k'ophu aa-dzota unu.

35 Jonu l'onwiya bu uruku, enwu enwunwu; l'eke jajaja. O shikwaa evu unu evuvu t'unu kpo okfu nwanshi; nodu l'iphoro iya; tetota eswa.

36 Iphe ya meshiru kakwa otu onu mu ma l'ophu Jonu turu. Ishi iya aburu l'ozi ono, Nna iya ziru iya te ya bya ejee jefu l'ishi ono; mbu ozi ono l'o ha, ya eje nta-a ono be atu onu iya: l'o bu-a Nna ziru iya te ya bya.

³⁷ Nna iya ono, bu iya ziru iya ono bu onye atụ ọnu iya. Unu ta núbukwaa olu Nna iya ono; t'ọ bu l'unu phujewaru iya; k'ọphu unu maru ẹge ọ dū.

³⁸ Okfu ono, shi Nna iya l'ọnu ono ta kwata ọswa buru unu eburu l'obu; okfu l'unu te ewoduru onwunu ye onye ono, o ziru t'ọ bya ono l'ẹka.

³⁹ Unu anọduje enyocha iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; tubesu l'ọo l'ẹke ono bẹ unu e-shi nweru ndzụ gbururu jeye. Ẹkwo okfu Nchileke ono tükokwa l'atụ ọnu yẹbe Jisọsu.

⁴⁰ Obenu l'unu kwefuru ike l'unu ta abyakfutadu iya ẹge unu e-nweru ndzụ.”

⁴¹ “Ẹ to nwekwa teke ya ele ọnya tẹ ndiphe jaa ya ajaja.

⁴² Obenu lẹ ya makwaru l'unu te yeduru Nchileke obu.

⁴³ Ọ bu ike kẹ Nna iya bẹ ya gude bya; unu ajika iya. Ọ -buru l'onye ọdo gude ike kẹ ẹka iya bya; onye onanu bẹ unu a-nata.

⁴⁴ ?Nanụ ẹge unu e-mehunu woru onwunu ye yẹbe Jisọsu l'ẹka; l'unubẹ ndu abuje ibe unu -aja unu ajaja; yọ tsọ unu ntumatu? Unu ta achọ ọzo, unu e-shi tẹ Nchileke ono, bu Nchileke nwenkinyi iya ono jaa unu.

⁴⁵ Unu ba arikwa l'ọo yẹbedua e-je edoo ẹge unu dū l'ifu Nna iya. Ọ kwaru Mosisu ono, bu iya bu onye ọbu, unu tukoberu obu ọbu bẹ e-do ẹge unu dū.

⁴⁶ Ndege ọ -bu l'unu kweru kẹ Mosisu; unu gage kwetakwaphu kẹ yẹbedua; kele Mosisu dekwaru dekuta iya l'ẹkwo iya.

47 Obenu; keshinu ophu unu te kwetadu iphe Mósísu deru; ?nanu ege unu e-shi kweta l'okfu ke yebe Jisosu.”

6

*Jisosu anu unu madzu iri l'ebo;
l'ukporo madzu iri nri*

(Mát 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ E metsulephu; Jisosu atugbua dafu azu Eze Enyimu Gálili azu iya ophu; bukwa iya phu bu Eze Enyimu Tayibériyasu.

² Mkporo-oha awu etso iya l'eke ephe phuwaru iphe-ophulenyanya ono, o meshiru teke ono, o meshiru ndu iphe eme; ephe akorohukota ono.

³ Jisosu ekwelephu nwandoo bya enyihu eke obu, bu o-ka-l'ugvu ugvu; je adugaru anodu yele ndu etsoje uzu iya.

⁴ Teke ono be Aji Esweta ndu Ju tuwaru l'ukfu.

⁵ Jisosu abya apalia enya; phu le mkporo-oha awu abyakfuta iya. Yo ku Filipu; su iya: “?Bu awe be ayi a-zuta buredi te ndu-wa ria nri?”

⁶ Iphe meru iphe o kfulu iphe ono bulekwaphu t'o maru iphe Filipu e-me. Odumeka be yebedua makwaru-a iphe oo-me.

⁷ Filipu asu iya: “Me buredi ukporo pongu te edzukwa; k'ophu o rugbakpoo nu ephe onu ilile.”

⁸ Onye lanu le ndu etsoje uzu iya; mbu Anduru, bu nwunne Sáyimonu Pyita asu iya:

⁹ “O nwekwaru nwata nwoke, no l'eke-a, gude ishi buredi balu ise; me ema labu. Obenu; ?bu ngunu b'o bu; le mkporo-oha ophu ha ege-a?”

10 Jisòsu asu epehe: “Unu kfulu epehe t'ephe dugagbaaru anòdu l'alì.” Ipehe bu mkporo-òha ono abya anòshia l'alì. Eke ono be unwu iru ewu hakwanu nshinu. Ndu bu iya unwoke le ndu ono rukwaru unu madzu iri l'èbo; l'ukporo madzu iri.*

11 Jisòsu abya achita buredi ono; kelebebe Nchileke; bya ekeshiaru iya oha ono, doru l'alì ono. Yo bya ewota ophube ema mekwaa ya phu ege ono. Onyenonu eria ege o guru iya.

12 Epehe erijishibebe epho l'ephe ha; yo su ndu etsoje uzo iya: “Ngwaa; unu tutukobe ibiribe iya ophu epehe riphodoru t'e b'o du ophu a-la iyi.”

13 Epehe abya eshi ishi lanu tutua unwu ibiribe ibiribe iya ophu shi l'ishi buredi ise ono; tutujia ya nkata-ivu iri l'èbo; mbu ophu ndu ono riphodoru.

14 Ndu ono aphulephu iphe-ophulunya ono, o meru ono; su: “O kwaphu oswi-okfu l'o bu nwoke-wa bu onye nkfuchiru Nchileke obu, abya le mgboko-a.”

15 Jisòsu amaru l'ephe abya iya egude t'e chibe iya eze k'ehuka; yo pyofu lashia azu l'ugvu-ugvu ono nwenkinyi iya.

Jisòsu eje ije l'eli mini

(Mát 14:22-33; Mak 6:45-52)

16 Yo be l'uřenyashi; ndu etsoje uzo iya agbada l'eze enyimu;

17 nyida l'ugbo; kporu iya t'ephe tua uswe lufu jeshia Kapaniyomu. A noo jeye ochi ekpua ehu; Jisòsu ta byakfutawa epehe.

* **6:10** 6:10 Ipehe o bu bu 5,000.

18 A nonyaa; oke pherephere ephelaha; k'ophu eze ɛnyimu ono wataru ɔtu akpara atushi iya ike; eyii awata ememe l'eze ɛnyimu ono.

19 Ɛphe akpo-wa ugbo iphe ha l'ɔ bu manyiru ɛto; l'ejewa le ke ɛno ya teke ɛphe phuru Jisusu eke ooje l'eli mini l'eze ɛnyimu ono; eje abyakfuta ɛphe l'ugbo ono; meji atofu ɛphe.

20 Yo su ɛphe: “Unu ba atsushi egvu; ɔ kwa yebedua!”

21 Yo buru l'o kfuru ege ono meru iphe o lula-haaruu ɛphe l'obu t'ɛphe bya edubata iya l'ugbo ono. E gude iya ekfu; ugbo ɛphe etsubewaphu l'onu eke, ɛphe eje.

A du igwe achɔ Jisusu

22 Yo be echile iya; mkporo-ɔha ono, no l'azu eze ɛnyimu ono azu iya ophu ono aphua l'ɔ bu ugbo lanu likwaduraa l'eke ono. Ɛphe amakwaruphu le Jisusu te tsodu ndu etsoje uzu iya bahu l'ugbo; l'ɔ bu ndu etsoje uzu iya be tugburu nu nkinyi ɛphe.

23 Obenu l'o nwekwaruphu igweligwe ugbo ɔdo, shitsua Tayibériyasu bya etsuru l'iku eke ono, ɛphe nodu taa buredi le Nnajiufu keleberu Nchileke ekele ono.

24 Oha ono amalɛruphu le Jisusu ta nodu l'eke ono; ndu etsoje uzu iya ta no iya; ɛphe adzuta ugbo nk'ɛphe jeshia Kapániyomu ɔcho Jisusu.

Jisusu bu nri, anu ndzu

25 Ɛphe abya achɔ-vu iya l'azu eze ɛnyimu ono azu iya ophu; ji iya: “?Buhunu teke ole b'i byaru eke-a?”

26 Jisòsu asù ẹ̀phe: “Kamẹ̀nu; tẹ̀ ya karu unu: l'iphe meru iphe unu achoro-phe iya nta-a ta bukwa l'ọ̀o l'unu phuru iphe iphe-ophulenyà, ya meru ekoshi. Iphe meru iphe unu achoro-phe iya; kwa lẹ̀ ya nuru unu buredi; unu ataa; ẹ̀pho adugbaa unu mma.

27 Unu be esegbushihe onwunu l'akanya nri, ala iyi. Unu sechia akanya nri ophu a-noduje anu unu ndzu gbururu jeye. Nri onanu bu Abubu-Ndiphe a-nu iya unu. Ishi iya aburu l'ọ̀o yẹ̀be Abubu-Ndiphe bẹ̀ Nchileke, bu Nna meru t'e shi iya l'ẹ̀ka; phu ike, ekoshi l'ọ̀o iphe ono bẹ̀ Nna gude su tẹ̀ ya bya.”

28 Ẹ̀phe abya aji iya: “?Bu ngunu bẹ̀ ẹ̀phe e-me t'ọ̀ buru iya bu l'ẹ̀phe ejeje ozi Nchileke?”

29 Yọ̀ su ẹ̀phe: “Iphe bu ozi Nchileke bu t'unu woru onwunu ye onye ono, Nchileke ziru t'ọ̀ bya ono l'ẹ̀ka.”

30 Ya ndono; ẹ̀phe asù iya: “? Bu iphe-ophulenyà, du idagha bẹ̀ ii-me koshi ẹ̀phe; k'ophu ẹ̀phe e-gude enya ẹ̀phe phu; kweta woru onwẹ̀phe ye ngu l'ẹ̀ka obu? ?Nanu iphe ii-me obu?”

31 Lẹ̀ teke ndiche bẹ̀ nna ẹ̀phe oche phe rikwaru mana teke ono, ẹ̀phe nọ̀ l'echi-egu ono; bu iya bu iphe obu, e deru ekwo okfu Nchileke; su: ‘L'ọ̀ nuru ẹ̀phe nri, shi l'imigwe t'ẹ̀phe ria.’ ”

32 Jisòsu asù ẹ̀phe: “Kamẹ̀nu; tẹ̀ ya karu unu: nri onanu, Nna iya shi l'ẹ̀ka Mòsisu nu unu ono bukwa nri ophu shi lẹ̀ mgboko-a. O kwa nri ophu Nna iya egudeje ẹ̀ka iya nu unu bẹ̀ bu ogbodo nri ophu shi l'imigwe.

33 L'ọ kwa onye ono, shi l'imigwe bya ono bẹ bu nri ọbu, Nchileke anuje ọbu. Ọ bu onye ono anuje ndiphe ndzu."

34 Ẹphe asu iya: "Nnajiufu; nujenu ẹphe egbe nri onanu tekenteke."

35 Jisusu asu ẹphe: "L'ọ kwa yẹbedua gẹdegede bu nri ono, anu ndzu ono. Onye abyakfuta iya nu bẹ ẹgu ta aguhekwa ọdo. Ọdo aburu l'onye woru onwiya ye iya l'ẹka bẹ mini ta aguhedu ọdo.

36 Ọle ya kfuakwaru iya unu l'unu phuwaru iya; obenu l'unu te kwedu woru onwunu ye iya l'ẹka.

37 Obenu l'iphe bu ndu Nna iya yeru iya l'ẹka a-byakfutakota iya. Onye bukwanu onye byakfutaru iya nu b'ẹ te nwedu lẹ ya achifu iya.

38 Iphe ọbu bu lẹ ya shi l'imigwe bya. Iphe ya byaru ta kwa tẹ ya bya emee uche-ọbu nk'iya. Ọ kwa uche-ọbu kẹ onye ono, ziru iya abyabya ono bẹ ya byaru ememe.

39 Iphe bu uche-ọbu onye ono, ziru iya nu ono bu t'ẹ b'ọ du ndu ono l'ẹphe ha, o yeru iya l'ẹka ono, a-nahu iya tufahu; mbukwa m'ọ bu onye lanu; gbahaa tẹ ya mee ẹphe t'ẹphe tuko l'ẹphe ha teta ọdu ndzu mboku ikperazu ono.

40 Ishi iya bu l'iphe du Nna iya mma bu t'onnyemone ọbule, phuru Nwatibe iya ono; woru onwiya ye iya l'ẹka; nweru ndzu gbururu jeye. Ya emekwaaphu onye ọbu t'o shi l'onwu teta ọdu ndzu mboku ikperazu ono."

41 Ya ndono; ndu Ju ataderu iya nwurinwuri l'ẹke ono; ẹke ẹhu eghu ẹphe eghughu; okfu l'ọ

suru: “L'ọọ yẹbedua l'onwiya bụ nri ọbu, shi l'imigwe bya ọbu.”

⁴² Ẹphe asụ: “?Tọ bụdunua nwoke-wa bụ Jisọsu, bụ nwatibe Jósẹfu; mbụ onye ẹphe majiru nna iya; mę nne iya ẹnya? ?Nanụ ẹge o shi bya asụ nta-a lẹ ya shi l'imigwe bya?”

⁴³ Yọ sụ ẹphe: “Unu ba atahę nwurinwuri l'ime onwunu;

⁴⁴ l'ẹ to nwedu onye a-byakfuta iya nụ; a gụfu l'ọọ Nna iya ono, ziru iya nụ ono bẹ kuritaru iya onye ọbu. Yẹbedua l'onwiya agbe teke ono mee onye ọbu; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ mbọku ikperazụ ono.

⁴⁵ Ndu nkfuchiru Nchileke dekwaru l'ẹkwo; sụ: 'L'ọ bụ Nchileke e-zi onyemonye ọbule iphe.' L'iphe bụ onye nuru kẹ Nna ono; bya anọdu Nna ono l'ẹka; mụta ẹka iya; ono onye a-byakfuta yẹbe Jisọsu.

⁴⁶ Iphe ya ekfu ta bụkwa l'o nweru onye phujewaru Nna ono; gbahakwaa onye ono, shi l'ẹka Nchileke bya ono. Ọọ yẹbedua bụ onye phujewaru iya nụ.

⁴⁷ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'onye woru onwiya ye iya l'ẹka bẹ nweru ndzụ gbururu jeye.

⁴⁸ Ọ kwa yẹbedua, bụ Jisọsu bụ nri, anuje ndzụ.

⁴⁹ Nna unu oche phe bẹ riru mana l'echi-ẹgu; nwushihulee.

⁵⁰ Obenu lẹ nri ọwaa, shi l'imigwe-wa bẹ bụ nri ọphu anuje ndzụ; mbụ nri ọphu onye riru iya nụ ta anwuhuhedu anwuhu.

⁵¹ Ọ kwa yẹbe Jisọsu bụ nri, nọ ndzụ, shi l'imigwe bya. Iphe bụ onye riru nri ono a-nọ

ndzú gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Nri ono, ya a-nú ono bú anù-ẹhu iya. Ya e-woru iya nú l'okfu ẹhu ndu mgboko-a kpamukpamu; k'ọphu bú: onye riru iya nú; yọ ọdu ndzú."

⁵² Ndu Ju awata ntùtego; jìlahaa: "Nanù ẹge nwoke ọwaa e-me nú ẹphe anù-ẹhu iya t'ẹphe taa?"

⁵³ Jisọsu asù ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: ọ -bùru l'unu ta tadu anù-ẹhu Abùbu-Ndiphe; ngua mee ya bẹ unu te enwekwa ndzú l'ime onwunu.

⁵⁴ Iphe bú onye atakwanu anù-ẹhu yẹbe Jisọsu; l'angù mee ya bẹ nwewaru ndzú gbururu jeye. Ọ bú onye ono bẹ ya e-me t'o shi l'ọnwu teta ọdu ndzú mbọku ikperazú ono.

⁵⁵ Ishi iya bú l'anù-ẹhu iya kwata búru ọgbodo nri eriri; mee ya abụkwaruphu ọgbodo iphe-angungu.

⁵⁶ Onye eri anù-ẹhu iya; l'angụkwaphu mee ya nọwa iya l'ime; yẹbedua anọdu onye ono l'ime.

⁵⁷ Ọ bú Nna ono, bú iya bú ishi ndzú ono bẹ ziru iya tẹ ya bya. Yọ búru iya bẹ ya gude ọdu ndzú. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ iphe bú onye taru anù-ẹhu yẹbe Jisọsu e-gude iya ọdu ndzú.

⁵⁸ Ọo ya bú l'ono bú nri ono, shi l'imigwe bya ono. Ẹ tọ búkwa egbe nri ọphu ochechoroche unu phe rieberu; nwùshihulee. Iphe bú onye riru nri ọwaa a-nọwaru ndzú gbururu jeye lẹ tutu yoyo."

⁵⁹ Iphe ono bú iphe Jisọsu tuko kfushikota teke oozì iphe l'ulo-ndzuko ndu Ju lẹ Kapaniyomu.

Okfu ndzú gbururu jeye

60 Ya ndono; igweligwe ndu etso Jisòsu anùlephu òwaa; sù: “Haa! Okfu òwaa atakwa era lẹ nchi. È tọ bụkwa iphe anunu.”

61 Jisòsu amalẹru-a; l'ẹ b'ò dọ onye kọru iya ẹya nù; lẹ ndu etso iya nù ata nwurinwuri kẹ okfu ono. Yò sù ẹphe: “?Bụ iphe ono, ya kfuru unu ono eghu unu eghughu tọ?”

62 ?Nanù ẹge ọo-dụ mẹ unu phụa Abubu-Ndiphe; yò kwasẹru ala imeli ẹke o shi nọduhawa?

63 Ọ kwa Ume Nchileke bẹ anuje ndzụ. Ọphu bụ anụ-ẹhu madzụ bẹ bụkwa iphe mmanu, ẹ-te nwedu ọphu ọ yì. Okfu ono, ya shi kfushitaru unu ono bẹ bụkwa ume; bụkwaruphu ndzụ.

64 Obenu; m'o nwekwaru l'unu ha-a ndu ọphu ẹ-te woduru onwẹphe ye iya l'ẹka.” Iphe kparu iya nù bụ lẹ Jisòsu shiru lẹ mbụlembu maru ndu ọphu ọbu, ẹ-te ekwedu woru onwẹphe ye iya l'ẹka; makwaruphu onye ọphu e-mekochaa deru iya ye.

65 Yò sù: “Ọo ya bụ iphe ya gude sù unu l'ẹ to nwedu onye a-byakfutaghe iya nù; ẹ-ba bụ l'ọo Nna b'o shi l'ẹka.”

66 Yo kfutsulephu ẹge ono; igweligwe ndu ono, shi etso iya nù ono atsuphushia azụ; ẹphe tee tsojehe iya ejephe.

67 Jisòsu asụ ụmadzụ iri l'ẹbo ono, etsoje ụzo iya ono: “Unubẹdua; ?unu e-je iya ije agha? ? Unu alakwaphu azụ tọ?”

68 Sáyimonu Pyita asụ iya: “Nnajiufu; ?bụ onye ole ọdo bẹ ẹphe a-lakfube? Ọo nggubedua gude okfu, anuje ndzụ gbururu jeye.

69 Ëphe ekwetaakwa; bya amakwaruphu l'òo nggu bụ onye ono, dū nsọ, shi l'ẹka Nchileke ono.”

70 Jisọsu asụ ẹphe: “?Tọ dū yẹbedua fọtaru unubẹ ụmadzu iri l'ẹbo-wa. Obenu l'onye lanụ l'ime unu gbe bụwaru nụ Obutuswe?”

71 Onye ookfu iya ele ẹnya aburu Júdasu, bụ nwatibe Sáyimonu Isukáryotu; kẹ l'ọ bụ Júdasu bụ onye e-mekochaa deru iya ye; e gudekwaru l'ọ bụ onye lanụ l'ụmadzu iri l'ẹbo ono, etsoje ụzo iya ono.

7

Jisọsu yẹle unwunne iya phe

¹ E meebelephu; Jisọsu ejephelaha lẹ Gálili; tọ dū iya t'o je ojephe lẹ Judíya; kẹle ndu Ju, nọ ẹke ono achọ ishi iya l'ẹnya-mee.

² Teke ono bẹ ajị ndu Ju tųwaru l'ụkfu; bụ iya bụ Ajị Mkpù.

³ Ya ndono; unwunne iya asụ iya: “T'o gbeshik-waphu l'ẹke-a jeshia Judíya; k'ọphu ndu etsoje ụzo iya a-phụ eze iphe dū biribiri oome.

⁴ L'ẹ to nwekwa onye anọduje edomi iphe oome edomi; m'ọ -buru l'onye obu eme tẹ ọha maru iya. Wo iya: Keshinu ị tųkowa egbe eze iphe dū ẹge ono emeshi; menua tẹ ndu mgboko magbaru ngu.”

⁵ Iphe obu bụ lẹ ndu ọphu bụ unwunne iya l'onwẹphe te kwetakpoduanu nk'iya.

⁶ Ya ndono; Jisọsu asụ ẹphe: “L'oge nk'iya te erukwa-a. Obenu l'unubẹdua ta dudu teke unu gbeshiru, unu te jedu.

7 Ndu mgboko te nwekwa l'èphe akpọo unu ashi. Obenu lẹ yèbedua bẹ èphe kpọru ashi. Iphe meru iphe èphe kpọru iya ashi bu lẹ ya anọduje ekfuru iya èphe hoo-haa l'ọ bụlephu ẹjo iphe bẹ èphe eyeje ẹka.

8 Unu tughua jeshia l'aji, unu eje; lẹ yèbedua b'ẹ tọ gbakwaa l'oje l'aji obu. Ishi iya aburu l'oge teke ya e-me iphe ono, ẹnya dọ unu ono ta agbadua.”

9 Yo kfuebe ẹge ono; kwaa lẹ Gálili l'ẹke ono.

Jisọsu nọ lẹ Aji Mkpù

10 Unwunne iya egbeshitsulephu jeshia l'aji ono; Jisọsu epyota epyota jekwushia èphe.

11 Ndu Ju etsoru achọkashi iya l'ẹke ono, aagba aji ono l'ajigbaa: “?Nanuhunu iya? ?Nanuhunu iya?”

12 Èphe adzu-phelephu taphatapha iya l'ẹke ono, e jiru ejiji ono. Yo nweru ndu sọru: “L'ọ kwa okpobe madzu.” Ndu ọphu asu: “Iye-e! L'ọ bu eduphu b'o gbe eduphuje madzu.”

13 Obenu l'èphe gude ọtsu-egvu ndu Ju; to nwehunu onye dọru ike kfufua ya ekfufu; k'ọphu aa-nu iya.

14 Yo rulephu l'echi aji ono; Jisọsu abaa l'eze-ulo Nchileke je ezilaha iphe.

15 Yọ dọ ndu Ju biribiri. Èphe asu: “?Nanụ ẹge nwoke-wa meru matabe ẹkwọ ẹge-a; l'ẹ b'ọ tughua okpa l'ẹke aamuje ẹkwọ lẹ phuu?”

16 Yọ sọ èphe: “Iphe ya ezi ta bukwa iya b'o shi l'ẹka. Onye o shi l'ẹka bẹ bukwa Nchileke ono, ziru iya nu ono.

17 Onye ọ́ogu t'o mee iphe bú uche-obu Nchileke a-makwaa mę iphe-a, ya ezi-a: ?o shi Nchileke l'ęka; tọ́o ike k'onwiya bę ya gude ezi iya.

18 Onye gude ike k'onwiya ekfu bę búkwa onwiya bę oome t'a jaa ajaja. Obenu l'iphe bú onye eme t'onye ono, ziru iya nų ono jaa ya ajaja; búkwa onye koshiru l'ọ́ gbaru t'e gude ire iya ęka; to nwe ęke ntųjo nọ́ iya l'ęhu.

19 ?Tọ́ búdu Mósísu doberu unu ekemu; tọ́ du unu l'unu ha, onye emeje iphe ekemu ono kfuru? ?Búkpo ngunu kparu iphe unu achọ́ ishi yębe Jisọ́su?"

20 Ọ́ha ono asų iya: "L'ọ́ kwa ọ́gvu guderu ngu! ?Bú onye achọ́ ishi ngu ọ́bu?"

21 Jisọ́su asų ęphe: "Mgbe ọ́ búkwadu-a akpuru iphe lanų bę ya meru mbọ́ku ọ́tu-ume; unu avọ́ru ọ́ku ghųa ęhu.

22 Ọ́ kwa-a lę Mósísu sųru: a -mųjee nwata nwoke; ọ́ -nọ́lephu abalı ęsaa; k'ęsato iya t'e bua ya útsù. Unu ebu iya ęphe: ebu iya m'o -ruhuru; ọ́ búru mbọ́ku ọ́tu-ume; e guderu l'ę tọ́ búdu Mósísu bę wataru iya nų; l'ọ́ búkpooru ochechoroche unu phe wataru iya.

23 Ọ́ -bųru l'iphe unu ebuje madzų útsù mbọ́ku ọ́tu-ume bú k'ọ́phu unu te emebyidu ekemu Mósísu; ?bųhunu ngunu meru iphe unu vọ́ru ọ́ku ghųa ęhu; okfu lę ya meru nwoke, ęhu ę-ta dųdu mma; yọ́ kọ́rohu mbọ́ku ọ́tu-ume.

24 Ọ́phu t'unu haa ole madzų ęnya l'ifu ekpe iya ikpe. Unu kpeje ikpe nhamųha."

Ọ́o Jisọ́su bú Kuráyisutu ọ́bu

25 Ya ndono; yo nweru ndu Jerúsalemu haru; sù: “?Tò bụdunua nwoke ọbu, aachọkashi t'e gude gbua ọbu ndọ-ọ

26 gbe bya anọdu asa ẹge-a l'edzudzu ọha-a; a chiru ẹnya yeru iya; to nwe onye wotaru iya ẹya nụ. ?Ọ -bụ ịe ndu achijeru Nchileke ẹja mawaru l'ọo ya bụ Kuráýisutu ọbu, Nchileke kweru ukwa iya ọbu tọo?

27 Mę teke Kuráýisutu ọbu a-bya b'ẹ to nwekwa onye a-ma ẹke o shi bya. Obenu ịe nwoke ọwaa bę ayi kabekwa maru ẹke o shi.”

28 Ya ndono; Jisọsu ezinyaa iphe l'eze-ulo Nchileke ono; raaru iya ẹphe arara; sù: “?Unu makpọoru nụ onye ya bụ amama ophu? ?Unu makpọoru-a ẹke ya shi eshishi? Ẹ tọ bụkwa ike k'ẹka iya bę ya gude bya. Onye ono, bụ iya ziru iya tẹ ya bya ono bụkwa onye ire-lanụ; ọbu l'unu ta madu onye ono.

29 Ọo yębedua maru onye ọbu; okfu l'ọo ẹke ọ nọ bę ya shi bya. Yọ bụru iya ziru iya tẹ ya bya.”

30 Ẹphe achode ẹge ẹphe e-shi gude iya; ọbe ẹ to nwedu onye sùru iya ẹka; kę l'oge nk'iya te erudua.

31 Obenu ịe ndu shi ịe mkporo-ọha ono kweta nk'iya kwata halę nshinu. Ẹphe asù: “Teke Kuráýisutu ọbu byaru; ?oo-mefua iphe-ophulenyaa, a-dakata ophu nwoke-wa shi kesh-inu teke-wa meta.”

Eeye ndu nche t'ẹphe je egude Jisọsu

32 Ndu Fárisii abya anụa taba-taba, mkporo-ọha ono tuko adzụ ịe kę Jisọsu. Ya ndono; ndu

ishì ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Fárisii abya eyefu ndu nche t'ẹphe je egude Jisọsu.

³³ Tọ dọ iya bụ; Jisọsu asụ: “L'ọ kwa tẹ yẹle unu nọfua nwanshị; ya alakfushia onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono.

³⁴ Unu a-chọ iya nta chọo ya imo; unu ta achọ-vu iya; ọphu 'ọ bụkwanu l'ẹke ya nọ bẹ unu ha kẹ abyabya.”

³⁵ Ndu Ju ono ajilaha onwẹphe: “?Bunua awe bẹ nwoke-wa atụ egomunggo k'alala, ẹphe ta achọ-vughedu iya ọbu? ?Ọ kwakọ k'oje Girísu, bụ ẹke ndu Ju gbakashihuru je eburu; mbụ tẹ ya je ẹke ono je ozi ndu Girisu iphe tọo?

³⁶ ?Bụkpoo ngunu b'ọ bụ mbụ iphe ono, o kfulu ono: 'L'unu a-chọ iya nta chọo ya imo; unu ta aphụ iya.' Ọdo abụru: 'L'ẹke ya nọ; bẹ unu ta hadu k'abyabya?' ”

Mini, anuje ndzụ

³⁷ Yo be mbọku okpufu l'ajị ono; bụkwanu iya bụ mbọku, kakọta mkpa l'ajị ono; Jisọsu egbeshi raa ya tororo wo: “Ọ -bụru l'o nweru onye mini agụ; tẹ onye ọbu byakfuta iya bya anguta ọgbodo mini.

³⁸ L'onye woru onwiya ye yẹbe Jisọsu l'ẹka bẹ iphe ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke ono e-rekwa l'ẹhu iya, sụru: 'L'ọo l'ime ẹhu onye ono bẹ nggele ono, atsọshi mini, anuje ndzụ ono a-nọdu.' ”

³⁹ Ọ bụ kẹ Ume-dụ-Nsọ bẹ Jisọsu gude kfula iphe ono, o kfulu ono; bụ iya bụ Ume-dụ-Nsọ, ndu woru onwẹphe ye iya l'ẹka a-nata. Iphe ọbu abụru l'ẹ ta nụdua ẹphe Ume-dụ-Nsọ teke ono;

okfu lẹ Jisòsu bẹ Nchileke te wolidua dobe l'ẹke ọdu-biribiri yẹbe Nchileke nọ l'imigwe.

Ndu ọha eke onwẹphe ẹbo

⁴⁰ Uphodu lẹ ndu ono anulephu iphe ono, o kfulu ono; sọ: “Ha! Ọ kwa nwoke-a bọ onye nkfulchiru Nchileke ọbu, ẹphe ele ẹnuya iya ọbu l'oswiya.”

⁴¹ Yo nweru ndu ọphu sọru: “L'ọo ya bọ Kuráyisutu ọbu, Nchileke kweru ọkwa iya lẹ ya e-zì t'ọ bya ọbu.”

Obenu l'ọ nwekwanuru ndu ọphu, sọru: “?Bunu-a lẹ Gálili bẹ Kuráyisutu ọbu e-shi bya tọo?”

⁴² L'ẹkwo okfu Nchileke sọkwaru lẹ Kuráyisutu ọbu bọ l'eri Dévidi bẹ oo-shi. L'ọo lẹ Bétulehemu bẹ aa-mu iya, bọ iya bọ mkpukpu, Dévidi shi buru gẹdegede.”

⁴³ Tọ du iya bọ; ndu ono egude okfu ẹhu Jisòsu ono kee onwẹphe ẹbo.

⁴⁴ Yo nweru ndu ọphu chọru ọzo, ẹphe e-shi gude iya l'ẹke ono; ọbu l'ẹ to nwedu onye sọru iya ẹka.

*Ndu ishi ndu Ju;
bọ e-kwe-lẹ-te-kwe*

⁴⁵ Ndu nche ono, ẹphe ziru ozi ono alaphuta azọ lakfuta ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; mẹ ndu Fárisii ono, bọ ẹphe ziru ẹphe ozi ono. Ẹphe erua; ndu ono, ziru ẹphe ozi ono aji ẹphe: “?Bọ ngunu kparu iphe unu ta kpõtahedu iya?”

⁴⁶ Ndu nche ono asu ẹphe: “Ha-o! L'ẹphe ta phubukwaa onye ekfu l'ọ bọ nwoke onanu.”

⁴⁷ Ndu Fárisii aji epehe: “?O duswefukwaaru-phu unubedua to?o?”

⁴⁸ ?Akọ kojeru unu l'o nweru onye ishi epehe; m'ọ bu onye Fárisii, wojewaru onwiya ye iya l'eka to?o?”

⁴⁹ A bya abya l'igwe oha-wa, bu ekemu Mosisu be epehe ta madu-a be Nchileke tuakwaru onu.”

⁵⁰ Ya ndono; Nikodimosu, bu onye lanu le ndu Fárisii, bukwa iya phu bu onye phu, jekfujeru Jisosu phu asu epehe:

⁵¹ “E -tsode iphe ekemu epehe kfulu; be epehe ta anmakwa madzu ikpe; l'ephe 'e be vuoduru uzo nuta okfu, shi onye obu l'onu; maru iphe obu, o meru obu.”

⁵² Epehe asu iya: “Nggubedua; ?i bufua onye Galili to?o? Jenu je eleghee enya eleghe l'ekwo okfu Nchileke; nggu aphu l'e to nwedu onye nkfuchiru Nchileke, e-shi le Galili.”

⁵³ Epehe awukahu; onyenonu alashia nk'iya.

8

Nwanyi, e guderu l'eke oori ogori

¹ Yebedua, bu Jisosu atugbua jeshia Uguv Olivu.

² Yo rulephu l'onmewa utsu echile iya; yo la-phu azu l'eze-ulo Nchileke. A du l'igwe zakoo bya adophée ya mgburumburu. Yo bya adugaru anodu; zilaha epehe iphe.

³ Ya ndono; ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii akpuru nwanyi, epehe guderu l'eke oori ogori kpukfuta iya; kputa iya bya edobe epehe l'ifu l'eke ono.

4 Ëphe asu Jisosu: “O-zi-iphe! Nwanyi-a be ÷phe jebudoru l'÷ke oori ogori.

5 L'ekemu ÷phe; be Mosisu suru t'e gudeje mkpuma tugbua onye a phuru, eme egbe iphe-a. ?Nanu ÷ge o du ngu t'e mee ya?”

6 Iphe ono, ÷phe ekfu ono bukwa ÷regede okfu be ÷phe agbaru iya t'÷phe maru: ?o nweru iphe ÷phe e-gude gude iya; su l'oo ono bu ophu o meru. Jisosu abya etsukfuru etsukfuru; gude mkpushi-÷ka delahaa iphe l'alì.

7 Ëphe ajinyaa ya aji; jinyaa ya aji; yo gbeshi su ÷phe: “O -buru l'o nweru l'unu ha ÷ke-a; onye ophu te mebua iphe du ÷ji; t'onye obu vuru uzo wota mkpuma tua nwanyi-a.”

8 Yo bya etsukfuru odo; gudekwa mkpushi-÷ka delahaa iphe l'alì.

9 Ëphe anulephu onanu; gbakashihulahaa nanu nanu. Ëphe eshi le ndu ophu bu ogurennya alufu jeye teke o buwa-a Jisosu be ÷phe haru nkinyi iya yele nwanyi ono, vudo iya l'uzo ifu ono.

10 Jisosu abya apashia; su iya: “Nwanyi; ? nanuhunu ÷phe? ?To nwehedu onye vudo nu te ya nmaa ngu ikpe obu?”

11 Nwanyi asu iya: “E to nwehekwa; Nnajiufu.”

Jisosu asu iya: “Ahaa! Yebedua ta anmakwa ngu phu ikpe. Tugbua lashia; obu; be emehekwa iphe du ÷ji odo.”

Jisosu bu iphoro ke ndiphe

12 Jisosu ekfuru nu ÷phe odo wo: “Oo yebedua bu iphoro ke ndiphe; iphe bu onye etso iya nu be

ta byaðu bya eje ije l'èkpuru-òchi; gbahaa iphoro bẹ a-nọ iya l'èhu."

¹³ Ndu Fárisii asu iya: "Oghoo! Nta-a bẹ nggubedua atụ onu onwongu. Iphe ono, iikfu ono te nwekwa ophu bụ ire-lanụ."

¹⁴ Jisosu asu ephe: "Wawa; ya -atụkpoonu m'oo onu onwiya bẹ iphe ya ekfu bụkotakwa ire-lanụ; kele ya maru eke ya shi; makwaruphu eke ya ala. Obe unubedua ta madu eke ya shi; unu ta ama eke ya ala.

¹⁵ Unu ekpeje ikpe l'ọ bụ madzụ. Yebedua ta dukwa onye ya ekpe ikpe.

¹⁶ Tẹmanu; ọ -bụkpooru nụ lẹ ya ekpe ikpe bẹ ikpe nk'iya bụkwa ikpe, dū maa. Ishi iya bụ l'ẹ tọ bụdu yebedua nwenkinyi iya ekpe ikpe ono. O bụ Nna iya ono, bụ onye ziru iya tẹ ya bya ono bẹ bụ onye yee ya ekpe iya.

¹⁷ L'e dekwaru l'èkwo ekemu unu; sụ l'umadzu ẹbo -agbakpo-wa ekebe bẹ iphe ono bụnuphu oswi-okfu.

¹⁸ Ya atụkwa onu onwiya; Nna iya ono, bụ iya ziru iya tẹ ya bya ono atụkwaphu iya phụ."

¹⁹ Ephe aji iya: "?Nanụ Nna ngu obu?"

Jisosu asu ephe: "Unu ta makwa yebe Jisosu; unu ta ama Nna iya. Ndẹge ọ -buru l'unu maru yebedua; unu gega amakwaruphu Nna iya."

²⁰ Okfu ono bẹ Jisosu nọ l'ẹke aakwakobeje okpoga, a nuru Nchileke kfushia teke ọ nọ l'ime eze-ulo Nchileke ono ezi iphe; ophu ọ dudu onye suru iya ẹka k'egude; okfu l'oge teke ee-gude iya te erudua.

Unu ta abyadụ eke ya ala

21 Jisòsu asù ephe òdo: “Ya a-la; unu a-chò iya nta chò ya imo; unu ta achò-vu iya. Unu evuru iphe dù eji, unu meru l'ishi ege unu vu iya; nwùshihu. Èke òbu, ya ala òbu bẹ unu ta hakwa kẹ abyabya.”

22 Ya ndono; ndu Ju asù: “Òwaa, ò sùru: ‘L'ẹke ya ala bẹ ephe ta sùdu kẹ abyabya-a;’ ?òo-kabẹ eje òkfugbu onwiya tọo.”

23 Yò sù ephe: “Unubẹdua shi l'ẹke laru alì; òbu lẹ yẹbedua shi l'imeli. Unubẹdua bụ ndu kẹ mgboko-a; obenu lẹ yẹbedua ta bụdu onye kẹ mgboko-a.

24 Ya sùru unu l'òo ya meru iphe unu e-vuru iphe dù eji, unu meru; unu evuru iya l'ishi ege unu vu iya; nwùshihu; mbù yò bùru ege ono bẹ unu a-nòduwaru l'iphe dù eji unu òbu; nwùshihu; a gùfulephu l'unu byaru bya ekweta l'òo ya bụ ‘Onye ono, ya sùru lẹ ya bụ ono.’ ”

25 Ephe aji iya: “?Bù onye b'ì bụ?”

Yò sù ephe: “Ò bụ iphe ono, ya shikpelephu lẹ mbùlembu kfutaru unu ono bẹ ya bụ.

26 O nweru igweligwe iphe ya e-kfu kfukuta unu; mẹkwaphu igweligwe iphe ya e-kpe unu ikpe iya. Òbe onye ono, ziru iya nù ono bẹ bụ onye ire-lanù; tẹmanu b'ò bụ iphe ya nùtaru onye ono, ziru iya nù ono l'ònu bẹ ya arajẹ arara tẹ ndiphe nua.”

27 Ndu ono ta ma l'òo Nchileke, bụ Nna bẹ ookfu ekfuturu.

28 Jisòsu asù ephe: “Teke unu wolileruphu Abùbu-Ndiphe kpòpyabe l'oshi-osweru bẹ unu a-ma teke ono l'òo ya bụ ‘Onye ono, ya sùru lẹ

ya bụ ono;’ l’ò bụlephu iphe Nna ziru iya bẹ ya anọduje ekfu.

²⁹ Tẹmanu mẹ onye ono, ziru iya nụ ono ta habukwaa ya nkinyi iya. Ọ nọkwaa swiru iya; kẹ l’ò bụlephu iphe dụ Nna iya ono mma l’obu bẹ ya anọduje eme tekenteke.”

³⁰ Igweligwe ndu nuru teke Jisosu ekfu okfu ono ekweta nk’iya.

Ohu lẹ amadu

³¹ Tọ dụ iya bụ; Jisosu asụ ndu Ju ono, kwetaru nk’iya ono: “Ọ -buru l’unu kwetaru l’emekpelephu iphe ya ekfu bẹ unu bụakwa ọkpobe ndu etsoje ụzo iya.

³² Unu a-makwanuru ọkpobe okfu ono; yọ buru ọkpobe okfu ono a-tọfu unu l’ẹgbu; mee t’unu ba abụhe ohu.”

³³ Ẹphe asụ iya: “Mẹ ẹphe shikwa l’eri Ébirihamu; ọphu ọ bụdu l’o nweru ẹphe onye bụjeru ohu. ?Buhunu ole bụ kẹ l’aa-tọ ẹphe l’ẹgbu; mee t’ẹphe ba bụhe ohu.”

³⁴ Jisosu asụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l’iphe bụ onye eme iphe dụ ẹji bẹ bụ ohu kẹ iphe dụ ẹji.

³⁵ Ohu te ebujeekwaruru l’ulo nnajiufu iya gbururu jeye. Ọ kwa nwa, a muru amumu l’ufu ebuje iya gbururu jeye.

³⁶ Ọo ya bụ; ọ -buru lẹ Nwa ono bẹ mewaru t’unu ba bụhe ohu; bunu iya bụ l’a tọwaru unu l’ẹgbu ọkpobe atoto.

³⁷ Ya makwaru-a l’unu shi l’eri Ébirihamu; ọle unu emelee t’unu gbua ya; okfu l’unu te kwedu tẹ okfu iya ree unu ire l’ẹhu.

³⁸ Iphe ya ekfu okfu iya bụ iphe ya gude-wa ẹnya iya phua l'ẹke Nna nọ. Iphe unubedua eme aburu iphe unu nuru l'onu nna unu."

³⁹ Ẹphe asụ iya: "M'ọ kwa Ẹbirihamu bụ nna ẹphe."

Jisosu asụ ẹphe: "Ndege unu bụ unwu Ẹbirihamu; mę unu emenu-a iphe Ẹbirihamu meru.

⁴⁰ Obenu lę nta-a bę unu achọ ęge unu e-shi gbua ya; mbụ yębe onye bụ ire-lanụ, ya nuru Nchileke l'onu bę ya kfuru unu. Ẹ tọ bukwa egbe iphe dụ ęge ono bę Ẹbirihamu meru.

⁴¹ Ọ bụ iphe nna unu meru bę unu eme."

Ẹphe asụ iya: "Ẹ ta gbatakwa ẹphe l'okpara. M'ọ kwa Nna lanụ bę ẹphe nweru, bụ iya bụ Nchileke."

⁴² Yọ sụ ẹphe: "Ndege ọ bụ Nchileke bụ Nna unu; unu gage yeru yębe Jisosu obu; kę l'ọ bụ ẹke Nchileke nọ bę ya shi bya. Ya ta nonyakwaa bya egude ike k'onwiya bya. Ọ kwa Nchileke ziru iya tę ya bya.

⁴³ ?Nanụ ęge e meru bę iphe ya ekfu te edojedu unu ẹnya. Iphe kparu iya nụ bụ l'unu te kwetadu l'unu a-nụ okfu iya.

⁴⁴ Unu bụ unwu Obutuswe. Yọ buru Obutuswe ono bụ nna unu. Iphe dụ unu mma l'obu bụ t'unu mee iphe dụ nna unu ono mma l'obu. O shikpolephu lę mbulembu butaru mgbugbu-madzu. Ẹka iya ta dúbua l'ire-lanụ; okfu l'ome ire-lanụ ta nọdu ya l'ẹhu. Teke ọ dzuru ẹjo-ire bę ookfulekwaphu iphe ruberu egbe onye ọ bụ. Ishi iya aburu l'ọ bụ onye ẹjo-ire. Yọ bukwaru iya phụ bụ nna ẹjo-ire l'onwiya.

45 Obenu lẹ yẹbe Jisọsu ekfuje ire-lanụ. Ọo ya meru iphe unu te kwetadu nk'ia.

46 Ọo nweru l'unu ha onye e-gbeshi; sụ l'owaa bụ iphe dū eji, ya mejeru ndo-ọ? Teke bụ l'oo ire-lanụ bẹ ya ekfu; Ọbụ ngunu kparu iphe unu te kwedu lẹ nk'ia bụ iya.

47 Onye bụ Nchileke bụ Nna iya anọduje anụ okfu Nchileke. Iphe kpataru unu ta anuje okfu Nchileke; bụ l'unu ta bụdu unwu Nchileke.”

Jisọsu yẹle Ébirihamu

48 Ndu Ju ono asụ Jisọsu: “?Ị riru l'ọ bụ ephe ekfuswe me ephe -sụ l'i bụ onye Samériya; ogvu eburu ngu l'ehu?”

49 Jisọsu asụ ephe: “E to nwekwa ogvu, bu iya l'ehu. Ọ kwa Nna iya bẹ ya akwabẹ ugvu; unubedua ta akwabẹ yẹbe Jisọsu ugvu;

50 l'e-ba bụ lẹ ya achọ t'a jaa ya ajaja. O nweru onye lanụ ọdo nkinyi iya, achọ t'a jaa yẹbe Jisọsu ajaja. Ọ bụ onye ono e-kpe ikpe.

51 Kamenu; tẹ ya karu unu: iphe bụ onye eme iphe ya ekfu; onye ono ta abyadu bya anwuhu anwuhu gbururu jeye.”

52 Ndu Ju asụ iya: “Nta-a bẹ ephe makporu l'ogvu bu ngu l'ehu l'oswiya. Ébirihamu nọkpokwaaruru nta; nọo imo; meebe nwuhule. Ege ono b'ọ dukota iphe bụ ndu nkfuchiru Nchileke. Nngubedua abya asụ ephe: 'L'iphe bụ onye eme okfu ngu ta abyadu bya anwuhu anwuhu gbururu jeye lẹ tutu yoyo.'

53 ?Ì bya aka nna ẹphe Ébirihamu ẹkuku, mekocharu nwuhu anwuhu ọtọ? Ndu nk-fuchiru Nchileke anwushihukotakwaphu. ?Bụ onye bẹ iisukpooru l'ì bu?"

54 Jisosu asu ẹphe: "Ọ -buru l'ọo tẹ ya bya ajalaha onwiya ajaja mẹ ajaja, ya aja onwiya tẹ ge nwekwa iphe ọo-ga buru. Ọ bu Nna iya ono, unu suru l'ọo Nchileke unu ono ajajẹ iya ajaja.

55 Yẹbedua maru iya. Obenu l'unubedua ta amakwanu iya. Ndege ọ buru lẹ ya ta madu iya; m'ọ buru ẹjo-ire bẹ ya adzu l'ọ bu unubedua. Obenu lẹ ya maru iya; l'emeje iphe o kfuru.

56 Onye iche unu; mbu Ébirihamu bẹ ẹhu tsoru ẹna l'o gude ẹnya iya phua mboku, yẹbe Jisosu a-bya lẹ mgboko-a. Ọ phuru iya; ẹhu atsọo ya ẹna."

57 Ndu Ju asu iya: "Ọ ẹge tii nọ-rudua ukporo afa ẹbo l'afa iri-wa; b'i gbe phuwanu Ébirihamu?"

58 Jisosu asu ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: m'a byakwa bya amu Ébirihamu; ya anoduhawa."

59 Ya ndono; ẹphe akpakoo mkpuma t'ẹphe tua ya. Yo domia onwiya; shi l'eze-ulo Nchileke ono lufu.

9

*Nwoke, ishi shi l'ẹpho
aphu uzo*

¹ Jisosu ejekwaru ẹke ooje; bya aphua nwoke, shi ọtsu ishi l'ẹpho nne iya.

² Ndu etsoje ọ̀zo iya aji iya: “?Bụ onye ole meru iphe dū eji: ?bụ nwoke meru iphe dū eji; t'ọ bụ ndu mụru iya nū, kparu iphe a bya amụ iya; yọ tsuwa ishì?”

³ Jisọsu asụ ẹphe: “L'ẹ tọ bụkwa l'ọo lẹ nwoke-a meru iphe dū eji; t'ọ bụ l'ọo ndu mụru iya nū kparu iya ọotsu ishì. Iphe kparu iya nū bụ t'e gbe shi lẹ ishì ono, ọotsu ono; phụ ẹge ike Nchileke reberu ire l'ẹhu iya.

⁴ Ayi jefutaje ozi kẹ onye ono, bụ iya ziru yẹbe Jisọsu ono teke iphoro dukwadu. L'enyashi abyaakwa; teke ẹ to nwedu onye hakwadu k'oje ozi.

⁵ Lẹ nta-a ya nọkwadua lẹ mgboko-a bẹ ya bụkwa iphoro kẹ ndu mgboko-a.”

⁶ Yo kfutsua ẹge ono; bya agbushi ọnu-mini l'ali; bya egude ọnu-mini ono gwọtota nwiphe ẹpoto tee nwoke ono l'anya;

⁷ sụ iya: “Tugbua je aswaa ifu ngu l'okpuru Sayilówamu.” Iphe Sayilówamu bụ bụ “Onye e ziru”. Tọ dū iya bụ; nwoke ono atugbua jeshia je aswaa ifu l'okpuru ono; latashia azụ; l'aphuwa ọ̀zo.

⁸ Ndu obutobu ẹphe; mẹ ndu shi aphuje iya l'ẹke ọoro arọ ajilahaa; sụ: “?Tọ bụdunu-a nwoke-a, shi anọduje arọ arọ-ọ ndọ-ọ?”

⁹ Ndu aharu sụ l'ọ kwa iya phụ. Ndu asụ: “Wawa; l'ẹ tọ bụkwa iya; l'ọ kwa onye yeru iya nū.”

Nwoke ono asụ l'ọ kwa-a yẹbedua.

¹⁰ Ẹphe aji iya ẹge e meru b'ọ phulahaaru ọ̀zo?

¹¹ Yọ sụ ẹphe: “L'ọ kwa nwoke ọbu, eeku Jisọsu bẹ gwọtotaru ẹpoto tee ya l'anya phẹ ẹbo;

wo iya: “Tẹ ya tųgbua je aswaa ifu l'okpuru Sayilówamu.’ Ya ndono; ya atųgbua je aswaa ifu; watawaphu ọphu ọzo.”

¹² Ẹphe aji iya ẹke Jisọsu ọbu nọ.

Yọ sọ ẹphe lẹ ya ta makwa.

*Ndu Fárisii aji
nwoke ịshì ono aji*

¹³ Ẹphe eduta nwoke ono, shi atsọ ịshì ono dukfuta ndu Fárisii.

¹⁴ Mbọku ono, Jisọsu metotaru ẹpoto tee nwoke ono l'ẹnya; yọ phụlahaa ọzo ono bụ mbọku ọtu-ume.

¹⁵ Ndu Fárisii abya ajikwa iya ọdo ẹge e shikpooru b'ọ phụderu ọzo. Yọ sọ ẹphe: “L'o teru iya ẹpoto l'ẹnya phẹ ẹbo; ya eje aswaa ifu; wata ọphu ọzo.”

¹⁶ Ndu Fárisii aharu; sọ: “Lẹ nwoke ono te shikwa l'ẹka Nchileke. Ọdumeka; ?nanụ ẹge e meru t'o dobeje nsọ, nọ lẹ mbọku ọtu-ume.”

Ndu ọphu asu: “Ìyèè! ?Nanụkpoo ẹge onye eme iphe dọ ẹji e-me emekota egbe iphe-ọphulanya, dọgbaa ẹge ono?” Olu ẹphe agbaa iche iche; ẹphe ekee onwẹphe ẹbo.

¹⁷ A nọnyakwaa; ndu Fárisii abya aji nwoke ono ọdo; sọ iya: “Yeedu ọnu. ?Nanụ iphe ịiri lẹ kẹ nwoke ono; keshinu o mewaru ngu; nggu aphụ ọzo?”

Yọ sọ ẹphe: “L'ọ bụ onye nkfuchiru Nchileke b'ọ bụ.”

¹⁸ Ndu Ju ono te kwe lẹ nwoke ono shi atsọ ịshì; e mewa iya; yọ wata ọphu ọzo nta-a. A nọnyaa;

ẹphe eje ekua ndu mụru nwoke ono, e meru: yọ phụlahaa ụzo ono; jì ẹphe:

19 “?Bụ onye ọwaa bụ nwatibe unu ọbu, unu shi sụ l'a bya mụ; yọo tsuwa ishì-a? ?Nanụ ẹge e meru b'ọ bya aphụlahaa ụzo nta-a?”

20 Ndu mụru nwoke ono asụ: “L'ẹphe makwaru-a l'onye ọwaa bụ nwatibe ẹphe; makwaru-a l'o shi ọtsu ishì l'ẹpho nne iya.

21 Obenu l'ẹge e shiru; yọ bya aphụde ụzo nta-a bẹ ẹphe ta makwa; ọphu tọ bụkwanu l'ẹphe gbe maru onye ọbu, meru t'ọ wata ọphu ụzo ọbu. Unu jìkwaa ya; l'ẹ tọ bụhekwa nwata. Unu jì iya; yẹbedua e-kfuwaru l'ọnu iya.”

22 Iphe, meru iphe ndu mụru nwoke ono gude kfuwa ẹge ono bụ l'ẹphe atsụ ndu Ju egvu; okfu lẹ ndu Ju kfuahawaru iya kepyaa ya akụ l'o -nweru onye gude ọnu kfuwa l'edzudzu ọha l'ọo Jisọsu bụ Kuráyisutu ọbu; ẹphe ebufu onye ọbu t'ẹ b'ọ batajẹhe l'ụlo-ndzuko ẹphe.

23 Ọ bụ iya meru iphe ndu mụru nwoke ono sụru: “T'ẹphe jìkwaa ya; l'ẹ tọ bụhekwa nwata nshii.”

24 Tọ dụ iya bụ; ẹphe abyakwa bya eku nwoke ono, shi atsụ ishì ono k'ugbo ẹbo; sụ iya: “Kwabẹ Nchileke nkinyi iya ugvu; nggu ekfuaru ẹphe irelanụ; l'ẹphebedua l'onwẹphe marua lẹ nwoke ono bụ ẹjo madzụ.”

25 Yọ sụ ẹphe: “Ọ -buru lẹ nwoke ono bụ ẹjo madzụ bẹ ya ta makwa. Obenu l'iphe lanụ, ya ka ogude ẹka bụ lẹ ya shi atsụ ishì; ọle nta-a bẹ ya aphụwa ụzo.”

26 Æphe aji iya: “?Nanu ęe o muru nggu l'iya? ?Nanu ęe o meru ngu, meru; nggu awata ophu ęzo?”

27 Yo sę ęphe: “L'ę kwa-a iphe lanę-wa, ya kfuhawaru unu; unu ta ngaru iya nchi-wa. ?Bę ngęnu kparu iphe unu eme t'unu nęfua ya odo? ?Tę dę unu t'unu bęru ndu etsoje ęzo iya tę?”

28 Æphe awępyabe iya iphu; wo iya: “Bękwaru onye etsoje ęzo iya nggębedua. Æphebedua kwa ęzo kę Mosisu bę ęphe etso.

29 L'ę Mosisu bę ęphe maru, Nchileke kfuru okfu nę; obenu lę nwoke ęwaa bę ęphe ta makwa ęke o shi.”

30 Nwoke ono, shi atsę ęshę ono ebua; ji ęphe: “?Yo bęru ngunu? ęwaa dękwa iya biribiri! Unu ta madu ęke o shi; ęle o mekwaru iya; ya aphę ęzo.

31 Iphe doru ęnya bę lę Nchileke ta angajęduru ndu eme iphe dę ęji nchi. Obenu l'onye abaru Nchileke ęja; l'eme uche-obu iya; bę ęongajeru nchi.

32 Lę keshinu mgboko dęberu b'ę tę dębukwaa onye nęjeru l'o nweru onye meru onye a bya bya amę; yę tsęwa ęshę; yę wata ophu ęzo.

33 Ndeęe nwoke-a te eshiru Nchileke l'ęka m'ę tę dękwa iphe ę gęga dę ike ememe.”

34 Æphe avęaru iya pyii; wo iya: “?Iime t'i zia ęphe ngunu; lę nggębe onye ngępyaberu ome iphe dę ęji l'ęra?” Æphe achifu iya.

ętso ęshę kę ndu Fąrisii

³⁵ Jisòsu anua l'èphe chifuwaru nwoke ono; bya eje achọ-vu iya; jì iya: “?I kweru kẹ Abubu-Ndiphe?”

³⁶ Nwoke ono asu Jisòsu: “?Bụ onye bụ Abubu-Ndiphe? Kanuru iya ẹya; k'ọphu ya e-kweta nk'iya!”

³⁷ Jisòsu asu iya: “I gudeekwa ẹnya ngu phua ya; e bebekpoonu; yọ buru iya ekfu anu ngu nta-a.”

³⁸ Nwoke ono asu iya: “Owoo! Nnajiufu; ya kwetaakwaru;” bya ebua ifu l'ali; baaru iya ẹja.

³⁹ Jisòsu asu iya: “Iphe, meru iphe ya byaru lẹ mgboko bụ tẹ ya kpee ikpe; k'ọphu ndu atsu ishì a-wata ọphu ọzo; ndu ọphu aphụ ọzo awata ọtsu ishì.”

⁴⁰ Ndu Fárisii, haru nonyabe iya nu; anukota okfu ono; bya aji iya: “?Iikfu l'èphebedua atsu fukwaaphu ishì tọo ngunu?”

⁴¹ Jisòsu asu ẹphe: “Ndege unu atsu ishì m'ẹ tọ dukwa iphe dọ ẹji, gẹga nọ unu l'ẹhu. Obenu lẹ keshinu unu sọru l'unu aphụ ọzo bẹ unu vukwaphu iphe dọ ẹji unu l'ishì ẹge unu vu iya.”

10

Onye eche aturu

¹ Jisòsu asu ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: onye ẹ-te shidu l'onu ọzo bahu l'odu-aturu; onye ono -shia ibyiya ọdo nyiba iya enyiba; kamenu onye ono bụ onye iphura; buru onye ana nfu. ² Obenu onye shiru onu ọzo bahu l'ẹke, aachibaje aturu; onye ono bụ onye eche aturu ono.

³ Oo onye ono be onye eche eke ono, aachibaje aturu ono aguhajeru uto; buru onye eche aturu ono be aturu ono anuje olu iya. Ookuje aturu nk'iya epha l'ehu l'ehu; chita iya; l'eduzi iya uto.

⁴ Teke o chifutabebeleruphu aturu nk'iya; yo vutaru iya uto; aturu ono l'o ha awu etso iya; ke l'o maru olu iya.

⁵ E too kwekwa etso onye odo. O -phua onye odo; yo gbe agbaru iya oso; okfu l'e to madu olu ndu shi uswe."

⁶ Ono aburu etu; Jisosu anmaaru iya ephe. Obenu l'e to dodu ephe enya; mbu iphe ookfu.

Jisosu; onye obu-oma, eche aturu

⁷ To du iya bu; Jisosu asu ephe odo: "Kamenu; te ya karu unu: l'oo yebedua bu onu-uto eke, aachibaje aturu.

⁸ Iphe bu ndu vu iya uto bya bukota ndu iphura; buru ndu abali-d'egvu. Obenu l'aturu ono ta ngaduru ephe nchi."

⁹ Oo yebedua bu onu-uto ono. Onye shiru iya bahu be aa-dzofutakwa. Onye ono e-shi iya bata; shikwa iya phu lufu; phua eke o-ta nri ege aturu aphuje.

¹⁰ Iphe onye iphura abyaje bu te ya zita iphe; gbushia egbushi; me te ya laa iphe l'iyi. Obenu l'iphe yebedua byadoru bu k'ophu aturu ono enweru ndzu; nwee ya nweru k'etsutsu iya.

¹¹ "Oo yebedua bu onye obu-oma obu, eche aturu obu. Onye obu-oma eche aturu egudeje ke aturu iya ono tua ishi ndzu iya.

¹² Onye ophu e butaru ebuta apajeru aturu ono haa; gbalaa teke o phuru eke agu abya; okfu l'e

tọ bụdu iya bụ onye eche aturu ono; tọ bụ iya nwe iya. Agụ ono -ruta; yọ abya akfupyaabe aturu ono; chikashia ya.

¹³ Onye ono, e butaru ebuta ono agbalaje; okfu l'ọ bụlephu ebuta b'e butaru iya. Ẹ tọ kpadu ishi aturu ono.”

¹⁴ “Ọo yẹbedua bụ onye obu-oma ono, eche aturu ono. Ya maru ndu ọphu bụ nk'iya; ndu ọphu bụ nk'iya amaru iya.

¹⁵ Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ Nna iya maru iya; yẹbedua amaru Nna iya. Ya egudeje kẹ aturu iya ono tụa ishi ndzụ iya.

¹⁶ Ya nwekwaruphu aturu ọdo, ẹ-te tsodu ndu ọwaa. Ya jefutajekwa je achitafua ya; yọ tuko anụ olu iya. Ọo ya bụ; yọ tuko nmagbabe bụru ikpo aturu lanụ; nweru onye lanụ, a-nọdu eche iya nụ.

¹⁷ “Iphe meru iphe Nna iya yeru iya obu bụ okfu lẹ ya turu ishi ndzụ iya; k'ọphu ya a-nataphu ndzụ iya obu azụ ọdo.

¹⁸ Ẹ to nwekwa onye nafuru iya ẹya. Ọ kwa yẹbedua chiru obu iya; tụa ishi ndzụ iya ọbu. Ọo yẹbedua b'ọ nọ l'ẹka tẹ ya tua ya; bụkwaru iya phụ b'ọ nọ l'ẹka tẹ ya nataphu iya azụ ọdo. O bụ iphe ono bẹ Nna iya ziru iya tẹ ya mee.”

¹⁹ Ndu Ju egudekwaphu okfu ono, Jisọsu kfuru ono kejaa onwephe ẹbo.

²⁰ Igweligwe ẹphe asụ: “L'ọ kwa ọgvu bu iya l'ẹhu. L'ifu bọhukwaru iya. ?Bụ ngunu meru iphe unu ngabẹru nchị l'iphe ono, ookfu ono?”

²¹ Ndu ọphu asụ: “L'okfu ọwaa, o kfushi-wa ta bụkwa okfu onye ọgvu bu l'ẹhu. ?Unu phujeru

ẹke ọgvu duru ike mee onye atsu ìshì; t'ọ wata ọphu ọzo ọdo?"

Ndu Ju ajika Jisosu

²² Yo be l'oge, eemeje eswe-iphe ọ Jerúsalemu; bu iya bu eswe-iphe, e gude anyata teke e megeru eze-ulo Nchileke; goru iya ye Nchileke l'eka. Teke ono bu oge oyi atsuje nshinu.

²³ Yo buru l'oge winta; Jisosu l'akpappe l'eze-ulo Nchileke; l'ẹke iya ke Onu-oguzo Sólomonu.

²⁴ To du iya bu; ndu Ju abya ado-pee ya mgburumgburu; ji iya: "?Bukpohunua a no-beru inobe agha be ii-me t'obu be ekoheru ephe ekoru? Kfunuru ephe hoo-haa: ?Bu nggu bu Kuráyisutu obu to?"

²⁵ Jisosu asu ephe: "Ya kfuhaakwaru iya unu; obe unu te kwetadu. Iphe bu ozi ono, ya eje ono, bu ozi ono, Nna ziru iya te ya jee ono bukotakwa iphe agbaru iya ekebe.

²⁶ Obenu l'unu te kwetadu; okfu l'unu ta ayidu ọ ndu ọphu bu aturu ke yebe Jisosu.

²⁷ Aturu nk'ia anoduje anu olu iya. Ya maru iya; yo noduje awu etso iya.

²⁸ Ya anuje iya ndu gbururu jeye; to nwe l'ọ laa l'iyi; to du onye ha ke t'ọ nafu iya ẹya l'eka.

²⁹ Nna iya ono, bu iya woru iya ye iya l'eka ono be kakota iphemiphe obule nshinu; ọphu 'o dudu onye a-du ike nafu iya Nna iya l'eka.

³⁰ Yebedua yele Nna iya bu nanu."

³¹ Ya ndono; ndu Ju akpakokwaa mkpuma k'ugbo ẹbo t'ephe tugbu ya.

³² Jisosu asu ephe: "Ya koshiakwaru unu igweligwe ozi, du mma, shi iya l'eka. ?

Bùkpohunua ole l'iphe ono, ya meshiru ono bẹ unu e-gude tugbu iya lẹ mkpuma?"

³³ Ndu Ju asụ iya: "È tọ kwa k'ozì, dù mma, i jeru bẹ ẹphe eme t'ẹphe tugbua ngu lẹ mkpuma. Iphe meru iphe ẹphe eme t'ẹphe tugbua ngu lẹ mkpuma kwa l'iikfubyishi ẹpha Nchileke; l'ẹke ọ bụ nggube madzụ mmanu bẹ wotaru onwongu mebe Nchileke."

³⁴ Jisọsu asụ ẹphe: "'T'e dedu iya edede l'ẹkwo ekemu lẹ Nchileke sụru: 'L'unu bụtsua 'nchí l'ẹhu l'ẹhu.'

³⁵ Ayi makwaru l'iphe ẹkwo okfu Nchileke kfururu te enwedu echikpo. Ọ -bụru lẹ Nchileke kuru ndu ono, o yeru okfu iya l'ẹka ono 'nchí l'ẹhu l'ẹhu;

³⁶ Ọ meru imagha bẹ unu sụru l'ọo ekfurushi bẹ ya ekfurushi ẹpha Nchileke; okfu lẹ ya sụru: 'L'ọo yẹbedua bụ Nwatibe Nchileke.' Mbụ; ọ kwa Nchileke ono fọtaru iya; zi iya tẹ ya bya lẹ mgboko.

³⁷ Ọ -bụru l'iphe-a, ya emegbaa-wa te shidu l'ẹka Nna iya; unu be kwetakpohekwa nk'iya.

³⁸ Obenu lẹ teke ọ bụkwanu l'ọ bụ iphe shi l'ẹka Nna iya bẹ ya emegbaa-wa; unu kwetakpoonu l'iphemiphe ọbule ono, ya emegbaa ono shia l'ẹka Nna iya; m'o -ruhuru; unu 'ekwetakpodua nù kẹ yẹbe Jisọsu. Unu -kweta; ọo ya bụ; yo doo unu ẹnya: unu amaru lẹ Nna nọ iya l'ime; yẹbedua anọdu Nna l'ime."

³⁹ Ẹphe awụ-lihukwa ọdo t'ẹphe kpachia ya l'ẹke ono; yọ nyifu ẹphe l'ẹka.

⁴⁰ Yọ tugbukwaa ọdo je adaghaa Jódanu; lufu azụ iya ọphu; rua ẹke ono, Jónu shi anọduje

emeshi baputizimu l'òdungu ono; ñodu l'èke ono.

⁴¹ A dù l'igwe wu-kfuta iya. Èphe ekfutsua: “Lẹ Jónu te mekwa iphe dù biribiri; ọbu l'iphe bù iphe o kfuru l'èhu nwoke-a bukotakwa oswi-okfu.”

⁴² A dù l'igwe kweta nk'iya l'èke ono.

11

Anwùhu Lázarọsu

¹ O nweru nwoke lanu, aza Lázarọsu, bù onye Bétani; èhu ta dù iya mma. Bétani bù iya bù mkpukpu, Méri yele nwunne iya kẹ nwanyi, bù Mátá bu.

² Méri ọwaa bù iya bù nwanyi ono, wotajeru manu-mbeleke, eshi kwẹkwẹkwe bya etee Nna-jiufu, bù Jisọsu l'ọkpa labu; gude ẹgbushi fucha ya ẹya ono. Ọ bù nwunne iya kẹ nwoke, bù Lázarọsu; bẹ iphe eme ọbu.

³ Ya ndono; unwunne iya ndu k'unwanyi ono ezia ozi t'e je ekfuru Jisọsu l'ọnya iya-a, o yeru obu-wa bẹ èhu ta adukwa mma.

⁴ Jisọsu anule iya phu; su: “L'èhu ọwaa bẹ yele ishi Lázarọsu ta ayikwa. L'iphe meru iphe oome kwa k'ophu ee-gude iya kwabẹ Nchileke ugvu; shikwa iya phu jaa Nwatibe Nchileke ono ajaja.”

⁵ Jisọsu yeru Mátá; me nwunne iya kẹ nwanyi; me Lázarọsu obu nshinu.

⁶ Ya ndono; Jisọsu anutsulephu l'ome-l'èhu guderu Lázarọsu; yọ kpọo ukfu; ñofua abali ẹbo l'èke ono, ọ ño ono.

⁷ E metsua; yọ su ndu etsoje ọzo iya: “Unu gbeshi t'èphe la azu lẹ Judíya.”

⁸ Ndu etsoje ụzo iya asụ iya: “M’ò buwokwaa bẹ ndu Ju shi ese t’ẹphe gude mkpuma tugbua ngu; ?bụ iya b’i sụru lẹ ịi-la azụ l’ẹke ono ọdo?”

⁹ Jisọsu asụ ẹphe: “?Tọ bụdunua awa iri l’ẹbo bẹ nọ l’eswe ujiku lanụ? Iphe bụ onye eje ije l’eswe ta akpakotajekwa iphe daa; kẹ l’onye ono gude iphoro kẹ mgboko aphụ ụzo.

¹⁰ Obenu l’ọ -bụru l’enyashi bẹ madzụ eje ije bẹ onye ọbu akpakotaje iphe daa; okfu l’ẹ to nwedu iphoro, nọ iya l’ẹhu.”

¹¹ Yo kfuebelephu ẹge ono; wo ẹphe: “Ọnya ẹphe; mbụ Lázarusu bẹ mgbenya tsuakwaru; ọle ya e-jewa tẹ ya je etee ya lẹ mgbenya ono.”

¹² Ndu etsoje ụzo iya asụ iya: “Nnajiufu; ọ -bụru l’ọo mgbenya bẹ ooku b’ọ buakwa iya akorohu teke o tehuru.”

¹³ Ẹphe gbe tubesu l’ọo mgbenya bẹ ookfu okfu iya. Obenu l’iphe Jisọsu ekfu teke ono bụ l’ọ nwuhwaru.

¹⁴ Ya ndono; Jisọsu abya ekfujaaaru iya ẹphe ekfuja: “Lẹ Lázarusu nwuhwaru.

¹⁵ L’ọ kwa l’okfu ẹhu unu b’o gude ẹhu atso iya ẹna; lẹ ya ta nọdu l’ẹke ono. Ọ bụ iphe ono e-me t’unu kweta nk’iya. Unu tugbua t’ẹphe jekfu iya.”

¹⁶ Tómosu, bụ onye eekuje “Ejima” asụ ndu ẹphe l’iya tuko etso ụzo Jisọsu: “T’ẹphe tsoru Nnajiufu je; k’ophu ẹphe l’iya a-nwuhukota l’ẹka lanụ.”

*Jisọsu l’onwiya bu
oteta-l’onwu; bụru ndzụ*

17 Tọ dú iya bú; Jisọsu abyaruta bya aphua ọ ọ Lázarusu gbe nọwanu abali ẹno l'ime ili.

18 Bétani bẹ nọnyabekwaa Jerúsalemu ntse. Ọ dúlephu iphe ha l'ọ bú manyiru ẹbo; m'e -shi Jerúsalemu.

19 Ọo ya meru iphe ndu Ju dú igweligwe wuru bya ọkporu Máta yẹle Méri ifu kẹ nwunne ẹphe ono, nwuhuru nọ ono.

20 Máta anulephu ọ Jisọsu abya; gbakfube iya. Méri yẹbedua adugaruru anọdu l'ulo.

21 Máta abya asu Jisọsu: “Nnajiufu; ndẹge ị nọ l'ẹke-a; mẹ nwunne ayi nwoke-a ta ga nwuhukwa.

22 Ọle jeyekwa m'ọo nta-a bẹ ya makwarua l'ẹ to nwedu iphe ị sọru Nchileke t'o meeru ngu, ẹ to mederu ngu.”

23 Jisọsu asu iya: “Lẹ nwunne ngu kẹ nwoke e-tetakwaa nọdu ndzu.”

24 Máta asu iya: “Ya makwarua l'oo-teta ọdo nọdu ndzu teke iphe bú madzu kpmukpamu e-shi l'onwu tetakota nọdu ndzu ọ mbọku ikperazu.”

25 Jisọsu asu iya: “Ọ kwa yẹbedua, bú Jisọsu bú onye emeje ndu nwuhuru anwuhu; ẹphe eshi l'onwu teta; ya anu ẹphe ndzu. Iphe bú onye woru onwiya ye iya l'ẹka a-nọdu ndzu; m'o -ruhuru; onye ọbu nwuhu anwuhu.

26 Iphe, bú onye nọ ndzu; wowaru onwiya ye iya l'ẹka te nwekwa l'ọ nwuhu anwuhu gburruru jeye. I kwetaru l'okfu iya ono; tẹ ti kwetadu?”

27 Máta asu iya: “Iyee! Nnajiufu; ya kwetakwaru-a l'ọ bú nggu bú Kuráýisutu ọbu,

bù Nwatibe Nchileke ono, bù iya bù onye ọbu, a-bya lẹ mgboko-a.”

*Enya-mini agbakahụ
Jisọsu l'anya*

²⁸ Mátá ekfutsulephu ẹge ono; tųgbua je ekuchi nwunne iya; mbụ Méri ekuchi; tọo nwehu sụ iya: “O-zi-iphe nọkwa l'ẹke-a; l'ookukwa ngu oku.”

²⁹ Méri anụle iya phụ; kwolihuwaphu jekfushia Jisọsu.

³⁰ Teke ono bẹ Jisọsu ta batakwaa l'ime mkpụkpụ ono. O bụkwadua l'ẹke ono, Mátá jekfuru iya ono b'ọ nọ.

³¹ Ndu Ju ono, ẹphe lẹ Méri nọ l'ulo; ẹphe ayọru iya kẹ nwunne iya ono aphụlephu ẹge o zilihuru lufushia etezi; wụ-lihu tsoru iya; l'ẹke ẹphe tubesu lẹ oojewa l'ili; tẹ ya je anọdu l'ẹke ono raa ẹkwa.

³² Ya ndono; Méri abyaruta ẹke Jisọsu nọ. Aphụphụ, o phụ Jisọsu; dawa iya phụ l'iku ọkpa; sụ iya: “Nnajiufu; ndege i nọhawa l'ẹke-a; mẹ nwunne iya kẹ nwoke-a ta ga nwuhukwa.”

³³ Jisọsu aphụlephu Méri ẹke ọora ẹkwa; mẹ ndu Ju ono, tso iya nụ ono ẹke ẹphe tükokwaruphu ara ẹkwa; yo rua ya l'ẹhu; mbụ kfubekpoo ọswa rua ya l'ime meji.

³⁴ Yọ jì ẹphe: “?Bụ awe bẹ unu liru iya?”

Ẹphe asụ iya: “Nnajiufu; byanụ bya aphụ iya.”

³⁵ Enya-mini agbakahụwaphu Jisọsu l'anya.

³⁶ Ya ndono; ndu Ju asụ: “Nshọo! Unu lekpoduanu ẹge o yeberu Lázarọsu obu.”

37 Yo nweru ndu ọphu haru; sụ: “?Bụ iya bụ lẹ nwoke-wa, bụ iya meru onye ishi; yọ phulahaa ọzo-wa ta ge emedunua Lázarọsu t’ẹ b’ọ nwuhushi tọo?”

*Lázarọsu tetaru;
nọdu ndzụ*

38 Yo rua Jisọsu l’ẹhu ọdo; yọ tųgbua jeshia l’ili l’ẹke ono, e liru Lázarọsu ono. Ili ono bẹ bụ ọgba b’e gude eze mkpuma bechia ọnu iya.

39 Jisọsu asụ ẹphe: “T’ẹphe nwufu-eze mkpuma ono.”

Ya ndono; Mátá, bụ nwunne nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono asụ iya: “Nnajiufu; mẹ ọo-nọdukwa eshiwa nshi. Ntanụ kweekwa iya abali ẹno k’ọphu e liru iya.”

40 Jisọsu asụ iya: “?Ya ta sụhadunu ngu-a l’i-kweta b’ii-gude ẹnya ngu phụ ẹge Nchileke e-gude koshi ẹge ya dụ-be biribiri.”

41 Tọ dụ iya bụ; ẹphe abya enwufu mkpuma ono; Jisọsu abya apalia ẹnya imeli; sụ: “Nna; ya ekele ngu ekele; okfu l’i nųwaru olu iya!

42 Ya makwarua l’ẹ to nwedu teke ẹ tii nųjedu olu iya. Obenu l’ọ bụ ndu-a, vudotsua l’ẹke-a bẹ ya gude okfu ẹhu ẹphe ekfu okfu-a; k’ọphu ẹphe e-kweta l’ọo nggu ziru iya tẹ ya bya.”

43 Yo kfuebelephu ẹge ono; bya arashia ya ike; sụ: “Lázarọsu; lụfuta!”

44 Nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono alụfuta yẹle mbacha, e gude kegbabetsua ya ẹka m’ọkpa; ọwaa ẹkwa-odzu, e gude phuchia ya ifu. Jisọsu asụ ẹphe: “Unu tọshia ya iphe ono; haa ya t’ọ tųgbua.”

Idzu ishi Jisosu

(Mát 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Igweligwe ndu Ju ono, ẹphe ẹ Méri yì ono aphua iphe ono, Jisosu meru ono; kweta nk'ia.

⁴⁶ Obenu l'o nweru ndu ophu haru jekfube ndu Fárisii je akọoru ẹphe iphe Jisosu meru.

⁴⁷ Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Fárisii akpọkoo ndu ogbo ikpe, etsoje ẹphe ekpe ikpe; sù ẹphe: “?Bù ngunu bẹ ẹphe e-mekpoo? Ẹ ńwoke-wa emekwa igweligwe iphe-ophulenyà.

⁴⁸ Ẹphe -haa ya t'o meru iya tugbua bẹ iphe bù madzù phuu a-tùkokwa kweta nk'ia; ndu Rómu abya atùko eze-ùlo ẹphe-wa tsupyashia; lua mba ẹphe-wa kpamu.”

⁴⁹ Obenu l'onye lanu l'ẹphe, ẹpha iya bù Káyafasu, bù iya bù eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja k'afa onanu sùru ẹphe: “L'ẹ tọ nwekwa iphe unu maru ẹ phuu.

⁵⁰ ?Unu ta madu l'ọ ka mma t'onye lanu nwụ-chiaru ọha; karia tẹ ndu alì-a l'ẹphe ha bụru kpurupyata?”

⁵¹ Okfu ono bụkwa iya-a b'o shi onu bù l'oswiya; obu l'ẹ tọ kwa iya gude ike k'onwiya kfuà ya. Obenu ẹ keshinu ophu o bù iya bù eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja k'afa onanu b'ọ phuru ẹ Jisosu e-mekochaa nwụ-chiaru ọha onwu.

⁵² Ẹ tọ bụlekwaà mba ono nwenkinyi bẹ ọo-nwụ-chiru. O kwaphu ẹge ono; bẹ ọo-chikobe unwu Nchileke ono, gbakashihuru; dzuru mg-boko ono; t'ẹphe bụru nanu.

⁵³ Dube mbòku ono kwasèru; ndu Ju eshibekpelephu idzu ège ee-shi kpaphua Jisòsu.

⁵⁴ Tò dù iya bù; Jisòsu akpabuhu l'edzudzu òha èke ndu Ju nò. Yo shi l'èke ono tughua jeshia alì òbu, nònyabe echi-ègu; je abahù lè mkpùkpu, eekuje Ífuremu. Yò laa èke ono je anòdu yèle ndu etsoje ọzo iya.

⁵⁵ Teke ono bẹ Aji Esweta ndu Ju tųwaru l'ùkfu. Igweligwe ndu shigbaa l'alì ndu Ju atùko jeshia Jerúsalemu t'èphe je emeodu nsò kẹ ọsafu onwonye mmerushi; tẹmanu a bahùde l'aji ono.

⁵⁶ Èphe atùko l'elephe ẹnya Jisòsu. Èphe edzukoo l'eze-ùlo Nchileke; l'ajitsua ibe èphe: “? Ège èphebedua arikpoo ya? Mbù; ?òo-bya l'aji-a too?”

⁵⁷ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu Fàrisii ekfuhawa iya kepyia ya akù: “L'o -nweru onye maru èke ọ nò; t'onye òbu bya agbaaru èphe ama t'èphe je egude iya.”

12

Aakwabẹ Jisòsu ugu lẹ Bétani

(Mát 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Yo wudu-waa abalì ishingu t'e kpuba lẹ Aji Esweta ono; Jisòsu ejeshia Bétani. Bétani bù mkpùkpu, Lázarusu bu; bù iya bù nwoke ono, o mejeru; yo shi l'ònwu teta nòdu ndzù ono.

² Jisòsu erua èke ono; èphe eshiaru iya ite èbyee. Yò bùru Mátá bẹ bù onye ọphu akwashì nri; Lázarusu yèbedua etsoru lẹ ndu èphe lẹ Jisòsu tùkoru eri nri ono.

³ Ya ndono; Méri egbeshi je ewota akpamu ọbu, ọ nọ mbụ manụ-mbeleke, e gude nadu, guru egugu mee. Manụ ono bẹ aazụ l'oke aswa. Yo wota iya bya etee Jisọsu l'ọkpa; gude ẹgbushi, nọ iya l'ishi efucha iya ẹya. Mkpọ manụ ono atuko ọlo ono gvua kfurukfuru.

⁴ Tọ dụ iya bụ; Júdasu Isukáriyotu, bụ onye lanu lẹ ndu etsoje ọzo iya, bụ iya bụ onye ọbu, e-mekochaa deru iya ye ọbu; atufulephu onu; sụ:

⁵ “?Bunua ngunu meru iphe ẹ te redu ẹgiri manụ-a erere; reta iya ukporo pongu lẹ pongu iri; woru okpoga iya keeru ndu ukpa?”

⁶ Iphe meru iphe o kfulu iya kwa l'ọ bụ onye iphura. Ọ bụ iya egudeje ẹda, ẹphe eyeje okpoga. Yoo yeje ẹka l'ẹda ono gbeta iya iphe.

⁷ Jisọsu asụ iya: “Sefu nwanyi-a onu l'ẹhu. Haa ya t'ọ kwakọbe iphe o gude ngabẹru mbọku, ee-li yẹbe Jisọsu.

⁸ Ndu ukpa bẹ unu l'ẹphe nọ tekenteke. Obenu lẹ yẹbedua bẹ unu l'iya ta anọdu tekenteke.”

Idzu kẹ t'e gbua Lázarọsu

⁹ Yo be teke igweligwe ndu Ju nuru lẹ Jisọsu nọwa lẹ Bétani; ẹphe awuru jeshia ẹke ono. Ẹ tọ bulekwaa k'ẹhu Jisọsu bẹ ẹphe gude je kpụ. Ẹphe jekwaruphu ọphu Lázarọsu, bụ iya bụ onye ono, Jisọsu meru: yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono.

¹⁰ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja achia idzu l'ẹphe e-gbukwaphu Lázarọsu.

¹¹ Ishi iya aburu l'ò bú okfu ẹhu iya bẹ igweligwe ndu Ju anashihu ndu ishi ẹphe; ag-bakashihu ejegbaa okweta kẹ Jisọsu.

Jisọsu abahu Jerúsalemu

(Mát 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Yo be echile iya; igweligwe ndu ono, byaru ọgba Aji Esweta ono anua lẹ Jisọsu abya Jerúsalemu.

¹³ Ẹphe achitagbaa ẹkwo-igu; wu-lihu bya iya ndzuta; l'atụ okokooko asuje: “Ajaja bú kẹ Nchileke-o! Onye a ọru ọnu-ọma nù b'ọ bú; mbù onye ono, Nnajiufu, bú Nchileke ziru t'ọ bya ono. Tẹ Nchileke ọru ọnu-ọma nù Eze ndu Ízurelu!”

¹⁴ Ya ndono; Jisọsu abya aphua nwa nkakfu-igara bya adugaru l'eli iya; bú iya bú ẹge e deru iya l'ekwo okfu Nchileke; sù:

¹⁵ “Unubẹ ndu Záyonu; unu ba atsushi egvu; lẹ nta-a bẹ eze unu dugaru l'eli nwa nkakfu-igara abya.”*

¹⁶ Iphe ono adukota ndu etsoje ọzo iya wuji-wuji lẹ nchì l'odungu. Obenu l'ọ bya ebelephu teke ono, Nchileke kubataru Jisọsu l'imigwe; kwabẹ iya eze ugvu ono; ẹphe egbe bya anyata teke ono l'ekwo okfu Nchileke kfuru iphe ono. Mbù; ẹphe egbe mehawaru iya nù iphe ono, ẹkwo okfu Nchileke kfuru ono.

¹⁷ Teke ono, Jisọsu kuru Lázarọsu; mee ya; yọ nọdu ndzù ọdo; shi l'ẹke, e liru iya lufuta ono b'a ha l'igweligwe nọdu l'ẹke ono. Yọ

---

* **12:15** 12:15 Zek 9:9; Mát 21:5.

bùru igweligwe ndu ono, nọ l'ẹke ono bẹ je ekfukashiaru ndu ọdo iphe ono, meru nù ono.

¹⁸ Ọo ya kparu iphe mkporo-ọha zafuru bya iya ndzuta. Ẹphe nùhawaru l'ọo Jisọsu bẹ meru iphe ono, dù biribiri ono.

¹⁹ Ndu Fárisii l'asuje ibe ẹphe: “Unu lewaru l'iphe ayi ese te enwekwa ishi. Unu phùwaru ẹge ndu mgboko l'ophu zehuru etso iya.”

Ndu Girísu, haru achọ Jisọsu

²⁰ Ndu Girísu haru yiru lẹ ndu ono, jeru ọbaru Nchileke ẹja lẹ Jerúsalemu teke ono, aagba aji ono.

²¹ Ẹphe abya awukfuta Fílipu. Fílipu bù onye Betusáyida, bù mkpukpu nọ lẹ Gálili. Ẹphe asu iya: “Nwoke; ?nanu ẹge ẹphe e-me t'ẹphe lẹ Jisọsu phù?”

²² Fílipu eje ekfuru iya Ánduru. Ánduru yẹle Fílipu ayiru je ekfuru iya Jisọsu.

²³ Jisọsu asu ẹphe: “Iyaa! O ruakwaru mbu teke aa-phu Abubu-Ndiphe l'ọdu-biribiri iya.

²⁴ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọ kwa ẹge akpuru witu adalahuje l'alì rehu ẹwa; bù ẹge yẹbedua nwuhufutaje. Ọ -bùru lẹ ya ta nwuhudu; bẹ ya dulekwaa nanu l'ọ bù akpuru witu lanu. Obenu lẹ ya -nwuhu; ya adu l'ọ bù akpuru witu lanu ono, mekocharu vuta; bya amishia nebyi ono; bù iya bù l'igweligwe madzu e-shi iya l'ẹka nweru ndzu ophungu.

²⁵ Onye yeru obu lẹ ndzu iya etufaje iya etufa. Obenu l'onye ndzu iya dù ashì lẹ mgboko-a bẹ e-gude iya gbata ndzu gbururu jeye.

26 Onye ọ dụ t'ọ buru onye ejeru iya ozi; t'onye ọbu bya etsoru iya; k'ọphu bu ẹke ya nọ t'ọ bukwaruphu ẹke ono bẹ onye ono, ejeru iya ozi ono a-nọdu. Onye bu onye ejeru iya ozi bẹ Nna iya a-kwabẹ ugvu."

Jisọsu ekfu k'anwuhu iya

27 Jisọsu asu: "Nta-a bẹ ọkpoma awakwa iya awawa. ?Bu ngunu bẹ ya e-kfu? ?Bu tẹ ya su: 'Nna dzonua ya nta-a'? Tụswekwa! L'ẹke ọ bu iphe-a, abya ememe l'oge nta-wa bẹ ya gude bya.

28 Byiko; Nna menua t'a phụ ọdu-biribiri ẹpha ngu!"

Ya ndono; olu eshiwaphu l'imigwe; su: "Ya mehaakwaru; a phụ ọdu-biribiri ono. Ya emefukwaa t'a phụ iya ọdo."

29 Mkporo-ọha ono, vudo l'ẹke ono anua olu ono; su: "L'ọ kwa igwe deru edede!"

Ndu asu: "L'ọ kwa ojozi-imigwe kfuru yeru iya."

30 Jisọsu asu ẹphe: "Ọ kwa l'okfu ẹhu k'unubedua bẹ olu ono gude daa; ẹ tọ bukwa l'okfu ẹhu kẹ yẹbedua b'e kfuturu iya.

31 Ọ kwa nta-a bẹ bu teke Nchileke e-kpe ndu mgboko-a ikpe. Ọ kwa nta-a bẹ aabya ochikpo ike k'onye ono, bu iya bu ishi, achi ndu mgboko-a ono.

32 Teke ono, ee-shi l'alị wolia yẹbe Jisọsu eli ono bẹ ya a-tuko madzụ kpamukpamu duta t'ẹphe tsoru iya."

33 O kfuru iya ẹge ono gude koshi ẹge ya e-shi nwuhu.

³⁴ Oha ono asu iya: “L'ẹphe nɔwaru iphe e deru l'ẹkwo ekemu: ẹ Kuráyisutu ọbu a-nọ gbururu jeye. ?Nanuhunu ẹge e gude; nggu asu ẹ Abubu-Ndiphe nwuhufutaje? ?Bukpohunua onye bu Abubu-Ndiphe ọbu?”

³⁵ Jisosu asu ẹphe: “L'iphoro ono bufukwaa nwanshi b'oo-nofuaru unu. Unu loshinuphu ije nta-a, iphoro ono nokwadurua unu; te be ọchi ba agbakfu unu. L'onye eje ije l'ẹkpuru-ọchi ta amajekwa ẹke, ọoda-kpu l'eshi.

³⁶ Ophu t'unu kweta k'iphoro ono teke iphoro ono nokwadia swiru unu; ẹge unu a-buru ndu bu l'ẹke iphoro no.”

Ndu Ju bu e-kwe-ẹ-te-kwe

Jisosu ekfuebelephu iphe ono; tugbua je edomia onwiya t'ẹphe ba phu iya.

³⁷ O bu oswi-okfu ẹ Jisosu mekotaru igweligwe iphe du biribiri l'ifu ẹphe; ọbu l'ẹphe te kwetadu l'ọo ya bu onye ọbu, Nchileke ziru t'ọ bya ọbu;

³⁸ k'ọphu iphe ono, Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke kfuru ono e-rekota ẹge o kfuru iya; su: “Nnajiufu; ?bu onye

kwetaru ozi, ayi ziru?

?Bu onye b'e meru t'ọ maru l'ẹka

Nnajiufu du iya?”

³⁹ Oo ya meru iphe ẹphe te kwetadu; kele Azaya kfukwaruphu ọdo; su:

⁴⁰ “Lẹ Nchileke mewaru ẹphe;

ẹphe atsulahaa ishi; mekwaaphu ẹphe;

obu anmaa ẹphe kpungu!

E menyaa; ẹphe egude ẹnya ẹphe phua ọzo;

oriri erua ephe alí;
 ephe agbanwee
 lakfutashia ya tẹ ya mee t'ephe ka mma.”

⁴¹ O bụ Jisọsu bẹ Azáya ekfu okfu iya ono; kẹ l'ọ phuhawaruru ọdu-biribiri iya.

⁴² Obenu l'a dulee l'igwe kweta l'ọo ya bụ onye ọbu, Nchileke ziru t'ọ bya ọbu; mbụ jeyekpo lẹ ndu ishi. O bụlephu l'ephe ta dudu ike kfufuta iya; kẹ l'ephe atsukwanu ndu Fárisii egvu; e menyakwaa; e bufu ephe t'ephe ba abatajẹhe l'ulo-ndzuko.

⁴³ Iphe ọbu bụ l'ephe ka oye ẹnya l'ajaja ọphu ndiphe aja ephe; karia ajaja ọphu Nchileke ga aja ephe.

*Okfu, Jisọsu kfuru
 e-kpe madzụ ikpe*

⁴⁴ Jisọsu araa ya arara: “L'onye woru onwiya ye yẹbe Jisọsu l'ẹka ta bụkwa yẹbe Jisọsu bẹ onye ọbu woru onwiya ye l'ẹka. O kwa onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono bẹ onye ọbu woru onwiya ye l'ẹka.

⁴⁵ Onye phuru iya nụ bẹ phụakwaru onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono.

⁴⁶ Lẹ yẹbedua byaru tẹ ya bụru iphoro l'eli mgboko-a; k'ọphu bụkwanu: onye woru onwiya ye iya l'ẹka; t'onye ono ba anọduhe l'ẹkpuru-ọchi.

⁴⁷ Onye anụ iphe ya ekfu; too me iya ememe bẹ ya te ekpekwa ikpe; kẹle ya ta byakwa tẹ ya kpee ndiphe ikpe. Iphe ya byachiaru bụkwa tẹ ya dzọo ndiphe.

⁴⁸ Onye jìkaru iya nù; jìka onata iphe ya ekfu bẹ nwekwaru onye e-kpe iya ikpe. Ọ bụ okfu ono, ya kfuru ono bẹ bụ onye e-kpe iya ikpe mbọku ikperazụ!

⁴⁹ Ishi iya aburu l'ẹ tọ bụdu ike kẹ ẹka iya bẹ ya gude ekfu. Ọ bụ Nna ono, bụ iya ziru iya tẹ ya bya ono bẹ bụ onye karu iya iphe ya e-kfu; mẹ ẹge ya e-kfu iya.

⁵⁰ Ya makwaruphu l'iphe ono, ọ sụru tẹ ya kfua ono anuje ndzụ gbururu jeye. Ọo ya bụ l'iphe bụ iphe ya ekfu bẹ bụlephu iphe Nna sụru tẹ ya kfua bẹ ya ekfu.”

13

Jisọsu akwọ ndu etsoje uzo iya ọkpa

¹ Yo rua mbọku nchi-ta-abọhu iya a-bụ mbọku ọbahu lẹ Aji Esweta ono; Jisọsu amawarụ l'ògè nk'iya eruwa, bụ iya bụ teke ya e-gbeshi lẹ mgboko-a lakfushia Nna iya. Jisọsu shikpelephu l'ọdungu yetaru ndu, bụ ndu nk'iya lẹ mgboko-a obu; mbụ yeeru iya ẹphe gbururu jeye l'ikperazụ.

² Ya ndono; yo be teke Jisọsu yẹle ndu etsoje uzo iya tukuru nọdu l'eri nri-enyashi. Obutuswe yehawaruru Júdasu Isukáriyọtu, bụ nwatibe Sáyimonu ọriri l'ọkpoma t'o deru Jisọsu ye ndu ọhogu iya l'ẹka.

³ Jisọsu amakwaruphu lẹ Nna iya bẹ yekotaru iya iphemiphe ọbule l'ẹka; makwaruphu l'ọo l'ẹka Nchileke bẹ ya shi bya; bukwaruphu Nchileke bẹ ya alakfube;

⁴ kwe gbeshi l'ẹke ono, ọ nọ l'eri nri-enyashi ono; yefu uwe ugwehu iya wushi; bya achita anuma oghu-ẹhu kee onwiya l'ukfu.

⁵ Yọ bya ekuru mini ye lẹ gbangugbangu oghu-ẹhu; wata okwocha ndu etsoje ọzo iya okpa; gude anuma oghu-ẹhu ono, o keru l'ukfu ono efucha ephe mini l'okpa.

⁶ Yọ bya abyaruta ẹke Sáyimonu Pyita nọ; Pyita asu iya: "Tuswekwa! Nnajiufu; ?buchia nggubedua gbe abya iya okwo okpa?"

⁷ Jisosu asu iya: "Iphe ya eme b'ẹ ti makwa nta-a. Ọ kwaa l'e -megee bẹ oo-do ngu-a ẹnya."

⁸ Pyita asu iya: "E jekwa ephopho. E ti kwokwa yebedua okpa lẹ phuu!"

Jisosu asu iya: "Lẹ ya akwodu ngu okpa ono bẹ nggu l'iya e-bukahukwa."

⁹ Sáyimonu Pyita asu iya: "Nnajiufu; ọ -duakwa ẹge ono; ba akwokwa iya okpa nkinyi iya. Kwokwaa ya ẹka; nggu asaa ya ishi."

¹⁰ Jisosu asu iya: "L'onye ghwaru ẹhu bẹ mkpa oghu ẹhu ọdo ta duhekwaru. Ọ bu okpa bẹ onye obu akwoje; keshinu ẹ to nwedu ẹke inyi dekuru iya l'ẹhu lẹ phuu. Unubedua achakotakwa degedege; ọle ẹ tọ buebekwa unu l'unu ha."

¹¹ Iphe Jisosu gude su l'ẹ tọ buebedu l'ephe ha bu l'ọ maru onye ophu e-mekochaa deru iya ye.

¹² Ya ndono; yọ kwochabebelephu ephe okpa ono; bya achita uwe ugwehu iya yee ẹge o yehawaru iya; je anodu l'ẹke, o shi nọduhawa. Yọ ji ephe: "?Unu makpooru iphe ono, ya meru unu ono?"

13 Unu anọduje eku iya O-zi-iphe; l'eku iya Nnajiufu. Yọ bụkwarua oswi-okfu; kẹ l'ọ bụ iphe ya bụ ndono.

14 Oo ya bụ; ọ -buru l'ọo yẹbedua, bụ Nnajiufu; buru O-zi-iphe bẹ gbe kwọchaa unu ọkpa; ọo ya bụ l'ọ gbaru t'unu kwoje ibe unu ọkpa ẹge ono, ya kwọru iya unu ono.

15 L'ọ kwa iphe, unu e-letaje ẹnya eme bẹ ya meru koshi unu ono; k'ọphu unubedua e-mejekwa iya phụ ẹge ono, ya meru iya unu ono.

16 Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ nwozi ta akajekwa onye nwe iya nụ; tọ bụkwanu l'onye e ziru ozi akajẹ onye ziru iya ẹya nụ.

17 Unu makọtaru-a iphe-a l'ọ ha. Ọ -buru l'unu tuko iya eme ememe bẹ Nchileke a-gọru unu ọnu.

18 “E tọ kwa unu l'unu ha bẹ ya ekfuru. Ya makwarua ẹge ndu, ya fọtaru dū. Obenu l'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke mefutaje ẹge e deru iya: 'L'onye riru nri iya gbe bya emede iya iphe a-tsuru iya nụ.’*

19 Ya ekfukwaru iya unu nta-a, ẹ to medua; ẹge bụ teke o mederu; unu ekweta l'ọo ya bụ 'Onye ono’.

20 Kamenu; tẹ ya karu unu: l'onye bụ onye nataru onye ya ziru ozi; nataakwaru yẹbedua. Onye bụ onye nataru yẹbedua nataakwaruphu onye ọphu ziru yẹbedua tẹ ya bya.”

*Jisọsu ekfu l'ee-deru iya ye
(Mát 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

---

* **13:18** 13:18 Egvu 41:9.

²¹ Jisõsu ekfuebelephu iphe ono l'õ ha; õkpoma echia ya taa. Yõ sù ẽphe: “Kamõnu; tẽ ya karu unu: l'onye lanu l'unu ha e-deru iya ye ndu achi nta iya l'eka.”

²² Ndu ono, etsoje uzo iya ono abya elegba onwẽphe ẽnya; l'eka egbe okfu ono gbachiru ẽphe ẽnya; ẽphe ta ma onye õphu bu onye ookfuru ekfuru.

²³ Onye lanu lẽ ndu etsoje uzo iya, bu iya bu onye õphu Jisõsu katsua oyeru obu bẽ nonyabekwanu iya ntse teke ono.

²⁴ Sáyimonu Pyita ajibuaru onye ono ẽnya; sù iya t'õ jiedu iya onye ookfuru.

²⁵ Onye ono akafua ononyabe Jisõsu ntse; sù iya: “Nnajiufu; ?bu onye bẽ iikfu ele ẽnya?”

²⁶ Jisõsu asu iya: “L'õ kwa onye onanu, ya anu awawa buredi, ya tsutaru l'iphe-a, eeri nri-a bẽ bu onye õbu.” Yõ bya etsutawaphu awawa buredi ono; woru iya nu Júdasu, bu nwatibe Sáyimonu Isukáryotu.

²⁷ Júdasu ataẽbelephu buredi ono; Sétanu epheba iya l'ehu. Jisõsu asu iya: “Ngwaa! Iphe, bu iphe iibya ememe; mee ya ẽgwegwa.”

²⁸ To nwe l'ẽphe ha l'eri nri ono, maru iphe kparu iya okfu okfu ono.

²⁹ Ndu aria lẽ keshinu õphu õ bu Júdasu egudeje ẽkpa okpoga ẽphe; bẽ iphe Jisõsu ekfuru iya bu t'õ zutatsua iphe ẽphe e-gude eme kẽ aji õbu; m'õ kwanu l'iphe Jisõsu ekfuru Júdasu bu t'õ nu ndu ukpa iphe.

³⁰ Ya ndono; yõ natatsulephu awawa buredi ono; tugbuwaphu; lufushia. Yõ buwarunu ẽnyashi.

Ekemu ophungu

³¹ Ya ndono; Júdasu alufutsulephu; Jisõsu asu: “O bu nta-a b'e koshiru õdu-biribiri ke Abubu-Ndiphe. O kwaphu l'eka iya b'e shi aphu õdu-biribiri ke Nchileke.

³² Oo ya bu; o -buru le Abubu-Ndiphe meru t'a phu õdu-biribiri ke Nchileke; o kwaphu ege ono be yebedua, bu Nchileke e-mekwaphu t'e shi iya l'eka phu õdu-biribiri ke Abubu-Ndiphe; mbukwaa nta-a nta-a.

³³ Unwu iya yele unu ta anohekwa ophu baru nwishi. Unu a-chokashilaha ya; olobu iphe ya kfulu ndu Ju be ya ekfulu unu nta-a: 'L'eke ya eje be unu ta ahakwa ke t'unu bya.'

³⁴ Ekemu ophungu be ya aturu unu! Unu yeru ibe unu obu; mbu; t'o bulekwaruphu ege ya yeru unu obu be unu e-yeru iya ibe unu.

³⁵ O bu obu ono, unu e-yeru ibe unu ono be ndu odo e-shi maru l'unu bu ndu etsoje uzo iya.”

Jisõsu ekfu le Pyita a-gbado iya

(Mát 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Sáyimonu Pyita aji iya: “Nnajiufu; ?bu awe be jila obu?”

Jisõsu asu iya: “L'eke ya ala b'e tji dukwa ike tsoru iya ala nta-a. O kwa alakfuta be iimekochaa lakfuta iya l'eke ono.”

³⁷ Pyita asu iya: “?Bu ngunu mekwanuru iphe ya ta adudu ike tsoru ngu nta-a? Me ya e-swekwa enya le ndzu iya l'okfu ehu ngu.”

³⁸ Jisõsu asu iya: “?I suru l'ii-sweghe enya le ndzu ngu l'okfu ehu iya? Kamenu; te ya karu

ngu: tẹmanu tẹ oke-ọku nchi-abọhu raa ọra b'ì tẹakwaru ẹgo ugbo ẹto l'ẹ tì madu onye ya bu.”

14

*Ọo Jisọsu bu ọzo,
e shi alakfu Nna*

¹ Jisọsu asu ẹphe: “T'ọkpoma ba awakwa unu awawa. Unu woru onwunu ye Nchileke l'ẹka; unu ewokwaruphu onwunu ye yẹbedua l'ẹka.

² L'ufu Nna iya bẹ ọlo, eebu ebubu ha l'igwe. Ndege ẹ -tọ duru ẹge ono; ?nanuhunu ẹge ya g'e-me sụ unu lẹ ya ejeru unu omeru ẹke unu e-buru.

³ Teke ya jeru je emeeberu unu ẹke ọbu bẹ ya a-bya ọdo; bya eduta unu yeru onwiya; k'ọphu bu: ẹke ya bu bẹ unu e-bukwaruphu.

⁴ Unu mawaru ẹke ya ala; bya amakwaruphu ọzo, ya shi ala iya.”

⁵ Tómosu asu iya: “Nnajiufu; mẹ ẹphe ta makwa ẹke ọbu, ọla ọbu. ?Nanu ẹge ẹphe meru maru ọzo, e shi ala ẹke ọbu?”

⁶ Jisọsu asu iya: “L'ọo yẹbe Jisọsu l'onwiya bu ọzo ono; buru ọkpobe okfu ono; bya aburu ndzụ ono. Ẹ to nwekwa onye l'abyakfuta Nna, ẹ-ta bụdu l'ẹka yẹbe Jisọsu bẹ onye ọbu e-shi.

⁷ Nta-a, unu maru iya-a bẹ unu a-makwaruphu Nna iya. Dube nta-a bẹ unu mawaru Nna; bya aphwakwa iya.”

⁸ Fílipu asu iya: “Nnajiufu; koshi nu ẹphe Nna ọbu; ẹge obu a-la ẹphe l'ọrù iya.”

⁹ Jisọsu asu iya: “Fílipu; keshinu teke-wa bẹ unu l'iya shi nọduta; tì ma iya. Onye phụwaru

yẹbedua phuakwaru Nna. ?Nanuhunu ege e meru; nggu asu te ya koshi unu Nna obu?

¹⁰ ?Ti kwetadu le yẹbedua no Nna l'ime; Nna anodu yẹbedua l'ime? Okfu, ya ekfujeru unu ta bukwa ike ke eka iya be ya egudeje ekfu iya. O bu Nna ono, bu iya l'ime ono eshije iya l'ime eje ozi iya.

¹¹ O bulephu t'unu kweta le ya no Nna l'ime; Nna anodu yẹbedua l'ime. O -dukpoduanu; unu egude k'iphe ono, ya emeshi ono kweta okfu iya.

¹² Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bu onye no yẹbe Jisosu l'eka a-dukwapu ike mee iphe-a, ya emeshi-wa. Onye obu a-kakpokwaaru ome ophu kariru owaa; ke le yẹbedua alakfuwa Nna.

¹³ Iphe bukpo iphe unu shi l'eka iya su te Nna meeru unu; be ya e-meru unu; k'ophu ee-shi l'eka Nwa; phu odu-biribiri ke Nna.

¹⁴ O -nwekpooru iphe unu shi iya l'eka su te ya meeru unu; be ya e-meru unu."

Ukwa Ume-du-Nso

¹⁵ "O -buru l'unu yeru iya obu; unu mekotaje ekemu, ya turu unu.

¹⁶ Ya e-kfuru Nna; yo nu unu Agbarike odo, anoduwaru swiru unu gbururu jeye le tutu yoyo.

¹⁷ Agbarike ono, Nna a-nu unu ono bu Ume-du-Nso; bu iya bu Ume k'ire-lanu; bu onye ndiphe ta abyadu bya anata; okfu l'ephe ta aphudu iya; ephe ta ma iya. Obenu l'unubedua maru iya; ke l'o bu ebubu l'ime unu. O bu ege ono be onoduwaru l'ime unu tugburu.

¹⁸ "Ya ta ahakwa unu eka. Ya a-byakfutakwaa unu.

19 Ọ phọduru nwanshị nta-a; ndiphe ta aphụhe iya ọdo. Obenu l'unubedua a-phụ iya. Keshinu ya nọ ndzụ bẹ unubedua a-nọkwaphu ndzụ.

20 Mbọku ono bẹ unu a-ma lẹ ya nọ Nna iya l'ime; unubedua anọdu yebedua l'ime; yebedua anọdukwaphu unu l'ime.

21 “Ọ bụ onye maru ekemu ono, ya tūru ono; l'emekwaa ya phụ ememe bụ onye yeru iya obu. Onye yeru iya obu bẹ Nna iya e-yekwaruphu obu. Yebedua l'onwiya e-yekwaru onye ọphu obu; woru onwiya koshi onye ọbu.”

22 Tọ dụ iya bụ; Júdasu; ẹ tọ bụkwa Júdasu Isukáriyọtu; asụ iya: “Nnajiufu; ?nanụ ẹge ii-shi koshi ẹphe onwongu; tọ l'ọo ndiphe bẹ ii-koshi onwongu ọbu tọ?”

23 Jisọsu asụ iya: “Onye yeru iya obu emeje iphe ya ekfu. Nna iya eyeru iya obu. Yebedua yele Nna iya abyakfuta onye ọbu; ẹphe l'iya eburu eburu.

24 Onye te yeduru iya obu te emejedu iphe ya ekfu. Ọdo bụ l'okfu-wa, unu anụ-wa ta bụkwa okfu iya. Ọ kwa okfu Nna ono, bụ iya bụ onye ziru iya nụ ono.

25 “Ya kfukotaakwaru unu iphe-a l'ọ ha kpamu nta-a, unu l'iya nọkwadu.

26 Obenu lẹ Agbarike ono, bụ iya bụ Ume-dụ-Nsọ ono, Nna e-shi iya l'ẹka zitaru unu ono e-zikotawaru unu iphemiphe ọbule; nyatakwaruphu unu iphemiphe ọbule, ya kfuhawaru unu.

27 “Ọ bụ ẹhu-agu bẹ ya aharu unu. Ọ kwa ẹhu-agu nk'iya bẹ ya anụ unu. Ẹ tọ kwa egbe ẹhu-agu, ndiphe anụje bẹ ya anụ unu. T'obu ba awakwa unu awawa; ọphu unu atsukwa egvu.

²⁸ Unu nūwaru teke ya sūru unu: ‘Lẹ ya alawaa; ọbu le ya a-byakfutakwaa unu ọdo.’ Ndege unu yeru iya obu; unu gẹga anọdu ete ẹswa lẹ ya alakfube Nna; kele Nna ono ka yẹbedua.

²⁹ Nta-a bẹ ya tūkookwa iphemiphe ọbule dojashiaru unu malẹ teke oo-mede; k'ọphu bụ: teke o mederu t'unu kweta.

³⁰ Ya te ekfuhekwaru unu okfu ogologo ọdo; ke l'onye ono, bụ iya bụ ishi, achi ndu mgboko-a ono abya-wa. Ọ bụ; ?bụ ngunu b'o me iya.

³¹ Ndiphe mafutaje lẹ ya yeru Nna obu. Ọ bụ iya kparu iphe ya anọduje eme iphemiphe ọbule ẹge o ziru iya ẹya.”

Yo kfuebe ẹge ono; sū ẹphe: “Ngwaa; unu gbeshi t'ẹphe lufu l'ẹke-a.”

15

Jisosu bụ ọkpobe oshi vayinu

¹ Jisosu asū ẹphe: “Ọ bụ yẹbedua, bụ ọkpobe oshi vayinu ono. Nna iya aburu onye eletaje mgbo vayinu ono ẹnya.

² Iphe bụ ẹkali, kfutaru iya l'ẹhu, ẹ-ta amijedu nebyi bẹ ọokwafuje. Ẹkali ndu ọphu amije nebyi bẹ ọkochaje akọcha; k'ọphu ọo-dū mma; kafuaru amimi.

³ Okfu ono, ya kfuru nū unu ono bẹ mewaru unu; unu adu-gewa mma.

⁴ Unu nọdu iya l'ẹhu; tẹ ya nọdukwapu unu l'ẹhu. Ọ bụ ẹge ẹkali-oshi vayinu ta amị-ghedu nebyi k'ẹka iya; ẹ-ba bụ l'ọ kfutaru l'oshi vayinu;

bukwaphu ege unu te eyeghedu nebyi; e-ba bu l'unu l'iya tugbaberu buru nanu.

⁵ “Oo yebedua bu oshi vayinu obu; unubedua aburu ekali iya. Onye ophu no yebedua l'ehu; ya anodu onye obu l'ehu; onye ono bu onye a-mi nebyi mishikpoo ya ike; ke l'e to nwekwa iphe unu a-du ike eme le phuruphuru me yele unu 'abudu nanu. ⁶ Iphe bu onye e-ta anopyabedu iya l'ehu be ee-tufa etufa l'o bu ekali-oshi, a kwafuru akwafu; yo kpoo nku. Egbe ekali ophu du ege ono b'aa-chita chiru ye l'oku; oku ekepyashia ya.

⁷ O -buru l'unu anopyabe iya l'ehu; okfu iya eburu unu eburu l'ehu b'e to nwekwa iphe du unu mma, unu suru t'e meeru unu, e te emeduru unu.

⁸ Owaa bu ege ee-shi koshi odu-biribiri ke Nna iya: mbu t'unu mia nebyi mishikpoo ya ike; shi ege ono koshi l'unu bu ndu etsoje uzo iya.

⁹ O bu ege Nna yeru iya obu bu ege ya yeru unu. Unu nopyabelekwaphu l'obu ono, ya yeru unu ono.

¹⁰ O -buru l'unu eme iphemiphe obule, ya kfulu unu t'unu meje be unu a-nopyabekwaa le n-yemobu nk'iya; mbu ege ono, yebedua mekotaru iphe bu iphe Nna iya suru iya te ya mee; nopyabe le n-yemobu ke Nna iya ono.

¹¹ “Iphe-a l'o ha be ya tukookwa kfukotaru unu; k'ophu ehutso-ena nk'iya a-buru nk'unu; odo bu t'ehu-otso-ena unu dzua edzudzu.

¹² Owaa bu iphe ya aturu unu ekemu iya; su: t'unu yeru ibe unu obu ege ya yeru unu obu.

¹³ E to nwekwa egbe obu odo, madzu e-yeru

ibe iya, ka ọwaa: lẹ madzụ gude kẹ okfu ẹhu ndu ọnyà iya; swee ẹnya lẹ ndzụ iya; kweta anwuhu.

¹⁴ Unu bụgba ndu ọnyà iya; mẹ unu emee iphemiphe ọbule, ya kfuru t'unu meje.

¹⁵ Ya te ekuhekwa unu unwu-ozì iya phẹ ọdo; lẹ nwozi ta amajekwa iphe nnajiufu iya eme. Obenu lẹ ya kuwaru unu ndu ọnyà iya phẹ; okfu l'iphemiphe ọbule, ya nutaru l'ọnu Nna iya bẹ ya mekotawaru t'unu maru.

¹⁶ Ẹ tọ bụkwa unubedua fọtaru iya. O gbe bụkwaru yẹbedua fọtaru unu dobe iche; k'ọphu unu a-dụ l'ọ bụ oshi-ọmi; mịa nebyi, a-nọ gbururu jeye. Ọo ya bụ; iphe bụ iphe unu shi iya l'ẹka sụ tẹ Nna nụ unu; bẹ ọo-nụ unu.

¹⁷ Ọwaa bụ ekemu, ya atụ anụ unu: unu yeru ibe unu obu.”

Ọkpo-ashì kẹ ndiphe

¹⁸ “Ndu mgboko -kpọo unu ashì; unu nyatakwa l'ẹphe vuhaoduru ọzo kpọo yẹbedua ashì bẹ ẹphe kpọderu iya unu.

¹⁹ Ndege unu bụ ndu kẹ mgboko-a mẹ ndu mgboko eyekwarua unu obu; l'unu bụ ndu nk'ẹphe. Obenu lẹ ya fọtaru unu lẹ mgboko-a dobe iche; unu ta abuhe nk'ẹphe. Ọo ya meru iphe ẹphe kpọru unu ashì.

²⁰ Unu nyatakwa okfu ono, ya kfuru unu ono: 'Lẹ nwozi ta akajekwa nnajiufu iya.' Ọ bụ ẹge ẹphe kparu yẹbedua ẹhu bụ ẹge ẹphe a-kpa unu. Ọ -buru l'ẹphe te medu iphe ya kfuru bẹ ẹphe te emekwa iphe unu ekfu.

21 Obenu l'iphe ono l'ọ ha bẹ ẹphe a-tuko emekota unu; okfu l'unu bu nk'ia; ẹphe ta ma onye ono, ya shi l'ẹka bya ono.

22 Ndege ọ -buru lẹ ya ta byaru bya ekfuaru ẹphe okfu; m'ẹ tọ ga abukwa ẹphe ome iphe du ẹji. Obenu lẹ nta-a, ya byawaru-wa b'ẹ tọ duhekwa iphe ẹphe e-gude gofu ke iphe du ẹji, ẹphe meru.

23 Iphe bu onye ya du ashi bẹ Nna yẹbe Jisosu dukwaphu ashi.

24 Ndege ọ -buru lẹ ya ta nodudu ẹphe l'ifu mekota iphe ono, ẹ-ta dudu onye ọdo, a-du ike mee ya ono; m'ẹ tọ ga abukwa ẹphe ome iphe du ẹji. Obenu lẹ nta-a bẹ ẹphe gude ẹnya ẹphe phukota iphemiphe obule ono, ya meshiru ono; kpoo ya ashi; kpokwaaphu Nna iya ashi.

25 Iphe ono vuru ẹge e deru iya l'ekwo ekemu: 'L'ẹphe kporu iya ashi; l'ẹ-ba du iphe, ya meru ẹphe.'

26 "Ya e-shi Nna iya l'ẹka zia Agbarike ono; yo lakfuta unu. Agbarike ono bẹ bu Ume-du-Nso, bu iya bu Ume ire-lanu ophu shi Nna iya l'ẹka. O -byalephu; yo kfu okfu ẹhu yẹbe Jisosu yeru unu.

27 Unubedua l'onwunu bufukwaaphu ndu a-nodu ekfu iphe unu gude ẹnya unu phua lẹ ke yẹbe Jisosu; okfu lẹ ya l'unu shikpelephu lẹ mbulembu noduta.

16

1 "Ya kfushikotaakwaru unu iphe-a; k'ophu ẹ te emedu unu t'unu shiswee ọzo.

² Ndu Ju e-bufukwa unu t'unu ba abatajẹhe l'ulo-ndzuko ephe. Teke obu abyaakwa; teke bu: onye gbujeru unu; yoo rinu le ya ejeru Nchileke ozi.

³ Iphe, kparu iphe ephe a-nodu eme iya ege ono bu l'ephe ta madu Nna; ephe ta ma yebedua, bu Jisosu.

⁴ Ole ya tukookwa iphe-a l'o ha kfuaru unu; k'ophu bu: teke ono -rulephu; unu anyataje le ya kfuhawaru iya unu."

Ozi, Ume-du-Nso ejeje

"Iphe-a be ya te kfuhaakwaru unu l'odungu; okfu le ya nokwadua swiru unu.

⁵ Nta-a be ya alakfuwa onye ono, bu iya ziru iya te ya bya ono. Obenu l'e to dudu l'unu ha onye ajijekpoo ya eke ya ala.

⁶ Yo gbe buru le ya kfuru unu iphe-a l'o ha be ehu gbe ru-shihu unu.

⁷ Ole te ya mekwaa ya t'o doo unu enya; l'o gbe kakwaru unu mma le ya laru. L'o -buru le ya ta aladu be Agbarike ono ta abyakfutakwa unu. Obenu le ya -lalephu eke ono be ya e-zi iya t'o byakfuta unu.

⁸ O -byalephu be oo-koshi ndiphe l'e to budu iphe ephe ari l'iphe du eji bu; b'o bu; koshi ephe l'e to budu iphe ephe rinu l'o bu; mbu odobe-ekando; b'o bu; koshikwaphu ephe l'e to budu iphe ephe rinu l'ikpe Nchileke bu; b'o bu. Yo shi ege ono koshi ephe l'ikpe nmaru ephe.

⁹ Oo-koshi ephe l'ephe meru iphe du eji; okfu l'ephe te woduru onwephe ye yebe Jisosu l'eka;

10 koshi ephe iphe bu odobe-eka-ndoo ke Nchileke; ke l'oo le ya doberu eka ndoo meru iphe ya alakfube Nna; unu ta abya l'aphu iya odo.

11 Yo koshikwaphu ephe iphe ikpe Nchileke bu; okfu l'onye ono, achi mgboko-a ono b'e kpewaru ikpe.

12 "Okfu, ya gage ekfuru unu dukpokwaa l'igwe. Olobu; ya -kfueberu iya unu; be oo-paarununu l'igwe nta-a.

13 Teke Ume-du-Nso, bu iya bu Ume ire-lanu ono byaleruphu be oo-tuko iphe bu okpobe okfu ono l'o ha kpo-zikotaru unu uzo iya; okfu le to budu ike ke eka iya be oo-gude ekfu. O bulephu iphe o gude nchi iya nua be oo-kfuje. Yo kfukwaaruphu unu iphe e-me nu l'uzo ifu.

14 O bu yebedua e-koshi unu odu-biribiri ke yebe Jisosu; ke l'oo-wota iphe o nuru iya l'onu bya akooru unu.

15 Iphemiphe obule, bu ke Nna bukota ke yebe Jisosu. Oo ya meru iphe ya suru l'oo-wota iphe o nuru yebe Jisosu l'onu bya akooru unu."

Ndu raru ekwa; a-chi ochi

16 "O wuduoduru nwanshi; unu ta aphuhe iya. A -nokwaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo."

17 Ndu etsoje uzo iya aharu jilaha onwephe: "Bu egbe okfu ngunu be ookfuru ephe ege owaa? O gbe su: 'L'o wuduoduru nwanshi; unu ta aphuhe iya. A -nokwaaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo;' byakwaphu bya asu: 'Ya alakfube Nna.' "

18 Ëphe asụ: “?Bụkpohunua ole bụ ke: ‘L’o wuduoduru nwanshi?’ Ëphe ta makwa iphe ookfu.”

19 Jisọsu amaru l’ephe abya iya oji aji; ji ephe: “?Unu aji onwunu ke iphe-a, ya shi kfua: ‘L’o wuduoduru nwanshi; unu ta phuhe iya. A - nọkwaaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo’?”

20 Kamenu; te ya karu unu: l’unu a-ra ekwa; gua aphu. Ole ndiphe be ehụ a-nodu atso ena. Unu a-tso aphu; obu l’aphu unu ono a-ghokwaru unu onu-ochi.

21 O bu teke ime eme nwanyi be onoduje ahụ iya oku; okfu le teke oo-je iphe-ehuka nk’iya ruwaru. Obenu le teke o mufutaleruphu nwata obu; nwanyi ono azahashia iphe-ehuka ono, shi swiru iya nu ono; telahaa eswa le ya edobe ako le mgboko-a.

22 O kwaphu ege o du unu ndono: nta-a be unu no l’aphu. Obenu l’ujiku lanu be yele unu a-phukwaa odo. Teke ono be unu a-mu onu-ochi; to nwe onye a-nafukwadu unu ehụ-otso-ena unu.

23 “O -rulephu teke ono b’et to duhekwa iphe unu aji iya aji iya. Kamenu; te ya karu unu: l’iphe bu iphe unu shi l’eka iya su te Nna nu unu; be oo-nu unu.

24 E to dubukwaa iphe unu shi iya l’eka su t’a nu unu byeyekwaa nta-a. Unu kfuru Nchileke t’o nu unu iphe mkpa iya duru unu; oo-nu iya unu. Oo ya bu k’ophu ehụ-otso-ena unu e-dzu edzudzu.”

Jisọsu meekwaru mgboko eriri

25 “Ya gudewa ẹtu-okfu ẹtu-okfu kfuaru unu iphe-a. Ooruakwa teke ya te egudehedu ẹtu ekfuru unu okfu; mbụ ya atọgbojeru unu okfu kẹ Nna iya ono t’ọ daburu ifu.

26 O -rulephu teke ono bẹ unu ee-gude ẹpha iya; sụ tẹ Nna nụ unu iphe, mkpa iya duru unu. Ya ta sụkwa lẹ ya e-gude k’okfu ẹhu unu kfuru yeru iya.

27 Ishi iya bụ lẹ Nna l'onwiya yeru unu obu; okfu l'unu yeru yẹbedua obu bya ekweta lẹ ya shi l’ẹke Nchileke nọ bya.

28 Ya shi l’ẹke Nna nọ byatashia lẹ mgboko-a. Nta-a bẹ ya ahawa mgboko-a alakfube Nna.”

29 Tọ dụ iya bụ; ndu etsoje ọzo iya asụ: “Aa-o! Mgbẹ nta-a b’i tuko-wa iphemiphe ọbule tọwashiaru ẹphe atọwashi; ẹ ti kfuhedu iya l’ẹtu ẹtu ẹge iikfuje.

30 Nta-a bẹ ẹphe maru l’i makotaru iphemiphe ọbule. Ẹ tọ gbahekwa kẹ t’o nweru onye a-bya ajide ngu njikponu. L’ọo ya meru iphe ẹphe kwetaru l’i shi l’ẹke Nchileke nọ bya.”

31 Jisọsu ajị ẹphe: “?Unu kwetawaru nta-a?

32 Teke ọbu abyaakwa; mbụ l’o ruakwaru eruru teke aa-chikashi unu nanụ nanụ; onyenonu alaa nk’iya; unu ahaa ya. Obenu lẹ ya ta anọdukwa nkinyi iya; kele Nna nọ swiru iya.

33 Ya kfuakwaru unu iphe-a; k’ọphu ẹhu a-dụ unu agu; mẹ unu l’iya -tugbabe bụru nanụ. Unu e-jekwa iphe-ẹhuka lẹ mgboko-a; ọlobu t’unu nwekwaru iya obu. Ya meekwaru mgboko-a eriri; turu okokooko kpua ya.”

17

Jisõsu ekfu anu Nchileke

¹ Jisõsu ekfugelephu okfu ono; bya apalia ifu imeli; ele ɛnya l'igweli; sũ: “Nna; teke õbu ruakwaru. Menua tɛ ndiphe phu õdu-biribiri kɛ Nwatibe ngu; k'õphu Nwatibe ngu ono e-mekwaphu tɛ ndiphe phu õdu-biribiri nke ngu.

² O bu nggu nũru iya ike; ya kakõta iphe bu madzũ kpmukpamu; k'õphu õo-nũje ndu ono, i yeru iya l'ɛka ono ndzũ gbururu jeye.

³ Ndzũ gbururu jeye õbu abũru t'ɛphe maru ngu; mbũ nggũbe onye, bu nggu nwenkinyi ngu bu õkpobe Nchileke kpũ. ɛphe amakwaruphu Jisõsu Kuráýisutu, bu iya bu onye ono, bu nggu ziru iya t'õ bya ono.

⁴ Ya nõokwa lɛ mgboko-a; koshi ndiphe õdu-biribiri nke ngu; keshinu ya jedzuwaru ozi, i sũru tɛ ya bya ejee ejedzu.

⁵ Nna; menua tɛ ya nõdu l'õdu-biribiri ono, ya shihawa nõdu l'ifu ngu ono nta-a; mbũ l'õdu-biribiri, nggu l'iya shiru lɛ mgboko ta dũbedua nõduta.

⁶ “Ya meekwaru ndu ono, i fõtaru lɛ mgboko-a ye iya l'ɛka ono t'ɛphe maru ngu. O bu nggũbedua nwehawa ɛphe. Yõ bũru nggu yeru iya ɛphe l'ɛka. ɛphe mekotaakwaru okfu ngu.

⁷ Nta-a bɛ ɛphe mawaru l'iphemiphe õbule, i nũru iya shi ngu l'ɛka;

⁸ okfu lɛ ya ziwaru ɛphe ozi ono, i ziru iya ono. ɛphe anatawa iya; makwaruphu l'õo ire-lanu; l'õ bu l'ɛke i nõ bɛ ya shi bya; bya ekwetakwaphu l'õo nggu ziru iya tɛ ya bya.

⁹ “Ya ekfu anu ngu l'okfu ehu epe. E to bukwa ndiphe be ya ekfu anu ngu l'okfu ehu epe. O kwa ndu ono, i yeru iya l'eka ono be ya ekfu nk'ephe; okfu l'ephe bu nke ngu.

¹⁰ Iphe bu iphe bu nk'iya bukwaphu nke ngu. Iphe bu iphe ophu bu nke ngu aburu nk'iya. O kwa epe ekoshi odu-biribiri nk'iya.

¹¹ Lekwa le nta-a be ya alakfutaakwa ngu. Ya ta anohekwa le mgboko; obu l'ephebedua nokwadia le mgboko. Nna, du nsõ; gude ike ono, no l'epha ngu ono kwakobe epe; mbu epha ngu ono, i nuru iya ono; k'ophu epe aburu nanu ege nggu l'iya bu nanu.

¹² Teke ono, ya shi nodu swiru epe ono bukwa ike, no l'epha ngu ono, i nuru iya ono be ya shi gude kwakobe epe. Ya cheekwaru epe; to du m'o bu onye lanu, puhuru ephu; a gufukwa onye lanu ophu bu onye ophu kuru ogo eyifu. Nkiya adukwanu ege ono; k'ophu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-rekota.

¹³ Obenu le nta-a be ya alakfutawa ngu. Iphe-a l'o ha be ya tukowa ekfushi nta-a, ya nokwadia le mgboko; k'ophu epe e-nweru ehu-otso-ena nk'iya l'obu epe; nweru iya t'o dzua epe edzudzu l'ehu.

¹⁴ Ya kfuwaru epe okfu, shi ngu l'onu; ndiphe akpo epe asi; okfu l'ephe ta budu ndu ke mgboko owaa; ege yebedia l'onwiya ta budu ke mgboko.

¹⁵ Ya te ekfukwa anu ngu t'i wofu epe le mgboko; gbahaa t'i kwakobe epe; t'ephe ba adalahubua l'eka ejo Onye ono; mbu Obutuswe.

¹⁶ O bukwaphu ege yebedia ta budu onye ke

mgboko ọwaa bú ẹge ẹphebedua ta búdu ndu ké mgboko ọwaa.

17 Okfu ngu bú ọkpobe okfu; gudenu ọkpobe okfu nke ngu ono mee ẹphe t'ẹphe búru nke ngu.

18 Ọ búkwaphu ẹge i ziru iya tẹ ya bya lẹ mgboko bú ẹge ya ezikwaphu ẹphe t'ẹphe je lẹ mgboko.

19 Ọ kwa l'okfu ẹhu ẹphe; bẹ ya gude onwiya chia ẹja; ẹge ee-shi t'ẹphebedua búru ndu nke ngu ọgbodo abúru.

20 “E tọ búkwa l'okfu ẹhu ndu ọwaa nkinyi ẹphe; bẹ ya ekfu anụ ngu. Ya ekfukwaphu anụ ngu l'okfu ẹhu iphe bú ndu, nuru ozi-oma ono, ẹphe ezi ono; woru onwẹphe ye yẹbedua l'ẹka.

21 Ya ekfukwaphu anụ ngu t'i mee t'ẹphe búru nanụ l'ẹphe ha. Nna; t'ọ búleruphu ẹge nggubedua, bú Nna nọ iya l'ẹhu; yẹbedua anọdu ngu l'ẹhu bú ẹge ẹphe a-nọdu ayi l'ẹhu búru nanụ; k'ọphu ndiphe e-kweta l'ọ bú nggu ziru iya tẹ ya bya.

22 Ọdu-biribiri ono, i nuru iya ono bẹ ya wookwaruphu ye ẹphe l'ẹka; k'ọphu ẹphe a-búru nanụ ẹge nggu l'iya bú nanụ.

23 Ya -nọdu ẹphe l'ime; nggubedua anọdu iya l'ime; ọo ya bú; ẹphe a-bú-gheeru nanụ ọgbodo abúru; k'ọphu ndiphe a-ma l'ọo nggu ziru iya; makwaruphu l'ọ bú ẹge i yeru iya obu bú ẹge i yeru ẹphe.

24 “Nna; i wowaru ẹphe ye iya l'ẹka. Iphe ya ekfu abúru t'ọ búru ẹke ya nọ bẹ ẹphe a-nọkwaphu. Ọo ya bú k'ọphu ẹphe e-gude ẹnya ẹphe phụ ọdu-biribiri nk'iya; mbụ ọdu-biribiri,

ì nùru iya; okfu l'i yeru iya obu b'e kederu mgboko.

²⁵ Nggùbe Nna, bù onye doberu ẹka ndoo; ndiphe ta makwa ngu. Obenu lẹ yẹbedua makwaru ngu-a; ndu-a amaakwaru l'ọo nggu ziru iya tẹ ya bya.

²⁶ Ya mewaru; ẹphe amaru ngu. Ya e-mekwaphu t'ẹphe magheeru ngu amaghe; k'ọphu obu ono, i yeru iya ono a-nọdu ẹphe l'ẹhu; yẹbedua anọdukwaphu ẹphe l'ẹhu."

18

¹ Jisọsu ekfuebetsua nù Nchileke yẹle ndu etsoje ọzo iya ayiru tųgbua je adafu azu nwa nggele Kídironu. Yo nweru mgbabu, nọ l'azu nggele ono azu iya ọphu. Jisọsu yẹle ndu etsoje ọzo iya awuba lẹ mgbabu ono.

² Júdasu, bù iya bù onye ọbu, e-deru iya ye ọbu bẹ mahaakwaruphu ẹke ono; kele Jisọsu yẹle ndu etsoje ọzo iya edzukojuhawa l'ẹke ono tekenteke.

Aakputa Jisọsu

(Mát 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

³ Tọ dọ iya bù; Júdasu egbeshi byatashia ẹke ono. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu Fárisii eyeru iya ndu soja ndu Rómu; bya eyeru iya ndu nche eze-ulo Nchileke; ẹphe l'iya atuko yiru. Ẹphe achigbaaru urọku; chiru itsu-ọku; mẹ ngwa-ọgu gude abya.

⁴ Jisọsu amahawaru iphe abya iya ememe; gbeshi jeshia ẹphe ndzuta; je aji ẹphe: "Bù onye bẹ unu achọ?"

⁵ Eḗhe asu iya: “L’o bu Jisõsu; oḗhu Názaretu.”

Jisõsu asu eḗhe: “L’o kwa yeḗbedua bu iya.”

Júdasu, bu iya bu onye oḗbu, e-deru iya ye oḗbu be eḗhe l’iya vudokwaa l’eke ono.

⁶ Teke ono, Jisõsu suleruphu eḗhe: “L’o kwa yeḗbedua bu iya ono” be eḗhe tsõru nyikunyiku laa azu; je adashia l’ali.

⁷ Yo ji eḗhe odo: “?Bu onye be unu acho?”

Eḗhe asu iya: “L’o bu Jisõsu; oḗhu Názaretu.”

⁸ Jisõsu asu eḗhe: “Ya suru unu l’o yeḗbedua bu iya. O -buru l’o ya be unu acho; o ya bu te ndu owaa tugbunua lashia.”

⁹ Ono aburu k’oḗhu okfu, shi iya l’õnu e-rekota, o kḗfuru; su: “Nna; e to dukwa m’o bu onye lanu, phuhuru nu le ndu ono, i yeru iya l’eka ono.”

¹⁰ Ya ndono; Sáyimonu Pyita eturu mma. Yo mja mma ono; gbua ohu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; kwata iya nchi eka-utara. Epha ohu ono bu Málukõsu.

¹¹ Jisõsu asu Pyita: “Miru mma ngu ye l’obo. ?Iiri le ya ta angu-ghedu iphe-angungu, no l’okoro iphe-ehuka ono, Nna iya nuru iya ono?”

Aakpu Jisõsu akpukfu Ánasu

¹² Ya ndono; ndu soja ono; me onye ishi eḗhe; me ndu nche ndu Ju egude Jisõsu; woru iya kee.

¹³ Eḗhe evuru uzo kputa iya kpukfube Ánasu. Ánasu bu iya bu nna nyee Káyafasu. Yo bukwanuru Káyafasu bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja k’afa onanu.

14 O bukwapu Káyafasu ọwaa bu onye ono, kfujeru ndu Ju l'ọ ka mma t'onye lanu nwuchiaru ọha ọnwu ono.

Pyita ago; le ya ta madu Jisosu

(Mát 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Sáyimonu Pyita etsokwapu Jisosu; mekwapụ onye ọdo, yi le ndu etsoje ụzo Jisosu. Onye ono, etsoje ụzo Jisosu ono be eze onye ishi ndu achijeru Nchileke aja mahawaru. Oo ya meru iphe o tso ru Jisosu bahu l'ulo-ikpe l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke aja ono.

16 Pyita evudo l'ogbodufu l'onu-uzo ulo-ikpe ono. Onye ọhunanu, etsoje ụzo Jisosu phu etso iya bahu l'ulo-ikpe ono; bu iya bu onye ono, eze onye ishi ndu achijeru Nchileke aja mahawaru ono. Onye ono alufuta je ekfuru nu nwata mgboke, bu iya eche onu-uzo ono nche. Yo haa ya; yo duta Pyita dubata.

17 Nwata mgboke ono, eche onu-uzo ono asu Pyita: “?Ti yidunua le ndu etsoje nwoke-wa, e guderu-wa?”

Pyita asu iya: “Tuswekwa; e to kwa iya.”

18 Ndu eezije ozi; me ndu nche egude icheku mekwawa oku; vudo gbaa ya mgburumgburu; l'anya iya; ke l'oyi atsukwa nu. Pyita abya evudonyabe ephe l'ege aka l'oku.

Anasu aji Jisosu aji

(Mát 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 Ya ndono; eze onye ishi ndu achijeru Nchileke aja abya aji Jisosu ke ndu etsoje ụzo iya; me k'iphe onoduje ezi.

²⁰ Jisòsu asù iya: “Ya tükowaru iphe ono l'ò ha rawaru ndiphe tororo. Iphe ono, ya ziru ono l'ò ha bè ya nõdu l'ulo-ndzuko ndu Ju; mẽ l'eze-ulo Nchileke, bu ẹke ndu Ju edzukobeje zia. Ẹ tọ dukwa iphe ya kfujeru l'edomi.

²¹ ?Bù kẹ ngunu b'i gude aji ya aji? Jìnu ndu nùru iphe ya kfuru; l'ẹphe marua iphe ya kfuru ẹphe.”

²² Jisòsu ekfulephu ẹge ono; onye lanù lẹ ndu nche ono, vudonyabe iya nù agbakpòwaphu onwiya byiaru iya ẹya l'ishi nchì; sù iya: “?Ì marua l'òo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja bè ìgbakushi okfu ẹge ono?”

²³ Jisòsu asù: “Ọ -bùru l'o nweru ẹjo okfu, ya kfuru; kfunuaru iya edzudzu ọha-a. Ọ -bùkwanuru l'iphe ya kfuru bu ire-lanù; ?nanù ẹge e meru; nggu echi iya ẹka?”

²⁴ Jisòsu anọdukwapu l'eri ono, e keru iya ono; Ánasu asù t'a kpù-jeru iya Káyafasu, bu iya bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja.

*Pyita atụ ẹgo ọdo;
lẹ ya ta madu Jisòsu*

(Mát 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Sáyìmonu Pyita evudokwapu l'iku ọku ono; l'ẹge ẹka l'ọku. A nõnyaa; ẹphe asù iya: “?Tì yìdunua lẹ ndu etsoje ọzo nwoke-wa?”

Pyita agọo; sù: “Tùswekwa; ẹ tọ kwa iya.”

²⁶ Onye lanù lẹ ndu ẹjeru eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono ozi, bu abubu nwoke ono, Pyita kwataru nchì ono aji Pyita; sù iya: “?Ya ta phudunua nggu l'iya l'ime mgbabu phù?”

27 Pyita agòkwaaphu ọdo. Teke ono teke onophu; oke-ọku arawaphu ọra.

Jisọsu nọ l'ifu Páyileti

(Mát 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Ya ndono; ẹphe akpufuta Jisọsu l'ulo Káyafasu; kpuru iya jeshia l'ufu-eze gọvano, bụ onye Rómu; l'achị ẹke ono. Yọ bụleruphu oswi nchi-abọhu. Obenu ọ ndu Ju te kwedu ọbahu l'ufu-eze gọvano; l'ẹke ẹphe eme t'ẹphe ba turu nso; k'ọpflu ẹphe a-yiru ọ ndu e-ri iphe Aji Esweta ono.

29 Ya ndono; Páyileti alufuta; jekfushia ẹphe l'etezi je aji ẹphe: “?Bụ ngunu bụ iphe unu suru ọ ndu nwoke-a meru?”

30 Ẹphe asụ iya: “L'ẹphe ta ga kpụtakwaru ngu nwoke-a; ndẹge ẹ to nweru ẹjo iphe o meru.”

31 Páyileti asụ ẹphe: “Unu kpụta iya unubedua je ekpee ya ikpe ẹge unu ekpeje l'ome-l'ali unu.”

Ndu Ju asụ iya: “M'a tükwaru ẹphe ekemu t'ẹphe ba akfugbujeshi madzụ.”

32 Iphe ono aburu k'ọpflu iphe Jisọsu kfuru erekota; bụ iya bụ iphe ono, o kfuru; gude kaa egbe anwuhu, ya a-nwuhu ono.

33 Páyileti abya abahu l'ulo-ikpe ono ọdo; bya ekua Jisọsu; sụ iya: “?Bụ nggubedua bụ Eze ndu Ju?”

34 Jisọsu aji iya: “?Bụ nggubedua tutaru ọtu-oma aji iya aji ono; tọo ndu ọdo kọru ngu l'ọo iphe ya kfuru ndono?”

35 Páyileti asụ iya: “?Ya bụ onye Ju? ?Tọ bụdu ndu ali ngu; mę ndu ishi ndu achijeru Nchileke

eja bẹ kpuru ngu bya anụ iya? ?Bụ ngunu b'i meru?"

³⁶ Jisọsu asụ iya: “Abubu, ya bụ eze te shikwa lẹ mgboko-a. Ndege abubu, ya bụ eze shi lẹ mgboko-a; mę ndu etsoje ụzo iya awọta ogu; k'ophu ẹ ta ga akpuduru iya nụ ndu Ju. Obenu l'abubu, ya bụ eze te shidu lẹ mgboko-a.”

³⁷ Páyileti asụ iya: “Ha! ?Bụ iya bụ l'i bụ eze tọo?”

Jisọsu asụ iya: “Ọ kwa nggu b'o shi onu. Ọ kwa tẹ ya buru eze b'e gude mụa ya; buru iya bẹ ya gude bya mgboko; k'ophu ya e-koshi ndiphe iphe bụ okpobe okfu. Iphe bụ ndu etso okpobe okfu ono anọduje anụ olu iya.”

³⁸ Páyileti aji iya: “?Bukpo ngunu bụ okpobe okfu?”

Eekpe Jisọsu nkfugbu

(Mát 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Ya ndono; Páyileti ekfuebe ẹge ono; lufushia etezi je asụ ndu Ju ono ọdo: “Lẹ tọ dukwa ejo iphe, ya phuru, o meru.

³⁹ Obenu; keshinu ome-l'alị unu bụ tẹ ya tufujeru unu onye mkporo lanụ t'ọ laa; m'a gbadalephu Aji Esweta; ?ọ dụ unu tẹ ya haaru unu Eze ndu Ju?”

⁴⁰ Ẹphe aswo-lihu; sụ: “Waawa. Ẹ tọ bụdu onye owaa; ọ bụ Barábasu b'ii-haru ẹphe t'ọ la!” Barábasu obu, ẹphe sụru t'a haaru ẹphe obu; bukwa onye anajẹ nfu.

19

¹ Tọ dụ iya bụ; Páyileti abya akputa Jisọsu; sụ t'e chia ya ẹchachi.

² Ndu soja egude ogvu kpaá okpu-eze; kpube iya l'ishi; bya achíta uwe-nlòkpuru, eke uswuswe yee ya.

³ Èphe abyakfuta iya l'ekfushi: “Èphe ekele ngu-o; nggùbe Eze ndu Ju!” Èphe echikwa iya phù èka.

⁴ Páyileti alufutakwaphu òdo bya asù èphe: “Unu lekwa lẹ ya a-kpùfutakwaru unu nwoke-wa; t'unu maru l'ẹ tọ dudu èjo iphe ya phuru, o meru.”

⁵ Ya ndono; Jisòsu alufutashia; kpuru okpu-eze ono, e gude ogvu kpaá ono; yekwaaphu uwe-nlòkpuru uswuswe ono. Páyileti asù èphe: “Unu lekwa nwoke òbu ndò-ò.”

⁶ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke èja; mẹ ndu nche aphù l'iya phù; chishia mkpu; sù: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

Páyileti asù èphe: “Unubèdua; unu kpùta iya je akpopyabe iya l'oshi-osweru. Lẹ yèbedua ta dùkwa èjo iphe ya phuru, o meru.”

⁷ Ndu Ju asù iya: “Lẹ keshinu o gude ònu iya sù l'òo ya bù Nwatibe Nchileke òbu; bùkwa t'a kfugbua ya; l'ò kwa ège ekemu èphe kfuru ndono.”

⁸ Páyileti anùebe iphe shi èphe l'ònu; kafàru òtsu egvu.

⁹ Yò bya abahùshia òdo l'eze-ùlo ono; bya àjì Jisòsu: “?Ì bunnua onye awe?”

Jisòsu te yeru iya ònu.

¹⁰ Yò sù iya: “?Tii yeduru iya ònu? ?O doru ngu-a ènya l'òo yèbedua bè oore l'ònu iya? Ya

-sù t'a ha ngu; a haa ngu. Ya -sù t'a kfugbua ngu; a kpopyabe ngu l'oshi-osweru.”

¹¹ Jisòsu asù iya: “È tì gage nwekwa egbe ike onanu l'èke ya nò; ndège è tò buru lè Nchileke, bu l'imigwe nùru ngu iya. Oo ya bù l'iphe dù eji k'onye ono, deru iya ye ngu l'èka ono bè kakwa nke ngu nshinu.”

¹² Páyileti anùlephu okfu ono; chòde ụzo, ya e-shi haa ya t'ò laa. Obenu lè ndu Ju ono chiru mkpu; sù iya: “I -haa nwoke-a t'ò laa; a maru l'è ti tsohekwa lè ndu k'eze, bù Síza!”

¹³ Páyileti anùtsulephu iphe ono l'ò ha; dufuta Jisòsu etezi; bya adugaru l'aba-ikpe, nò l'èke òbu, eekuje: “Onuno Mkpuma.” Iphe eekuje iya l'okfu Híburu bù Gábata.

¹⁴ Yo rudelephu l'ènyanwu-ogvuru-l'ishi lè mbòku nchi-abòhu a-bùru mbòku òbahu lè Ajì Esweta ono; Páyileti asù ndu Ju: “Unu lekwa eze unu.”

¹⁵ Èphe echishia: “Kfugbua ya! Kfugbua ya! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

Páyileti ajì èphe: “?Unu ekfu tẹ ya kpopyabe eze unu l'oshi-osweru tọo?”

Ndu ishi ndu achijeru Nchileke èja asù iya: “Èphe te nwekwa eze òdo; a gùfu eze, bù Síza.”

¹⁶ Ya ndono; Páyileti akpuru Jisòsu nù ndu soja t'èphe je akpopyabe iya l'oshi-osweru.

Aakpopyabe Jisòsu l'oshi-osweru

(Mát 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Tò dù iya bù; èphe akputa Jisòsu; èphe l'iya ayìru tųgbua. Yò buru iya vu oshi-osweru iya;

vua ya jeye l'ẹke ọbu, eekuje Okpokoro Ishi. Iphe eekuje ẹke ono l'okfu Híburu bú Gọlugóta.

¹⁸ Yọ búru l'ẹke ono bẹ ẹphe kpọpyaberu iya l'oshi-osweru. Ẹphe kpọpyabekwaruphu unwoke labu ọdo l'ẹke ono: onye lanu l'ẹka iya ọwaa; onye ọphu l'ẹka iya ọphu. Jisọsu anọdu ẹphe l'echilabu.

¹⁹ Páyileti abya edee iphe kfube l'oshi-osweru ono. Iphe, o deru bú: "JISOSU; ONYE NÁZARĒTU; EZE NDU JU."

²⁰ Igweligwe ndu Ju agua iphe ono, Páyileti deru kfube l'oshi-osweru ono; kẹ l'ẹke ono, a kpọpyaberu Jisọsu ono te tedu ẹnua lẹ mkpukpu ono. Iphe ono, e deru ono b'e deru l'okfu Híburu; mẹ l'okfu Látinu; mẹ l'okfu Giríku.

²¹ Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Ju eje asu Páyileti: "T'ẹ b'o deshi l'ọ bú 'Eze ndu Ju.' T'o dechia 'Lẹ nwoke-a sọru l'ọo yẹbedua bú Eze ndu Ju.' "

²² Páyileti asu ẹphe: "L'iphe ya deru bẹ ya deekwaru."

²³ Ndu soja ono akpọpyabetsua Jisọsu l'oshi-osweru ono; bya achita uwe iya; kee ya ọzo ẹnọ. Onyenọnu lẹ ndu soja ono ahata ọzo lanu. Ẹphe abya achitakwaphu uwe ime ẹhu iya. Ono, bú uwe ime ẹhu ono b'e shi l'imeli kpaa mkpalanu ẹge ono jeye l'uzo alí. Ẹ to nwedu ẹke a gbagbaberu iya agbagbabe m'ọo ẹkalanu.

²⁴ Ndu soja ono asu ibe ẹphe: "T'ẹphe ba alakakwa iya alaka; t'ẹphe tuchia ya ẹnwa; maru onye ọo-laru."* Iphe ono aburu k'ọphu iphe e

---

* **19:24** 19:24 Egvu 22:18.

deru l'ekwo okfu Nchileke e-ree, e deru; sù:
 “L'ephe kekashiru uwe iya l'ime onwephe.

Ophube iphe ya eyeje l'ime ehu;

bè ephe turu enwa;

t'ephe maru onye a-chita iya nu.”

Ọ bụ iphe ndu soja ono meru ndono.

²⁵ Ndu vudonyabe oshi-osweru Jisosu ono teke ono bụ nne iya; mē nwunne nne iya kē nwanyi; mē Méri, bụ nyee Kulópasu; mē Méri kē Mágudala.

²⁶ Jisosu aphulephu nne iya; mē onye ono, etsoje ụzo iya, o yeru obu ono eke ephe vudonyabe eke ono; sù iya: “Nwanyi; lekwa nwatibe ngu kē nwoke.”

²⁷ Yọ sukwapu onye ono, etsoje ụzo iya ono: “Lekwa nne ngu.” Shitakpelephu mboku ono; onye ono, etsoje ụzo Jisosu ono eduta Méri lashia nk'iya yele iya eje eburu.

Anwuhu Jisusu

(Mát 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Onanu emeebetsua; Jisusu amaru l'iphemiphe obule gvukotawaru; yọ sù: “Lè mini agụ iya.” Iphe ono abukwaruphu k'opu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-rekota ege e deru iya.

²⁹ Yo nweru ite, suru l'eke ono, mē vayinu, shihuru ụka jiru iya ejiji. Ephe ewota egwoncha tsee lè mēe ono, shihuru ụka ono; bya ewota iya tsebe l'onunu ekali-oshi isopu; machiaru iya t'o rua ya l'onu.†

† **19:29** 19:29 Egvu 69:21; Mát 27:48; Mak 15:36; Luk 19:28-29.

³⁰ Jisòsu angùtalephu mée ono, shihuru ùka ono; sù: “Ò gvùwaru!”

Yò tùa ishi kpokongu; tubua ume.

Aanmafu Jisòsu mgberemèku

³¹ E meebetsua; ndu Ju arò Páyileti t'èphe je akù-kwoshia ndu ono, a kpòpyaberu l'oshi-osweru ono òkpa; ège aa-patsushi èphe; vufu. Iphe kparu iya nù abùru lẹ mbòku ono bù mbòku, nchi-abòhu iya a-bùru mbòku òtu-ume; èphe emekwanu t'odzu ba akpògbaaru l'oshi-osweru lẹ mbòku òtu-ume; keshinu òphu mbòku òtu-ume onanu bù mbòku òtu-ume òphu dù iche l'aji èphe ono.

³² Ya ndono; ndu soja ono abya akù-kwoshia onye k'ivuzò òkpa; kukwoshikwaaphu onye òphu; bù iya bù ndu ono, a tùkoru èphe lẹ Jisòsu kpòpyabe l'oshi-osweru ono.

³³ Èphe erua èke Jisòsu nò; phua l'o gbe nwùhuhawaru. Èphe ahaa ya; èphe ta kuk-woshihe yèbedua òkpa.

³⁴ Obenu l'onye soja lanù wotaru arwa; sù ya lẹ mgberemèku. Teke onophu; mee yèle mini agbaa èghirigha; shi l'ònya arwa ono l'awùshi patapata.

³⁵ Ò kwa onye phuru teke iphemiphe òbule-a mekotaru bẹ kfuru ège ò dù. Iphe ono, o kfuru ono bùkotakwa ire-lanù. Yèbedua l'onwiya makwarua l'òo ire-lanù mbù iphe ya ekfu. Òo ya bù t'unubèdua kwetakwaphu.

³⁶ Iphe ono l'ò ha mekotaru; k'òphu iphe e deru l'èkwo okfu Nchileke e-re, e deru; sù: “Lẹ tọ dùkwa òkpu iya m'òo nanù, ejihu ejihu.”

³⁷ O nwekwaruphu ẹke ọdo, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: "L'ẹphe e-gude ẹnya ẹphe lee onye ono, ẹphe sùru arwa ono."

Eeli Jisọsu

(Mát 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ E metsua; Jófẹfu, bú onye Arimatíya ejekfube Páyileti; je arọo ya tẹ ya pata odzu Jisọsu. Páyileti ekweta t'ọ pata iya. Ya ndono; yo je apatsuta iya pata pafu. Jófẹfu búkwaphu onye etso ọzo Jisọsu; ọbu l'ootso iya lẹ mpya; l'ẹke ọotsu ndu Ju egvu.

³⁹ Nikodímọsu abyakwaphu. Nikodímọsu bú iya bú nwoke phụ, byakfutajeru Jisọsu l'ẹnyashi phụ. Ya ndono; yọ byatashia; gude męeru, a gwakọberu alozu. Manụ ono eshi mkpọ nshinu. E -wota manụ ono tukobe l'igwe, aatuje ẹra iphe bẹ ẹra iya hakwa l'ọ bú ẹra ẹkpa únú labụ.

⁴⁰ Ẹphe eje apatsuta odzu Jisọsu; bya egude ẹkwa ọcha, bú ẹkwa-odzu yẹle manụ ono, eshi kwẹkwẹkwe ono gude kwaa ya; bú iya bú ẹge ndu Ju akwajẹ odzu l'ome-l'alị ẹphe.

⁴¹ L'ẹke ono, ẹphe kpọpyaberu Jisọsu l'oshi-osweru ono b'o nweru mgbabu, nonyabe iya nù. O nweru ili, dù l'ọ bú ọgba, a waru k'ọphungu lẹ mgbabu ono. Ili ono b'ẹ te libua odzu ọdo.

⁴² Ya ndono; ẹphe apata Jisọsu je eye l'ẹke ono; keshinu mbọku ono búwa mbọku nchi-abọhu iya a-buru mbọku ọtu-ume; ili ono anọdufua ntse l'ẹke ono.

20

Jisòsu shi l'ònwu eteta

(Mát 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Yo rua l'ùtsu mbòku Sonde lẹ nchi-abòhu òkwadu gẹrigeri; Méri kẹ Mágudala aby-atashia l'ili ono teke ọchi òkwadua; bya aphua lẹ mkpuma ono, e gude bechia ọnu ili ono b'e swifuwaru.

² Yo gude ọso gbakfu Sáyìmonu Pyita; mẹ onye ọphunanu, etsojekwaphu ọzo Jisòsu, Jisòsu yeru obu phụ; je asụ ẹphe: "L'a pafuakwaru Nnajiufu l'ili ono; tọ bu l'ẹphe maru ẹke a tọgboru iya."

³ Pyita yele onye onanu, etsojekwaphu ọzo Jisòsu ono egbeshi; tųgbua jeshia l'ili ono.

⁴ Ẹphe ẹbo atuko gude ọso; ọbu l'onye onanu, etsojekwaphu ọzo Jisòsu ono gbagharu Pyita; vuru iya ọzo gbarua ili ono.

⁵ Yọ bya efurita efurita; nyoo ime ili ono; phua ẹkwa ọcha ono, e shi gude kwaa Jisòsu ono; l'ẹke ọ wushiru l'ẹke ono. Obenu l'ẹ tọ bahudu l'ime ili ono.

⁶ Tọ dụ iya bu; Sáyìmonu Pyita etsowa iya-a l'azụ; rua bya abahụ l'ime ili ono; bya aphua ẹkwa ọcha ono ẹge ọ wushiru;

⁷ mẹ ẹkwa ono, e shi gude phuchia ya ishi ono. Ẹkwa onanu yele ẹkwa ọcha phụ ta wushikwaru l'ekalanu. A phukowanu ẹkwa onanu, shi òdu iya l'ishì phụ aphuko; dobe iche.

⁸ Tọ dụ iya bu; onye ono, etsojekwaphu ọzo Jisòsu, vuru ọzo gbarua ili ono abya abahukwaphu; bya egude ẹnya iya phua; kweta.

⁹ Byeye teke ono b'ẹ to gbe edokwa-a ẹphe ẹnya; mbụ iphe ono, e deru l'ẹkwo okfu

Nchileke, sùru lẹ Jisọsu shifutaje l'ónwu teta nọdu ndzụ ono.

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; ụmadzu labụ ono, etsoje ụzo Jisọsu ono atụgbua; onyenọnu alashia nk'iya.

Jisọsu ekoshi onwiya
Méri kẹ Mágudala

(Mát 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Méri evudo l'iku ili ono; ara ẹkwa. Yọ ranyaa ẹkwa; bya efurita efurita; nyoo ime ili ono;

¹² bya aphụa ojozi-imigwe labụ, yeru uwe ọcha; dọgaru l'ẹke ono, e shi nyobe odzu Jisọsu ono: onye lanụ adọgaru l'ụzo ishi; onye ọphu adọgaru l'ụzo ọkpa.

¹³ Ẹphe aji iya: “Nwanyi; ?bụ ngunu bẹ jiraru?”

Yọ sụ ẹphe: “L'ẹphe pataru odzu Nnajiufu iya; ya ta ma ẹke ẹphe pataru iya; tọgbo.”

¹⁴ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; yọ ghachiwaphu; phụa Jisọsu ẹke o vudo. Obenu l'ẹ tọ madu l'ọo Jisọsu.

¹⁵ Jisọsu asụ iya: “Nwanyi; ?bụ ngunu bẹ jiraru; ?bụ onye bẹ jicho?”

Méri edobenu l'ọo onye eche mgbabu ono; sụ iya: “Ọ -bụru nggu pataru iya; byiko; tụnuru iya ọnu ẹke ị parụ iya je atọgbo; tẹ ya je apata iya.”

¹⁶ Jisọsu ekuwa iya phụ: “Méri!”

Méri abya aghachi; gude okfu Hibururu sụ iya: “Rabónayi;” bụ iya bụ O-zi-iphe.

¹⁷ Jisọsu asụ iya: “T'ẹka ngu bẹ erukwa iya l'ẹhu; lẹ ya ta alarukwaa l'imigwe jekfube Nna iya. Ọlobu; tųgbua je ekfuru ụnwunna iya phẹ lẹ ya alawa l'imigwe alakfube onye ono, bụ Nna

iya; buru Nna unu ono; mbụ iya bụ onye ono, bụ Nchileke iya; bya abụkwaruphu Nchileke unu ono.”

¹⁸ Ya ndono; Méri kẹ Mágudala ejekfube ndu ono, etsoje ụzo Jisọsu ono; sụ ẹphe: “Lẹ ya gudeekwa ẹnya iya ẹphe ẹbo phụ Nnajiufu; l’ọ kwa iya ziru ozi ono.”

*Jisọsu ekoshi onwiya;
ndu etsoje iya nụ*

(Mát 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Yo be l’urenyashi mbọku mbụ l’idzu, bụ iya bụ mbọku Sonde; ndu etsoje ụzo iya aswo-chishikota iphe l’ulo, ẹphe dọkoberu; l’ẹke ẹphe atsụ ndu Ju egvu. A bya ele ẹnya; Jisọsu anọduwa l’ẹke ono; kele ẹphe; sụ ẹphe: “T’ẹhu dọkwa unu agu.”

²⁰ Yo keletsua ẹphe; bya ekoshi ephe ẹka iya ẹphe ẹbo; koshikwaphu ẹphe mgberemeke iya. Ehu atsọo ndu etsoje ụzo iya ẹna teke ono, ẹphe phuru Nnajiufu ono.

²¹ Yọ sụ ẹphe ọdo: “T’ẹhu dọkwa unu agu. Ọ bụ ẹge Nna iya ziru iya; ya abya-wa; bụ ẹge ya ezi unu t’unu je.”

²² Yo kfutsua ẹge ono; bya atushi ẹphe Ume; sụ ẹphe: “Unu nata Ume-dụ-Nsọ.

²³ Iphe, bụ onye unu gụru nvụ l’iphe dọ eji, o meru bẹ Nchileke guakwaruphu nvụ. Onye unu ta gụduru nvụ l’iphe dọ eji, o meru bẹ Nchileke ta agukwaru nvụ.”

Tómosu; ọ-phụ-l’ẹnya-o-kwe

²⁴ Ya ndono; Tómosu ọphu eekuje Ejima ta nọ l’ẹke ono teke ono, Jisọsu byaru ono. Tómosu

yíkwa l'umadzu iri l'ẹbo ono, etsoje ọzo Jisọsu ono.

²⁵ Tọ dọ iya bụ; e meebetsua; ndu ophunanu, ẹphe l'iya etsojekwaphu ọzo Jisọsu phụ asụ iya: “L'ẹphe phụakwaru Nnajiufu ọbu.”

Tómosu asụ ẹphe: “Lẹ ya te ekwetakwa; gbahaa lẹ ya gude ẹnya iya phụ ichii nturu ono l'obechere-ẹka iya; mbụ rụa mkpushi-ẹka iya l'ẹnya nturu ono l'ẹka iya; pyokwaaphu ẹka iya lẹ mgberemẹku iya. Ọ dudu bẹ ya te ekwetakwa.”

²⁶ Ya ndono; a nọlephu abalị ẹsato; ndu etsoje ọzo iya edzukokwaa ọdo l'ụlo; ẹphe lẹ Tómosu. A tuko ụlo swọ-chishia aswọ-chishi. Jisọsu abyale-ẹ bya evudo ẹphe l'echi; kele ẹphe ekele; sụ ẹphe: “T'ẹhu dukwa unu agu.”

²⁷ Yo kfuebe ẹge ono; bya asụ Tómosu: “Ngwaa; rụa ya mkpushi-ẹka ngu l'ẹka; nggu emee ya ẹka lẹ mgberemẹku. Tómosu; ba abuhe e-kwe-lẹ-te-kwe. Kwetaje.”

²⁸ Tómosu asụ iya: “Nnajiufu mu; mbụ Nchileke mu!”

²⁹ Jisọsu asụ iya: “?Bụ okfu l'ị phuru iya kparu iphe i kwetaru? Ọnu-oma bụ kẹ ndu ẹ-ta phudu iya nụ; kwetale-e.”

Iphe e dedoru ẹkwo-a

³⁰ Jisọsu meshikwaruphu igweligwe iphe ọdo, dugbaa biribiri, ẹ t'e dedu l'ẹkwo-a; l'ifu ndu etsoje ọzo iya.

³¹ Obenu lẹ ndu ọwaa, e deru-wa; b'e deru; k'ophu unu e-kweta l'ọo Jisọsu bụ Kuráyisutu ọbu, Nchileke kweru ukwa iya ọbu, bụ iya bụ

Nwatibe Nchileke; me t'unu woru onwunu ye iya l'eka; k'ophu unu e-shi iya l'eka nweru ndzu.

21

Jisosu ekoshi onwiya umadzu esaa le ndu etsoje uzo iya

¹ E metsua; Jisosu ewofuaru onwiya koshi ndu etsoje uzo iya l'iku Eze Enyimu Tayibéiyasu. Owaa ege o meru:

² Le Sáyimonu Pyita yele Tómosu, ophu eekuje Ejima; me Natániyelu ke Kéna le Gálili; me unwu Zébedi ephe ebo; mefua umadzu ebo odo le ndu etsoje uzo Jisosu tuko nodu l'ekalanu.

³ Sáyimonu Pyita asu ephe: “Yebedua ejeekwa ogbu ema.”

Ephe asu iya l'ephe e-tsokwa iya. Ephe egbeshi; je awuba l'ugbo; tugbua. Obenu l'enyashi ono b'e to nwedu m'o bu uba, ephe pyaru ishi.

⁴ Nchi abohudelephu; Jisosu abya evudo l'onu-mini ono. Obenu le ndu etsoje uzo iya ta madu l'o bu iya.

⁵ Yo su ephe: “Unwu mu; ?o nweru iphe unu gbutaru?”

Ephe asu iya l'e to dukwa.

⁶ Yo su ephe: “Unu ghaa ntofu unu l'uzo eka-utara ugbo ono; gbuta ema.” Ephe abya aghaa ntofu ono; ephe ta du ike kpubata iya l'ugbo; l'eke ema, ephe gburu kfube oswa ha igwe.

⁷ Ya ndono; onye onanu etsoje uzo Jisosu, Jisosu yeru obu ono asu Pyita: “L'o kwa Nnaji-ufu!” Sáyimonu Pyita anulephu l'o bu Nnajiufu;

chịta uwe iya yekebe; l'ẹke o shi yeshia ya; buru lẹ mini ono voo; gvufushia.

⁸ Ndu etsoje ọzo iya ndu ọphu akwaa l'ugbo ono; akpu ntofu ono, ẹma jiru tungu ono akpufuta eli nggodo; l'ẹke ẹphe ta nọhedu otenya l'eli nggodo. Ẹphe nọwa iya-a ntse ntse iphe ha l'ọ bu ọkporo ntụ-ọkpa iche iche ugbo ise.

⁹ Ẹphe enyifutalephu nggodo; phua ọku, e gude icheku mekwaa l'ẹke ono. Ẹphe aphua ẹma, daburu l'ọku ono; phukwaaphu buredi.

¹⁰ Jisosu asu ẹphe: “Unu hata ẹma ọbu, unu gburu ọbu gude bya.”

¹¹ Sáyimonu Pyita eje abahukwa l'ugbo ono; je akpufuta ntofu ono eli nggodo. Iphe jiru iya nu abuleruphu okporokpo okporokpo ẹma. Ẹma, nọ iya nu l'ọ ha tuko du ọkporo ẹma ẹsaa l'ẹma iri l'eto. E gudekwaru l'ẹma, nọ lẹ ntofu ono ha nshinu; ntofu ono ta dukwa m'ọ ẹke ọ taru kingu.

¹² Jisosu asu ẹphe: “Unu bya akpoọ uchi.” To nwe ndu ono, etsoje ọzo iya ono onye turu iya ama k'oji iya onye ọ bu; l'ẹke ẹphe tuko mawaru l'ọ bu Nnajiufu.

¹³ Jisosu abya ewota buredi ono nu ẹphe; nufukwaaphu ẹphe ẹma ono.

¹⁴ Ekoshi ono, o koshiru ẹphe onwiya ono kweekwa ugbo eto, o woru onwiya koshi ndu etsoje ọzo iya l'o shitsua l'onwu teta nọdu ndzu.

Jisosu yele Pyita

¹⁵ Ẹphe eriebe ọkpuchi ono; Jisosu eku Sáyimonu Pyita: “Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i

ka iya oyeru obu karia ege ndu owaa l'ephe ha yeru iya?"

Pyita asu iya: "Iyee; Nnajiufu; i mawaru le ya yeru ngu obu."

Jisosu asu iya: "Nuje unwu aturu iya nri."

¹⁶ Yo bya eku iya k'ugbo ebo; su iya: "Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i yeru iya obu?"

Pyita asu iya: "Iyee; Nnajiufu; i mawaru le ya yeru ngu obu."

Jisosu asu iya: "Letaje aturu iya enya."

¹⁷ Yo byakwaphu bya ekua ya k'ugbo eto; su: "Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i yeru iya obu?"

Ehu adalephu Pyita koo; kele Jisosu jiru iya k'ugbo eto; ?m'o yeru iya obu? Yo su iya: "Nnajiufu; nggubedua l'onwongu makotaru iphemiphe obule; i maru le ya yeru ngu obu."

Jisosu asu iya: "Nuje aturu iya nri."

¹⁸ Su iya: "Kamenu; te ya karu ngu: le teke o bu ngu l'ikoro b'ọ bu nggu egbeshije; wota ekwa ngu weru; lobe jeshia eke, du ngu mma. Obenu le teke i kahuleruphu be ii-chili eka ngu ephe ebo; onye odo abya ewebe ngu ekwa; duta ngu jeshia eke ta dudu ngu k'ejeje."

¹⁹ Okfu ono b'o kfuru gude koshi egbe onwu, Pyita a-nwu; gude koshi odu-biribiri Nchileke. Jisosu ekfuebe ege ono; su Pyita t'o tsoru iya.

Jisosu yele onye ophunanu, etsojekwaphu uzo iya phu

²⁰ Pyita abya aghaa enya; phu onye ophunanu, etsojekwaphu uzo Jisosu, Jisosu yeru obu phu; l'eke ootso ephe. O bu iya bu onye ono, nonyabe Jisosu teke ono, ephe eri nri-enyashi phu; bu iya

jiru iya; sụ: “Nnajiufu; ?bụ onye bụ onye obu, e-deru ngu ye obu?”

²¹ Pyita aphụ l'iya phụ; sụ Jisọsu: “Nnajiufu; ? nanụ ege kẹ onye ọwaa dụ?”

²² Jisọsu asụ iya: “Ọ -bụru l'ọ bụ uche-obu yẹbe Jisọsu l'ọo-nọdu ndzụ jeye teke ya a-bya ọdo; ? nke ngu bụ ole. Ọ bụlephu t'i tsoru yẹbe Jisọsu.”

²³ Ya ndono; ụnwunna ekfulahaa iphe ono, o kfuru ono; l'onye onanu, etsojekwaphu ụzo Jisọsu ono ta anwuhuhedu anwuhu. Obenu l'iphe Jisọsu kfuru ta bụkwa l'ẹ tọ nwuhuhedu anwuhu. Iphe o kfuru bụ: “Ọ -bụru uche-obu yẹbe Jisọsu l'ọo-nọdu ndzụ jeye teke ya a-bya ọdo; ?nke ngu bụ ole.”

²⁴ Ọ bụ onye ono, etsojekwaphu ụzo Jisọsu ono bụ iya bụ onye ekfu iphe o gude ọnya iya phụa l'iphe-a l'ọ ha. Ọ kwa iya phụ deru iphemiphe ọbule-a. Ayi maru l'iphe o kfuru bụkota irelanụ.

Mkpọ-chi ishi iya

²⁵ O nwekwaruru igweligwe iphe ọdo, Jisọsu meshiru. Ege ọ dụ mu bụ lẹ ndege e jeru t'a tuko iya l'ọ ha dekota l'ekwo nanụ nanụ; mę mgboko-a l'ọha ta ge edzukwa odobe ekwo, e dekotaru iya.

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb